

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Identifikace preferencí venkovského obyvatelstva v oblasti
využití bankovních služeb**

Dominika Čiháková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dominika Čiháková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Identifikace preferencí venkovského obyvatelstva v oblasti využití bankovních služeb

Název anglicky

Identifying the preferences of the rural population in the use of banking services

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění současného stavu využívání bankovních služeb na venkově. Dílčím cílem práce je identifikovat odlišnosti v oblasti využívání bankovních služeb na venkově a ve městě. Dalším dílčím cílem je na základě dosažených zjištění formulovat doporučení k posílení povědomí o bankovních službách, jejich dostupnosti a využití ve venkovských oblastech.

Metodika

Práce bude obsahovat dvě základní části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část bude zpracována pomocí rešerše odborných literárních zdrojů a ověřených internetových zdrojů týkajících se definice venkova a vybraných bankovních služeb.

Praktická část bude vycházet z dat získaných pomocí dotazníkového šetření a dále dat zveřejněných bankovními institucemi. Následně bude provedena analýza dat, jejímž výsledkem bude zjištění odlišností mezi porovnávanými oblastmi. Na základě zjištěných odlišností budou formulována doporučení pro zkvalitnění dostupnosti a využití bankovních služeb na venkově.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Venkov, město, banka, bankovní služba, bankovní účet, platební karta, elektronické bankovníctví, půjčka, úvěr.

Doporučené zdroje informací

DVOŘÁK, Petr. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-164-2.

KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.

MELUŽÍN, T. – ZEMAN, V. *Bankovní produkty a služby*. Bankovníctví I, 2. vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2018. ISBN 978-80-214-5678-5.

PFEIFEROVÁ, Daniela; ULRICH, Milan; ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA OBCHODU A FINANČÍ. *Obchodní bankovníctví*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2015. ISBN 978-80-213-2585-2.

VONDRUŠKOVÁ, Alena; VONDRUŠKA, Vlastimil. *Vesnice*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-362-7.

WOKOUN, René. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lenka Kopecká, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2023

prof. Ing. PhDr. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Identifikace preferencí venkovského obyvatelstva v oblasti využití bankovních služeb“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v průběhu její tvorby neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11.3.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Lence Kopecké, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za odborné vedení, cenné rady, její vstřícnost, trpělivost a konzultace, které mi poskytla k vypracování bakalářské práce.

Identifikace preferencí venkovského obyvatelstva v oblasti využití bankovních služeb

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá porovnáním využívání bankovních služeb obyvatel na venkově a ve městě. V teoretické části je vymezen pojem venkov a jeho hranice rozdělení s městem, z oblasti bankovních služeb je vymezen pojem bankovní účet, stavební spoření, úvěr a další bankovní produkty.

Praktická část je postavena na dotazníkovém šetření, které zjišťovalo četnost využití výše uvedených bankovních služeb ve městě a na venkově a rozdíly v preferencích bankovních společností. Dále se dotazníkové šetření zaměřilo na to, z kterých zdrojů respondenti čerpají informace o nabízených bankovních službách a který zdroj považují za nejdůležitější.

V závěrečné části práce jsou uvedeny návrhy na zlepšení povědomí o možnostech využívání bankovních služeb a zvýšení jejich dostupnosti ve venkovských oblastech.

Klíčová slova: venkov, město, banka, bankovní služba, bankovní účet, platební karta, elektronické bankovníctví, půjčka, úvěr

Identifying the preferences of the rural population in the use of banking services

Abstract

This bachelor's thesis deals with a comparison in the use of banking services by rural and urban residents. The theoretical part defines the concept of rural and its boundaries of division with urban, in the field of banking services the concept of bank account, building savings, loans, and other banking products are defined.

The practical part is based on a survey questionnaire, which was used to determine the frequency of use of the above banking services in urban and rural areas and the differences in the preferences of banking companies, the questionnaire survey also focused on where the respondents get information about the banking services that are offered and what is their main source of information.

The final part of the thesis gives suggestions for improving the knowledge about banking services and improving the ease of access to banking services in rural areas.

Keywords: rural area, urban area, bank, bank service, bank account, payment card, electronic banking, loan, credit

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíle práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Vymezení pojmu venkov	14
3.1.1 Kvalitativní vymezení venkova	16
3.1.2 Kvantitativní vymezení venkova	17
3.1.3 Venkov, obec, město.....	17
3.1.4 Funkce venkova	18
3.1.5 Aktéři rozvoje venkova.....	19
3.2 Bankovní soustava	20
3.3 Bankovní produkty	21
3.4 Aktivní obchody	22
3.4.1 Spotřebitelské úvěry	22
3.4.2 Úvěry z kreditních karet	23
3.4.3 Hypoteční úvěr.....	23
3.4.4 Kontokorentní úvěr	25
3.4.5 Eskontní úvěr	25
3.5 Pasivní obchody	26
3.5.1 Běžné účty.....	26
3.5.2 Stavební spoření.....	27
3.5.3 Doplnkové penzijní připojištění.....	29
3.5.4 Termínované vklady	30
3.6 Neutrální obchody	30
3.6.1 Hotovostní platební styk	31
3.6.2 Bezhotovostní platební styk.....	31
3.6.3 Příkaz k úhradě	32
3.6.4 Příkaz k inkasu	32
3.7 Představení vybraných bankovních subjektů	33
3.7.1 Česká spořitelna (ČS)	33
3.7.2 ČSOB	33
3.7.3 Komerční banka (KB).....	34
3.7.4 Raiffeisenbank (RB)	34
3.7.5 Moneta	34
3.7.6 mBank.....	34
3.7.7 Základní srovnání běžných účtů	35

4 Vlastní práce	37
4.1 Dotazníkové šetření	37
4.2 Výsledky dotazníkového šetření	38
5 Zhodnocení a doporučení	72
5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření	72
5.2 Doporučení	73
6 Závěr.....	76
7 Seznam použitých zdrojů.....	78
7.1 Literární zdroje	78
7.2 Internetové zdroje.....	79
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	84
8.1 Seznam tabulek.....	84
8.2 Seznam grafů.....	84
8.3 Seznam použitých zkratk.....	86
Přílohy	87
Příloha 1: Dotazníkové šetření	87

1 Úvod

Zajištění finanční prosperity domácností ve stále se rozvíjejícím moderním světě vyžaduje nejen schopnost adaptace na změny a nový nastupující digitální prostor, ale také finanční gramotnost, tedy kompetenci k správnému využívání široké škály bankovních produktů a služeb. Mezi hlavní změny a témata dnešní doby se řadí jednoznačně bankovní produkty a jejich správné a efektivní využívání. Dnešní doba se již více orientuje na virtuální prostředí, kde lze vše zařídit online pouhými několika kliknutími. Tato digitalizace však vyvolává otázky ohledně dostupnosti této digitální oblasti pro všechny sociální vrstvy. Tato skupina lidí, která nemá přístup k internetu, zahrnuje například obyvatele odlehlých oblastí, kde je z geografického i infrastrukturního hlediska dostupnost připojení velmi omezená. Dále se může jednat o jedince, kteří záměrně odmítají zapojení do digitálního světa, protože s ním nemají dostatek zkušeností nebo to digitální technologie zkrátka nepotřebují. Jak si tito lidé vyřizují své bankovní záležitosti? Využívají vůbec služeb bank? A jestli ano, jak se o jejich nabídce dozvěděli a jak jim byla zprostředkována? Jedním z dalších důvodů výběru právě tohoto tématu je také osobní zájem autorky o ekonomiku a s ní spojené bankovní služby. V průběhu zpracování byly vymezeny pojmy jako je venkov, bankovní účet, stavební spoření, úvěry atd. Práce je zaměřena na následující vybrané bankovní služby: bankovní účty, úvěry a spoření, přičemž je akcentováno především stavební spoření.

Praktická část práce je zaměřena na analýzu dat, která byla získána dotazníkovým šetřením. Cílem je identifikovat rozdíly mezi venkovskými obyvateli a obyvateli měst v kontextu jejich potřeb při využívání bankovních služeb. Na základě výsledků tohoto šetření jsou navržena opatření pro zlepšení dostupnosti bankovních služeb a zvýšení povědomí o bankovních službách u venkovského obyvatelstva.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, jak jsou bankovní služby v současné době využívány na venkově.

Dílčím cílem práce je identifikovat odlišnosti v oblasti využívání bankovních služeb na venkově a ve městě. Dalším dílčím cílem je na základě dosažených zjištění formulovat doporučení k posílení povědomí o bankovních službách, jejich dostupnosti a využití ve venkovských oblastech.

2.2 Metodika

Bakalářská práce se zabývá analýzou současného stavu využívání bankovních služeb na venkově a identifikací souvisejících problémů. Práce je složena ze dvou částí, a to teoretické a praktické části.

Teoretická část práce je postavena na studiu odborné literatury nebo odborných internetových zdrojů týkajících se definice venkova a bankovních služeb. Výstupem této části je specifikace, pro tuto práci, nejdůležitějších pojmů, jako jsou venkov, bankovní účet, stavební spoření, úvěry atd.

Praktická část vychází ze sběru dat z dotazníkového šetření (viz Příloha 1). Ze získaných odpovědí jsou vypracovány přehledné grafy, které zachycují využití bankovních služeb na venkově a ve městě. Na základě výsledků z dotazníku jsou vypracovány návrhy na zlepšení kvality dostupnosti bankovních služeb.

Dotazník byl sestaven pomocí webové aplikace Google forms. Otázky byly formulovány tak, aby byly snadno a rychle srozumitelné pro všechny věkové i sociální skupiny respondentů. Konečná verze dotazníku byla poté zveřejněna po dobu dvou týdnů v internetových skupinách dostupných na platformě Facebook a Instagram. Jelikož se dotazník týká i starší věkové kategorie, která nemusí mít přístup k internetu a zároveň je důležitá pro náš výzkum, byl těmto osobám dotazník doručen i osobně. Osobní dotazování proběhlo u 30 osob v obcích s méně než 3000 obyvateli. Dále byl dotazník osobně rozdán patnácti osobám, starší věkové kategorie pobývajícím v městské oblasti. Dotazníkové šetření proběhlo v období od 22. 8. 2023 do 5. 9. 2023. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 250 respondentů, z toho 205 respondentů odpovědělo online.

Dotazníkové šetření identifikuje preference v oblasti využívání bankovních služeb jednotlivých respondentů. Respondenti se řadí do dvou skupin podle velikosti obce, ve které pobývají, aby došlo k lepší identifikaci potřeb obyvatel venkovských obcí a k jejich porovnání s většími obcemi. Dále jsou respondenti rozděleni do skupin podle toho, zda mají založený bankovní účet, jestli ano tak u které banky, dále podle věku a statusu. Dotazníkové šetření dále zjišťuje, zda respondenti využívají dalších bankovních služeb a zda mají sjednaný například spořicí účet nebo stavební spoření. Pro potřeby této práce dotazník rovněž zjišťuje, jak si respondenti tyto služby sjednali, tj. zda využili osobního bankéře či služby dostupné na internetu. U respondentů, kteří uvedli, že nemají bankovní účet anebo že nemají sjednané další služby, byly zkoumány důvody, proč tomu tak je, tj. zda službu nevyužijí a nepotřebují, zda je pro ně překážkou dopravní dostupnost poboček, případně zda je pro ně služba příliš drahá.

Dotazník obsahoval uzavřené a polouzavřené otázky. U uzavřených otázek bylo možné označit jednu odpověď nebo více odpovědí. Podle Sociologické encyklopedie (Encyklopedie.soc.cas.cz, cit. online 11.3.2024) uzavřené otázky neumožňují respondentům odpovědět písemným popisem. Jejich výhodou je snadnost a rychlost vyplnění, avšak tento druh otázek může ovlivnit odpověď respondenta, jelikož si respondent musí vybrat jednu nebo více z předpřipravených odpovědí. Polouzavřené otázky umožňují respondentovi vepsat konkrétní písemnou odpověď, kterou respondenti vybírají, pokud si nevybrali z nabídky předpřipravených odpovědí (Survio.cz, cit. online 11.3.2024). Polouzavřené otázky v dotazníku umožňovali respondentovi zvolit jednu nebo více odpovědí a možnost vepsat svou odpověď.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení pojmu venkov

V odborné literatuře se objevuje několik definic venkova. Když se řekne „venkov“, tak si každý představí něco jiného. Podle Perlína (2009) budou mít tyto představy společné rysy, jako jsou rozlehlá příroda, nízká hustota obyvatel, vyšší výskyt zemědělství a rodinné domky. Problém nastává, když se přibližujeme k městům. Rozdíly mezi „tradičním“ venkovem a nově vybudovanými sídly u měst se stírají, a již nelze jasně rozlišit, co je ještě venkov a co již patří k městské aglomeraci. Avšak některé charakteristiky tradičního i současného venkova zůstávají nezměněny, mezi ně patří například výskyt křížků, božích muk, kapliček nebo charakteristická mozaika polí a lesů.

Majerová a kol. (2009) popisují venkovskou obec jako seskupení sídelních a hospodářských útvarů, které nesplňují znaky města, a to počtem obyvatel a hustotou zalidnění. Jak je zmiňováno výše, postupem času se kvůli procesu urbanizace rozdíly mezi městem a venkovem vytrácí. Na okrajích měst mohou vznikat domky nebo satelitní městečka, v takových případech je velmi obtížné rozlišit venkov od města. Kritériem pro vymezení venkova může být v těchto případech například podíl vícepodlažních budov nebo podíl zastavěných ploch a jejich využití.

V ČR existuje přes 6 tisíc obcí, ale jak uvádí Majerová a kol. (2009), podíl obyvatelstva žijícího na venkově se postupně snižuje a přesouvá do měst. Pro porovnání, v roce 1970 žilo ve městě 64,6 % obyvatel, v roce 2007 se toto číslo zvýšilo na 73,6 %. K tomuto odlivu lidí přispěl proces urbanizace a předtím také průmyslová revoluce, a hlavně vzrůstající poptávka po pracovní síle ve městech. Nová data ze SLDB 2021 však ukazují nárůst počtu venkovských obcí, tudíž se podíl venkovských obcí v rámci celkového počtu obcí zvýšil (viz tabulka 2). Změny počtu obyvatel podle velikostních kategorií obcí lze vidět v tabulce 1. V tabulce 1 lze pozorovat pokles počtu obyvatel ve velikostní kategorii obcí do 500 obyvatel. Zatímco obce s více než 500 obyvateli se v průběhu dvou desetiletí potýkaly s poklesem obyvatel, tyto obce zaznamenaly jejich strmý nárůst, a tudíž se přesunuly do vyšší velikostní kategorie. Tabulka 2 ukazuje, že podíl venkovských obcí v ČR je přes 90 %. Podíl obyvatelstva venkovských obcí se mírně zvyšoval, lze tvrdit že počty obyvatel na venkovských obcích rostly rychleji (4,6 %) než v obcích nad 3000 obyvatel (1,3 %).

Tabulka 1 Změny počtu obyvatel dle velikostních kategorií v obcích v období 2001–2021

Velikostní kategorie obce (počet obyvatel)	do 199	Od 200 do 499	od 500 do 999	od 1 000 do 1 999	od 2 000 do 2 999
2021	175 031	654 581	971 419	1 088 990	624 593
2011	184 031	661 666	947 538	1 019 774	550 194
2001	204 515	662 284	893 671	910 274	482 821

Zdroj: vlastní zpracování dle SLBD 2021, ČSÚ (2024); Majerová a kol. (2009)

Tabulka 2 Rozsah venkova v období 2001–2021

	SLDB 2001	SLDB 2011	SLDB 2021
Počet obcí do 3000 obyvatel	5825	5805	5809
	93,2 %	92,9 %	92,8 %
Počet obyvatel v obcích do 3000 obyvatel	3 153 565	3 363 203	3 519 101
	30,8 %	32,5 %	33,5 %
Index změny počtu obyvatel v obcích do 3000 obyvatel	–	6,6 %	4,6 %
Počet obcí od 3000 obyvatel	426	446	449
	6,8 %	7,1 %	7,2 %
Počet obyvatel v obcích od 3000 obyvatel	7 076 495	7 199 011	7 182 676
	69,2 %	68,2 %	67,1 %
Index změny počtu obyvatel v obcích od 3000 obyvatel	–	3,2 %	1,3 %
Počet obcí celkem	6 258	6 251	6 258
Počet obyvatel celkem	10 230 060	10 562 214	10 701 777

Zdroj: vlastní zpracování dle SLBD 2021, ČSÚ (2024)

Podle Svobodové a kol. (2011) je rozšířeným názorem, že venkovské oblasti obývají starší generace, data ze SLBD 2001 to ale nepotvrdila. Naopak z nich plyne, že věková struktura obyvatelstva ve městech i na venkově je velmi podobná. Venkovské obyvatelstvo sice prochází procesem stárnutí, ale obdobně je na tom i městské obyvatelstvo, což je způsobeno demografickou strukturou a přirozenou obměnou obyvatelstva v ČR. Dalším rozšířeným názorem je, že v městských oblastech žijí lidé s vyšším vzděláním. Ve vzdělanostní struktuře obyvatel byl prokázán rozdíl. Střední odborné vzdělání bez maturity převažuje ve venkovských oblastech (43,6 %), ve městech je to pouze 35,5 %. Naopak středoškolské vzdělání s maturitou dominuje ve městech (30,5 %), zastoupení obyvatelstva s maturitou na venkově je 22,2 %. Podstatný rozdíl je u vysokoškolského vzdělání, kde na venkově je pouze 4,2 % obyvatel s tímto vzděláním, ve městech se toto číslo pohybuje okolo 11 %. Tento rozdíl může být způsobený obecně zhoršenou občanskou vybaveností ve venkovských oblastech v porovnání s městem, jedná se např. o dostupnost školských zařízení, školek, dopravní dostupnost, zdravotní střediska, sociální a bezpečnostní služby a další služby. Nedostatek pracovních míst lze zvýšit diverzifikací ekonomických činností, například podporou zakládání malých a středních podniků, podporou cestovního ruchu a ochrany přírody a přírodního dědictví, případně přímým prodejem regionálních zemědělských produktů.

3.1.1 Kvalitativní vymezení venkova

Vymezení za pomoci shody neměřitelných identifikačních znaků podle Perlína (2009):

- urbanistické znaky – vysoký podíl rodinných domů, málo vyvinutá uliční síť;
- architektonické znaky – zástavba tvořena především nízkopodlažními a individuálními domy doplněné o hospodářské zázemí, které sloužilo nebo nadále slouží pro zemědělskou výrobu, a vymezený dvůr se zelení.

Mezi další kvalitativní socioekonomické znaky se může řadit bližší sociální kontakt mezi obyvateli, jejich vzájemné neformální vztahy, soudržnost komunity, vyšší občanskost neboli občanská participace, stárnoucí obyvatelstvo, vztah k tradicím, nízká tendence ke změnám a nižší vzdělání (Majerová a kol., 2009). Dále sem lze zařadit rozšířený zemědělský, lesnický a rybářský sektor a s tím spojená nízká profesní rozmanitost, nedostatečná vybavenost technickou infrastrukturou, nízká úroveň a schopnost poskytování služeb, snižující se úroveň dopravní obslužnosti (Maříková a kol., 1996). Podle Majerové

a kol. (2009) se venkov vyznačuje jako řídko osídlený prostor, v němž dominuje zemědělství.

Administrativně je venkov sídlem, které není městem nebo městysem. Status města uděluje předseda poslanecké sněmovny. Městys je historické označení pro sídla, kde se pořádaly dobytčí trhy. Tento status byl zrušen v 1950, znovu obnoven byl v roce 2006. Obce, které dříve měly statut městyse, měly nárok požádat předsedu Poslanecké sněmovny o jeho obnovení (zákon 128/2000 Sb., o obcích).

3.1.2 Kvantitativní vymezení venkova

Jedním z nejčastěji používaných ukazatelů je podle Majerové (2009) hustota zalidnění. Evropská unie k tomuto používá metodiku klasifikace regionů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Tato metodika považuje obec (LAU2) jako venkovskou, pokud je její hustota osídlení menší než 150 obyvatel/km², v ČR se většinou využívá hranice 100 obyvatel/ km² Dále definuje regiony (NUTS3) na:

- výrazně městské regiony – méně než 15 % v této oblasti žije ve venkovské obci;
- významně venkovské regiony – ve venkovské obci žije 15–50 % obyvatel regionu;
- převážně venkovské regiony – více než 50 % žije ve venkovských obcích.

Jako další znak je rozsah samosprávy obce a její kompetence. Obce se dle kompetencí k výkonu veřejné správy dělí na obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností (Majerová a kol., 2009). Dále lze vycházet ze zákona o obcích 128/2000 Sb., který stanovuje že obec, která má alespoň 3000 obyvatel, je městem. Majerová a kol. (2009) dále uvádí, že od roku 2007 rozlišujeme šest různých typů obcí, a to hlavní město, statutární město, město, městys, obec a vojenský újezd.

Pro potřeby této bakalářské práce bude vycházeno právě z této zákonné taxonomie a nadále budou rozlišovány právě obce (pod 3000 obyvatel) a města (od 3000 obyvatel). Kdy se jedná o venkovskou obec, není sice nijak upraveno platnou právní legislativou, nicméně podle strategie regionálního rozvoje (SSR ČR 2021+), se jedná o všechna území mimo metropole (Praha, Brno, Ostrava) a mimo aglomerace neboli krajská města (MMR ČR, 2019).

3.1.3 Venkov, obec, město

Pojem „venkov“ je velmi obtížné vymezit a definovat. V tomto není nápomocna ani legislativa, která pojem venkov neupravuje. Dle výše uvedeného vymezení se jedná o oblast

s nízkou hustotou obydlí, nízkopodlažními rodinnými domy, málo vyvinutými uličními sítěmi, vyšším sociálním kontaktem mezi obyvateli a jejich vyšší participací a tradičně vyšším zemědělským zaměřením. Obec je veřejnoprávní korporací, která vlastní majetek a vystupuje svým jménem, je základním územním samosprávným celkem, jehož území je tvořeno hranicemi (Czso.cz, cit. online 22. 12. 2023). Vyšším územním samosprávným celkem se rozumí kraj. Podle § 3 zákona 128/2000 Sb. o obcích může být obec městem za předpokladu, že má alespoň 3000 obyvatel. Dalším pojmem je „městys“, což je historický termín. Původně byl tento status zrušen, avšak v roce 2006 došlo k jeho obnovení. Od té doby mají obce, které dříve držely status městys, možnost požádat předsedu Poslanecké sněmovny o jeho opětovné udělení. Tento zákon dále vymezuje statutární města, tato města se mohou členit na městské obvody nebo části s vlastními orgány samosprávy.

3.1.4 Funkce venkova

Svobodová a kol. (2011) uvádí tři základní funkce venkova, a to produkční, rezidenční a rekreační. Všechny tři základní funkce jsou stejně významné a je nutné je rozvíjet souměrně s potřebami daného regionu.

Produkční funkce souvisí s významnou zemědělskou výrobou a převažovala ostatní funkce, avšak tato funkce časem ustoupila, a nejvyšší zaměstnanost na venkově přešla od zemědělství k průmyslu a službám (Svobodová, Věžník, 2014).

Dle Šimona a Ouředníčka (2010) v současnosti začínají na venkově dominovat funkce rekreační a rezidenční. Rezidenční funkce se stává nejdůležitější funkcí z důvodu suburbanizace, kdy se lidé stěhují z měst na venkov, a to i přes absenci služeb jako zdravotní péče, kultura atd. Atraktivní jsou zejména ty obce, které jsou v okolí větších měst. Podmínkou rozšiřování obce je dostatečná a rozvinutá technická infrastruktura, například kanalizace, vodovody, elektřina a v dnešní době i internet. Dalším důležitým aspektem je dopravní dostupnost a vybavenost obce soukromými i veřejnými službami. Obce, které tyto důležité aspekty nesplňují, se většinou potýkají s vyliďňováním.

Rekreační funkce znamená především rozvoj cestovního ruchu, který souvisí s trávením volného času v přírodě a rekreací v přírodě. Pásková a Zelenka (2012) tvrdí, že aby obec mohla rozvíjet cestovní ruch, musí splňovat různé předpoklady. Primární potenciál představuje přírodní a kulturní vyžití, sekundárním potenciálem je rozvinutá infrastruktura, terciální potenciál je pak tvořen veřejným sektorem a plánováním, organizováním a regulací cestovního ruchu neboli destinačním managementem. Běžnými formami cestovního ruchu

v obcích jsou vinařská turistika, agroturistika, lovecká turistika, golfové resorty, rekreační střediska a místní slavnosti.

3.1.5 Aktéři rozvoje venkova

Jak název napovídá, aktéry rozvoje venkova jsou všechny subjekty (jednotlivci i instituce), které se podílejí na aktivitách spojených s rozvojem venkova a jeho proměnou. Transformace venkova zahrnuje široké spektrum změn, včetně proměny demografické struktury, přičemž obyvatelé jsou považováni za klíčové činitele v procesu rozvoje (jako součást neformálních skupin).

Binek a kol. (2009) uvádí, že tyto aktéry lze rozdělit na základě hierarchického postavení na aktéry nadnárodní úrovně (Evropská komise, nadnárodní zájmová uskupení), národní úrovně (ministerstva, spolky, svazy, zájmová uskupení), regionální úrovně (kraje, vysoké školy, nezisková i podnikatelská sdružení) a lokální úrovně (obce, MAS, zájmová sdružení zřizovaná obcí). Spravování obecních záležitostí v obci má na starost zastupitelstvo obce a starosta. Počet volených členů zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel v obci. Zastupitelstvo je základním orgánem samosprávy obce, rozhoduje o záležitostech obce, schvaluje program rozvoje, rozpočet, územní plán, vydává územně závazné vyhlášky. Zastupitelstvu je odpovědná rada obce, která však nemusí být zřízena a její funkci vykonává starosta. Starosta zastupuje obec navenek a je volen zastupitelstvem obce, kterému se i zodpovídá. Místní akční skupiny fungují především podle programu LEADER, který ukazuje efektivitu místního partnerství a společenství obyvatel a jiných subjektů na venkově. Obyvatelé a místní subjekty disponují širokou znalostí místních hodnot, problematických oblastí a potenciálu, které se mohou uplatnit při rozvoji obce. Jejich vzájemná spolupráce podporuje rozvoj venkovských oblastí prostřednictvím provádění různorodých iniciativ, lokálních a evropských projektů, jichž se účastní díky splnění podmínek pro spolupráci a partnerství. MAS je proto velmi důležitým nástrojem rozvoje obce. Spolupráce obcí umožňuje i menším obcím získat dotace, které pro ně představují důležitý finanční zdroj. Tyto dotace jsou čerpány z dotačních programů, ze státního rozpočtu podle programů vyhlášených jednotlivými ministerstvy, z mimorozpočtových fondů a krajských fondů.

Rozvojem se rozumí kvalitativní i kvantitativní změna. Mezi nástroje rozvoje venkova lze řadit i makroekonomické a mikroekonomické ukazatele. Makroekonomickými nástroji rozumíme například fiskální politiku (daně), monetární politiku (dostupnost úvěrů). Mikroekonomický rozvoj může zajišťovat relokaci pracovních sil a kapitálu do upadajících

regionů. Binek a kol. (2009) rozlišují geografické členění nástrojů na administrativní (legislativa, normy), koncepční (strategie, plány), institucionální, věcné (služby, infrastruktura), sociálně-psychologické (vzdělávání) a finanční nástroje.

Z hlediska fungování obce lze tedy rozlišovat samostatnou a přenesenou působnost obce. Samostatná působnost je dle deníku veřejné správy (Dvs.cz, cit. online 23.1.2024) obcím svěřena zákonem, představuje hájení zájmů obce a občanů v obci, jako je například schvalování rozpočtu obce, zřizování příspěvkových organizací, schvalování rozpočtu, počet členů rady obce, volba starosty a dalších členů. Do samostatné působnosti obce se řadí také zřizování obecní policie. Přenesená působnost je vykonávána orgány obce, kdy státní správa je vykonávána prostřednictvím úředníků. Obec v přenesené působnosti vydává nařízení obce. Rozsah přenesené působnosti je definován podle pravomocí obecního úřadu, rozlišuje se mezi obcemi s pověřeným obecním úřadem, obcemi s rozšířenou působností a obcemi se základní působností.

3.2 Bankovní soustava

Banku lze definovat jako podnikatelský subjekt (akciovou společností), který zajišťuje pohyb peněžních prostředků a jejich přijímání, vklady nebo poskytování úvěrů. Banky se sídlem v České republice, založené jako akciové společnosti, se řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, který stanovuje podmínky pro vykonávání bankovní činnosti. Bankovní licence, která opravňuje banky k provádění bankovní činnosti, je vydávána Českou národní bankou (Dvořák, 2005).

Bankovní soustava neboli bankovní systém je vzájemné působení větších i menších bank na daném území, které mají pověření provádět bankovní operace (Dvořák, 2005).

Dle existence centrální banky v bankovním systému lze dělit systém na jednostupňový a dvoustupňový, druhé možné dělení je na základě rozsahu oprávnění jednotlivých bank, a to na univerzální, oddělený a smíšený model bankovníctví (Meluzín, Zeman, 2018).

Jednostupňový bankovní systém je model, ve kterém banky vykonávaly veškeré bankovní činnosti, tedy i makroekonomické funkce jako je emise peněz, přijímání depozit, poskytování úvěru atd., v tomto modelu nefiguruje centrální banka (Meluzín, Zeman, 2018). Dvořák (2005) uvádí, že tento typ uspořádání lze v historii identifikovat ve třech situacích. Za prvé, v případě systémů bývalých zemí s centrálně plánovanou ekonomikou, kde byla potlačována tržní funkce. Za druhé, v systémech na počátku svého vývoje, kdy ještě neexistovala centrální banka ani regulátor. Nakonec, jako základ volného bankovníctví, kde

příznivci kritizují existenci centrální banky, snaží se o její odstranění a preferují systém založený na konkurenci mezi plně univerzálními bankami. Lochmanová (2018) popisuje dvoustupňový systém jako systém, ve kterém se dělí makroekonomické funkce, zajišťované centrální bankou, a mikroekonomické funkce, obstarávané obchodními bankami, které jsou samostatnými podnikatelskými subjekty.

V ČR existuje dvoustupňový univerzální bankovní systém, centrální banka a všechny její makroekonomické funkce jsou institucionálně odděleny od obchodních bank. Univerzální bankovníctví dává bankám možnost poskytovat širokou nabídku produktů z oblasti investičního i komerčního bankovníctví (Dvořák, 2005).

3.3 Bankovní produkty

Pojmem bankovní produkt se dají označit veškeré služby, které klientům poskytují finanční instituce. Bankovní produkty se mohou dělit podle pozice v bilanci banky, tedy na aktivní, pasivní a neutrální produkty (Půlpánová, 2007). Dále je možné členění dle účelu bankovního produktu pro klienta. Řadí se sem finančně úvěrové bankovní produkty, platebně zúčtovací produkty a vkladové bankovní produkty (Lochmanová, 2018).

Lochmanová (2018) podrobněji rozlišuje jednotlivé produkty podle toho, jaký mají pro klienta význam:

- finančně úvěrové produkty:
 - kontokorentní úvěr;
 - eskontní úvěr;
 - spotřebitelské a osobní úvěry;
 - hypoteční úvěr apod.
- platebně zúčtovací produkty:
 - hotovostní a bezhotovostní platební styk;
 - příkaz k úhradě, příkaz k inkasu;
- vkladové produkty:
 - vklady na viděnou, termínované vklady;
 - stavební spoření, penzijní připojištění;
- produkty investičního bankovníctví:
 - emisní obchody, investiční instrumenty, majetková správa;
- pokladní a směnářské produkty:
 - transakce hotovými penězi.

Revenda a kol. (1996) uvádějí, že úroky jsou pro banku odměnou k navrácené jistině za poskytnutí prostředků a služeb. Dále popíjí, že v případě pasivních obchodů banka vyplácí úroky klientům, v případě aktivních obchodů je tomu naopak. Úroková míra je v procentuálním vyjádření, nejčastěji je uváděna za jeden kalendářní rok nebo za jeden měsíc. Úrokovací období je periodicita, kdy klientovi připiší nebo odepiší úrok. Úroková míra může být stanovena ve smlouvě, a to buď s fixní anebo pohyblivou úrokovou sazbou. Fixní úroková sazba je pevně stanovena po celou sjednanou dobu. Pohyblivá úroková sazba se mění v průběhu splatnosti úvěru, vazba úroků je vázána na sazby banky, která poskytla úvěr, a na referenční úrokové sazby, kterými jsou např. LIBOR, PRIBOR, FIBOR.

3.4 Aktivní obchody

Aktivní bankovní obchody představují pro banku největší zdroj příjmů, stojí v pozici věřitele, tudíž dává tzv. peníze z ruky (Půlpánová, 2007). Patří sem především úvěrové obchody, které tvoří rozhodující část aktiv komerčních bank, bance sice přinášejí nejvyšší výnosy, ale na druhou stranu jsou poměrně málo likvidní a relativně rizikové (Kalabis, 2005).

V rámci aktivních operací používají banky vlastní kapitál a vznikají jim pohledávky, výnosem jsou pro banku přijaté úroky (Lochmanová, 2018).

3.4.1 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry jsou poskytovány fyzickým osobám za účelem nákupu spotřebního zboží a krytí spotřebitelských výdajů, poskytnutý úvěr je splácen měsíčními splátkami (Půlpánová, 2007).

Úvěry lze klasifikovat dle různých kritérií: podle subjektu poskytujícího úvěr, podle příjemce úvěru, či podle účelu využití na účelové a neúčelové. Další rozdělení je možné dle způsobu zajištění nebo podle doby splatnosti (Kalabis, 2005).

U úvěrů je důležité porovnání dle RPSN. Podle slovníku pojmů z oficiální webové stránky Moneta banky (Moneta.cz, cit. online 31.3.2023) je sazba RPSN (neboli roční procentní sazba nákladů) jeden z nejdůležitějších parametrů u úvěrů. RPSN, roční procentní sazba nákladů, zahrnuje všechny náklady a poplatky spojené s úvěrem za jeden rok, vypočítané z celkové částky půjčených peněz. Umožňuje rychlé porovnání úvěrů a jejich posouzení z hlediska výhodnosti. V sazbě RPSN najdeme tedy poplatek za uzavření smlouvy, poplatky za vedení účtu, poplatek za správu úvěru, poplatky za transakce a mnoho

dalších poplatků. Sazbu RPSN mají od ledna 2011 povinnost uvádět všichni poskytovatelé úvěrů.

Půlpánová (2007) se dále věnuje přímým spotřebitelským úvěrům, které jsou poskytovány přímo bankovní institucí. Nepřímé spotřebitelské úvěry mohou být poskytnuty společnostmi, která prodává zboží na spotřebitelský úvěr. Revolvingový spotřebitelský úvěr se může čerpat i splácet postupně, poté lze čerpat opakovaně, jedná se tedy o obdobu kontokorentního úvěru s tím rozdílem, že revolvingový úvěr je poskytován účelově, a kontokorentní úvěr slouží čistě jen pro realizaci platebního styku. Naopak jednorázový spotřebitelský úvěr se může čerpat pouze najednou v předem dohodnuté výši (Lochmanová, 2018).

Možností zajištění spotřebitelského úvěru je například ručení jinou osobou, kdy za něčí schopnost splácet ručí jiná osoba. Dále je možné ručit movitým majetkem anebo nemovitostí. Klient se může pojistit proti nejběžnějším rizikům, která by ohrozila jeho schopnost pravidelné splácet. Mezi nejběžnější rizika patří ztráta zaměstnání nebo dlouhodobá nemoc (Usetreno.cz, cit. online 31.3.2023).

3.4.2 Úvěry z kreditních karet

Kreditní karta představuje formu spotřebitelského úvěru, kdy každým použitím karty dochází k čerpání půjčky poskytnuté bankou (Půlpánová, 2007).

Dvořák (2005) popisuje úvěrový rámec, který je stanoven při poskytnutí kreditní karty bankou, jako nejvyšší možnou výši úvěru. O čerpání úvěru nemusí klient banku žádat, záleží pouze na něm kdy, kde a jak svůj maximální úvěrový rámec vyčerpá. Úvěry z kreditních karet umožňují okamžité čerpání úvěru, peněžní prostředky má klient totiž okamžitě k dispozici.

Podle internetového portálu Měsíc.cz (Mesec.cz, cit. online 1.4.2023) může splácení úvěru z kreditní karty probíhat ve dvěma způsoby. Prvním je splácení úvěru jednorázově, druhým pak rozložení splácení do pravidelných nebo nepravidelných měsíčních splátek. Měsíční úroky se pohybují okolo 2 %, roční úrok může přesáhnout hranici 20 %. Banky většinou nabízejí bezúročné období (40–75 dnů), během kterého není nutno splácet.

3.4.3 Hypoteční úvěr

Jeden z neznámějších a nejoblíbenějších klasických úvěrů je podle Dvořáka (2005) právě hypoteční úvěr, který se využívá k financování nemovitosti, ať už se jedná o její

pořízení, výstavbu anebo o investici do nemovitosti. Poskytnutí úvěru je zajištěno zástavou nemovitosti (i rozestavěné) na území ČR nebo členského státu EU. Úroková sazba u hypotečních úvěru opět může být fixní, tj. po sjednanou dobu stejná, nebo pohyblivá, tj. v průběhu splácení proměnlivá. Kombinací fixní a pohyblivé úrokové sazby získáme v počátečních letech po sjednanou dobu pevný úrok a po zbytek doby splatnosti se úroková míra stává pohyblivou.

Účelová hypotéka je vázána na investici do nemovitosti (tedy ke koupi, rekonstrukci a výstavbě), a neúčelová hypotéka neboli americká hypotéka, jak popisuje Kalabis (2005), je v podstatě využitelná na cokoliv, a to pod podmínkou zástavy nemovitosti. Americkou hypotéku lze tedy využít i ke koupi auta.

Maximální výše účelových hypotečních úvěrů je maximálně 90 % z hodnoty nemovitosti a jeho maximální doba splácení je 30 let, u americké hypotéky je maximální výše 70 % z hodnoty nemovitosti a maximální doba splácení činí 20 let (Banky.cz, cit. online 1.4.2023).

Banky posuzují bonitu klienta neboli jeho schopnost splácet své závazky. Podle internetové stránky Moneta (cit. online 3.12.2023) se od výše bonity odvíjí konečná úroková sazba, kdy žadatel, který byl vyhodnocen jako rizikový, tj. s nízkou bonitou, bude mít vyšší úrokovou sazbu, protože pro banku představuje větší riziko. Do bonity klienta se promítají jeho trvalé příjmy, pravidelné výdaje, záznamy platební historie z registrů BRKI, NRKI, SOLUS, dále také se posuzuje věk žadatele, jeho profese, rodinný stav, počet dětí a nejvyšší dosažené vzdělání. Bankovní registr klientských informací, dle internetové stránky Finanční vzdělávání (cit. online 12.2.2024) obsahuje informace o poskytnutých úvěrech, o výši jejich pravidelných splátek, historii splácení závazků a žádosti o další úvěrové produkty konkrétní fyzické osoby. BRKI je spravován bankami, informace v tomto registru jsou shromažďovány na základě výslovného zmocnění v zákoně. Nebankovní registr klientských informací je spravován institucemi, které poskytují úvěry, ale nejsou bankou. NRKI shromažďuje, na základě souhlasu klienta se zpracováním osobních údajů, stejné informace jako úvěrový registr BRKI, a navíc i informace o úvěrech právnických osob. SOLUS (Solus.cz, cit. online 12.2.2024) sdružuje banky, stavební spořitelny, nebankovní finanční instituce, distributory energií, telekomunikační poskytovatele a další společnosti. Svou činností se členové SOLUS za pomoci řízení rizik snaží minimalizovat finanční ztráty z poskytovaných služeb. ČNB (cit. online 3. 12. 2023) stanovila limitní ukazatele LTV, DTI a DSTI. Pro poskytnutí hypotečního úvěru musí ukazatel LTV dosahovat maximálně 80 %

(u klientů mladších 36 let je to 90 %), a limit DTI musí být maximálně 8,5 (klienti mladší 36 let maximálně 9,5). Ukazatel DSTI nesmí překročit 45 % (klienti mladší 36 let maximálně 50 %). Ukazatel LTV (Loan to Value) představuje procentní poměr mezi výší úvěru a hodnotou nemovitosti, ukazatel DTI (Debt to Income) je poměr výše celkového zadlužení žadatele o úvěr a výše jeho čistého ročního příjmu a ukazatel DSTI je procentní podíl celkové výše všech měsíčních splátek na čistém měsíčním příjmu žadatele o úvěr. Podle internetové stránky Banky.cz (cit. online 3.12.2023) v polovině roku 2023 deaktivovala bankovní rada ČNB ukazatel DSTI kvůli vysokým úrokovým sazbám. Od ledna roku 2024 se má deaktivovat ukazatel DTI. Ponechán tedy bude pouze jediný závazný ukazatel LTV, který bude mít i nadále stejné limity, tedy běžně 80 % a pro klienty mladší 36 let 90 %. Ukazatele se mohou kdykoliv obnovit, jelikož nebyly zrušeny, ale pouze deaktivovány. Banky se těmito ukazateli mohou nadále řídit, pouze to není jejich povinností.

3.4.4 Kontokorentní úvěr

Tento krátkodobý bankovní úvěr je podle Dvořáka (2005) sjednáván k běžnému bankovnímu účtu a obsahuje předem schválený limit. V případě kontokorentního úvěru může přecházet zůstatek klienta do záporných hodnot (resp. lze utratit víc, než ve skutečnosti má klient k dispozici na svém bankovním účtu), avšak maximálně do výše předem sjednané částky. Ke splácení úvěru dochází příchozími peněžními prostředky na bankovní účet klienta. Čerpání úvěru je možné kdykoliv, avšak úroky z úvěru jsou poměrně vysoké, a tudíž jsou pro banky výhodné.

Hlavním rozdílem mezi kreditní kartou a kontokorentem je v tom, že kontokorent se splácí automaticky příchozí platbou na běžný účet klienta, kreditní karta se splácí ručně zadávanými platbami, na které může být nastaven běžný platební příkaz nebo inkaso (Finance.cz, cit. online 1. 4. 2023).

3.4.5 Eskontní úvěr

Krátkodobý úvěr je na internetových stránkách Komerční banky (Kb.cz, cit. online 30.3.2023) popsán jako úvěr určený pro podnikatelské subjekty, které potřebují rychle získat peněžní prostředky. Banka poskytuje klientovi úvěr odkoupením (eskont) směnky před datem její splatnosti. Směnky se dělí na vlastní a cizí. Mezi její výhody patří nízká úroková sazba, nevýhodou jsou poplatky při sjednávání úvěru, dále provize vyplácená bance a také diskont (úrok), který je vypočítán na základě data splatnosti směnky a jejího odkupu bankou.

3.5 Pasivní obchody

Pasivní obchody jsou takové, při kterých banka získává cizí kapitál, tudíž jí vznikají závazky, protože je v tomto vztahu dlužníkem. Takové vztahy se v rozvaze odrazí na straně pasiv (Dvořák, 2005).

Podle Kalabise (2005) představují pasivní obchody zdroje obchodních bank, které banka použije na uskutečnění aktivních obchodů. Pasivní obchody se také nazývají depozitní nebo vkladové obchody. Depozitní obchody lze z časového hlediska dělit na krátkodobé (splatnost do jednoho roku), střednědobé (splatnost 1–4 roky) a dlouhodobé (splatnost více jak 4 let).

Podle Kalabise (2005) lze další dělení provádět na základě typu produktu na:

- klasické vkladové produkty:
 - vklady na viděnou – běžné účty, vkladní knížky;
 - spořicí účty;
 - termínované vklady;
 - depozitní certifikáty, vkladové listy;
- emisní bankovní produkty:
 - emise cenných papírů bankou, hypoteční zástavní listy;
- speciální depozitní produkty:
 - stavební spoření a penzijní spoření.

3.5.1 Běžné účty

Pro banku jsou vklady na běžné účty výhodné, protože část z nich jí zůstává stále k dispozici (vkladová sedlina), přestože se celkový stav vkladů mění každý den, především kvůli příchozím a odchozím platbám, které mají tendenci se částečně vyrovnat (Dvořák, 2005).

Lochmanová (2018) uvádí, že se bankovním účtem pojí také debetní karta, která může sloužit právě pro bezhotovostní platební styk, převody anebo jako prostředek k výběru oběživa z bankomatů. Provádění finančních operací pomocí debetní karty je podmíněno dostatečným množstvím peněžních prostředků. Na rozdíl od kreditní karty, kde je možné zadlužit se a čerpat prostředky do mínusu, jsme u debetní karty omezeni pouze na aktuální naspořený zůstatek na účtu. Výhodou je to, že klient zde neplatí žádné úroky, jak je tomu u kreditních karet. Poplatky však mohou být účtovány v případě výběru hotovosti

z bankomatu jiné banky než té, u které máme veden účet. Hlavním účelem je neustálá dostupnost peněžních prostředků, díky čemuž není nutné mít hotovost (Kalabis, 2012).

S problematikou běžných bankovních účtů se v dnešní době pojí i internetové bankovníctví, které nabízí už všechny banky na trhu. Dvořák (2005) popisuje praktické výhody této služby, například možnost vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě a správě svých financí 24/7 bez toho, aniž by klient musel navštívit pobočku banky. Další praktickou výhodou je elektronický platební prostředek, kdy pomocí internetového bankovníctví lze provádět platební příkazy, měnit limity výběrů nebo plateb.

3.5.2 Stavební spoření

Jak popisuje Půlpánová (2007), na konci 90. let začaly vznikat specializované stavební spořitelny pro uspokojení bytových potřeb fyzických i právnických osob (státní podpora však náleží pouze fyzické osobě). Fyzická osoba může uzavřít několik smluv o stavebním spoření, avšak státní podpora je vyplácena jen na jednu z nich. Každá smlouva o stavebním spoření obsahuje výši cílové částky, úrokovou sazbu, jednorázový poplatek při uzavření smlouvy (obvykle 1 % z cílové částky) a podmínky získání úvěru ze stavebního spoření.

Syrový a tyl (2011) popisují, že stavební spoření funguje na principu ukládání peněz u stavebních spořitelny, za což klient obdrží úroky a také státní podporu (v současné době se ale vede debata o jejím omezení). Další vlastností je vázací lhůta, která momentálně činí minimálně 6 let (pro možnost čerpání státní podpory), při předčasném vybrání peněz státní podpora propadá a musí se vrátit v plné výši. Obecně platí, že stavební spoření je velmi bezpečný produkt s efektivním úrokem 3–4 % p.a.

Podle Meluzína a Zemana (2018) je stavební spoření rozděleno na část spořicí a část úvěrovou. Spořicí část obsahuje námi nastavenou cílovou částku, které se snažíme dosáhnout pomocí vkladů (obvykle měsíční platba), připsaných úroků od spořitelny, státní podpory, která se připisuje jednou za rok a objem případného úvěru. Státní podpora činí 10 % z naspořené částky v daném roce, maximálně ale může činit 2000 Kč za rok. Úvěrová fáze je určena pouze k financování bytových potřeb.

V dnešní době se hovoří o omezení státní podpory, a to kvůli úsporám ve státním rozpočtu. Projednávají se možnosti úplného zrušení podpory pro nové smlouvy sjednané v roce 2024, snížení podpory i pro stávající smlouvy od roku 2024 a účelového omezení státní podpory pouze pro potřeby financování vlastního bydlení (Penize.cz, cit. online 31.3.2023). Balíček, který byl schválen Poslaneckou sněmovnou a míří do Senátu, změní

podle webu Peníze.cz (Peníze.cz, cit. online 5.11.2023) státní podporu, která bude činit místo původních 10 % naspořené částky nově 5 % naspořené částky. Příspěvek se tedy sníží na polovinu, z 2000 Kč na 1000 Kč. Nové ustanovení o státní podpoře však platí pro smlouvy uzavřené od ledna roku 2024. Smlouvy, které jsou uzavřené před lednem 2024, dostanou tento rok státní podporu podle stávajícího zákona, následující státní podpora již bude podle schváleného balíčku. Jelikož je stavební spoření velmi oblíbeným produktem, tak podle internetové stránky Měšec.cz (cit. online 3. 12. 2023) jeho změna vyvolala negativní reakce a zájem o tento produkt opadl. Stavební spořitelny se proto rozhodly pro řešení a začnou kompenzovat z vlastních financí rozdíl mezi obdrženou státní podporou a podporou, kterou klient mohl získat, kdyby státní podpora zůstala beze změny. Pro tento krok se rozhodla Stavební spořitelna České spořitelny, Raiffeisen stavební spořitelna a ČSOB Stavební spořitelna. Tyto spořitelny se zavázaly vyplácet rozdíl za roky 2024 až 2028, což odpovídá šestileté podmínce pro získání státní podpory. Plánované změny se také nově dotknou zdanění státní podpory. Státní podpora dosud zdaňována nebyla, jelikož je osvobozena od daně z příjmu fyzických osob. Státní podpora by podle internetové stránky Peníze.cz (cit. online 3.12.2023) tedy nově měla být zařazena mezi ostatní příjmy podle § 10 zákona o daních z příjmů, tyto příjmy se však daní pouze tehdy, pokud jejich úhrn přesáhne 50 000 Kč. Pokud tedy subjekt nemá žádné jiné příjmy, které do této skupiny spadají, kromě státní podpory, daň nemusí být placena.

Dvořák (2005) uvádí, že úvěr ze stavebního spoření může být řádný a překlenovací (meziúvěr). Pro čerpání řádného úvěru musí být splněno několik podmínek. Spořit je nutné alespoň 2 roky a mít naspořeno alespoň 40–50 % z cílové částky. Úvěr může být poskytnut maximálně do výše nastavené cílové částky, řadí se mezi účelové úvěry. Překlenovací úvěr se sjednává v případě, že nejsou splněny podmínky pro řádný úvěr. Překlenovací úvěr slouží k překlenutí doby, než bude možné poskytnout řádný úvěr. Schválený konsolidační balíček, který zahrnuje změnu zákona o stavebním spoření, se týká i úvěrů ze stavebního spoření. V novém zákoně se objevuje ustanovení, které zakazuje prodlužování čekacích lhůt u poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření. Toto opatření vychází z faktu, že překlenovací úvěry jsou pro spořitelny výhodnější. Důvodem je, že jejich úroková sazba se pohybuje na podobné úrovni jako sazby u ostatních úvěrů nabízených bankami. Proto by se mohlo stát, že spořitelny by prodlužovaly čekací lhůty na levnější úvěry a preferovaly by prodej překlenovacích úvěrů, u kterých navíc dochází k uvolnění limitu při jejich poskytování (Stavebky.cz, cit. online 5. 11. 2023). Novinkou je podle webu Peníze.cz

(Penize.cz, cit. online 5.11.2023) zvýhodnění úvěrů na rekonstrukci na snížení energetické náročnosti, jako je například tepelná izolace domu. Zájemcům o udržitelné bydlení bude poskytnuto poradenství stran splnění podmínek pro získání dotací ze státního fondu životního prostředí.

3.5.3 Doplnkové penzijní připojištění

Tato forma spoření na stáří je podle Lochmanové (2018) doprovázena nejen našimi vklady, ale také příspěvkem od zaměstnavatele a státními příspěvky. Další výhodou tohoto spoření jsou daňové úlevy. Minimální měsíční příspěvek činí 100 Kč, pro dosažení státního příspěvku se minimální částka zvýší na 300 Kč. Maximální hranice příspěvku není nijak omezena a jeho výše se může měnit. Státní příspěvek je určen pro osoby s trvalým pobytem v ČR nebo s bydlištěm na území EU, ale musí vždy plnit podmínku účastníka nebo poživatele českého důchodového pojištění anebo být poživitelem veřejného zdravotního pojištění v ČR. Výše státního příspěvku je počítána pouze z příspěvků hrazených klientem, nevztahuje se na příspěvky hrazené zaměstnavatelem.

Výše měsíčního příspěvku od státu v závislosti na příspěvku klienta podle webu Finance.cz (Finance.cz, cit. online 31. 3. 2023):

- 100–299 Kč → bez nároku na státní příspěvek;
- 300–999 Kč → 90 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč, maximálně však 230 Kč;
- 1000 Kč v více → 230 Kč.

Podle internetové stránky penzijní společnosti České spořitelny (Csps.cz, cit. online 31.3.2023) umožňuje doplnkové penzijní připojištění klientovi vybrat si strategii spoření, a získávat tak zhodnocení úspor i z doplňkových fondů. Fondy se liší podle toho, do jakých produktů investují a jaká je jejich poměrová skladba, podle druhu investic a jejich skladby jsou tedy následně bezpečné a méně výnosné anebo rizikovější s vyšším výnosem. Existuje fond dynamický, vyvážený, konzervativní nebo transformovaný.

3.5.4 Termínované vklady

Banka Moneta (Moneta.cz, cit. online 31.3.2023) popisuje termínovaný vklad jako zvláštní formu spořicího účtu s garantovaným zúročením vložených peněz. Jedná se o jednorázové vklady peněz, které klient nepotřebuje mít okamžitě k dispozici. Jsou sjednávány na předem danou dobu s fixní nebo pohyblivou úrokovou sazbou. Prostředky se nemohou v průběhu sjednané doby vybrat (při předčasném vybrání musí klient uhradit sankční poplatek), proto bývá úroková sazba vyšší než u jiných spořicích účtů, termínované vklady tedy nejsou určeny pro běžný platební styk. Podle způsobu ukončení lze termínované vklady dělit na vklady jednorázové (bez obnovy) a revolvingové (s obnovou). V případě jednorázových vkladů je přesně stanovená lhůta, částka i úroková sazba (výše sazby závisí na měně a na sjednané době uložení peněz). Po uplynutí stanovené doby jsou peněžní prostředky připsány na běžný účet společně se sjednaným úrokem. Revolvingové vklady se automaticky obnoví, pokud si klient své prostředky po stanovené lhůtě nevybere. Vklad se obnoví na stejnou dobu a se stejným úrokem.

Podle webu Ušetřeno.cz (Usetreno.cz, cit. online 31.3.2023) se termínované vklady dělí podle délky trvání na:

- krátkodobé termínované vklady → trvání do jednoho roku;
- střednědobé termínované vklady → trvání v rozmezí 1–4 roky;
- dlouhodobé termínované vklady → trvání více jak 4 roky.

Výhodou termínovaného vkladu je vysoké zhodnocení bez rizik a pojištění vkladu v plné výši, tedy až do výše 100 000 eur (Usetreno.cz, cit. online 31.3.2023).

3.6 Neutrální obchody

Dvořák (2005) uvádí, že u těchto obchodů banka nevystupuje ani jako věřitel a ani jako dlužník. Nemění se tedy aktivní ani pasivní položky bilance, a tudíž se tyto obchody v bilanci neobjeví. Banka působí výhradně jako zprostředkovatel určitých služeb pro klienta. To zahrnuje vykonávání tuzemského i zahraničního platebního styku, správu bankovního účtu klienta, zpracování příkazů k úhradě, směnarenské operace, poskytování poradenských služeb, vystavování bankovních záruk a realizaci dalších služeb.

3.6.1 Hotovostní platební styk

Dvořák (2005) uvádí, že „*hotovostní platební styk se provádí pomocí hotových peněz (oběživ) neboli bankovek a mincí*“. Dále se Dvořák (2005) zabývá emisí peněz, přičemž uvádí, že emitentem bankovek a mincí v ČR je výhradně Česká národní banka. Emise bezhotovostních peněz mezi obyvatelstvo probíhá většinou pomocí komerčních bank. Bankovky mají oproti kovovým penězům větší nominální hodnotu. Hotovostní platební styk probíhá nejčastěji při platbě v hotovosti např. v obchodě, a to mezi fyzickými i právnickými osobami bez zprostředkovatele čili banky nebo jiné finanční instituce. Realizace hotovostního platebního styku je klientům umožňována v několika formách, mezi nejčastější patří složení hotovosti na účet příjemce pomocí pokladní složenky nebo šekem. Dále také výběrem hotovosti, který se provádí pomocí podpisového vzoru na pobočkách bank, případně pomocí platební karty z bankomatů (Kalabis, 2012).

Dle Meluzína a Zemana (2018) jsou hotovostní operace na ústupu a nahrazují je bezhotovostní platby. Uskutečňování hotovostních plateb přináší mnohá rizika, jako jsou například odcizení hotovosti, nutnost směny nebo padělané bankovky. Kalabis (2012) zmiňuje ochranné prvky bankovek, mezi které patří vodoznak, ochranný proužek, ochranná vlákna, soutisková značka, skrytý obrazec, opticky proměnlivá barva, iridiscentní pruh a mikrotext.

3.6.2 Bezhotovostní platební styk

Bezhotovostní platební styk je podle Dvořáka (2005) v dnešní době stále více využíván. Má podobu zápisů na účtech, po nichž klient obdrží výpis transakcí, což mu umožňuje lépe kontrolovat své finanční chování. Na druhou stranu existuje riziko zneužití citlivých osobních údajů a finančních prostředků na internetu nebo při ztrátě karty. V takovém případě je doporučeno okamžitě kontaktovat banku a kartu zablokovat. V ČR je bezhotovostní platební styk nejčastěji realizován prostřednictvím debetních karet, kdy majitel karty disponuje aktuálním zůstatkem na účtu a nemůže čerpat více prostředků, než kolik má k dispozici, pokud není k účtu sjednán kontokorent.

Meluzín a Zeman (2018) popisují výhody, které mají platební karty pro své uživatele. Zmiňují zejména jejich jednoduchost a rychlost použití, relativně vyšší bezpečnost a směnárenské operace pomocí okamžitého přepočtu podle devizového kurzu.

Pfeiferová a Ulrich (2015) uvádí, že bezhotovostní platební styk může být realizován také pomocí moderních bankovních produktů, které jsou provozovány přes internet prostřednictvím zařízení s přístupem k internetu, například mobilních telefonů, tabletů a počítačů. Taková transakce trvá pouze několik vteřin. Mezi moderní bankovní produkty se řadí internetové bankovníctví, platby přes internet například pomocí Pay-Pall. Bezhotovostní platební styk může probíhat pomocí debetních nebo kreditních karet nebo prostřednictvím internetového bankovníctví.

3.6.3 Příkaz k úhradě

Dvořák (2005) popisuje příkaz k úhradě jako „*příkaz majitele účtu bance, aby k tíži jeho účtu provedla určitou platbu ve prospěch třetí osoby*“.

Jak tvrdí Půlpánová (2007) platební příkaz je možné realizovat pomocí formuláře banky na pobočce (v dnešní době velmi málo populární způsob) nebo elektronickou cestou. Příkaz přitom musí obsahovat povinné údaje, jako je: bankovní účet klienta a příjemce (včetně identifikačního kódu jeho banky), částku platby, podpis (v případě elektronického převodu se užívá elektronický podpis) a datum splatnosti. Dále je možné uvést i variabilní a konstantní symbol. Pro mezinárodní převod v rámci EU je zaveden IBAN neboli mezinárodní číslo účtu. V rámci platebních příkazů lze rozlišovat: jednotlivý příkaz (jedna platba), hromadný příkaz (několik plateb pro jednoho příjemce), jednorázový příkaz a trvalý příkaz (opakované pravidelné platby).

U příkazů k úhradě je také možné využít trvalý příkaz, který se vyznačuje tím, že se pravidelně opakuje např. každý měsíc, může se jednat pravidelně o stejnou částku, ale také o různě vysokou, v takovém případě by se jednalo o trvalý příkaz k inkasu (Kalabis, 2005).

3.6.4 Příkaz k inkasu

Naopak od příkazu k úhradě, kde plátce platby zadává platbu z vlastní iniciativy, u příkazu k inkasu je to právě příjemce, kdo vydá podnět k stržení dlužné částky z banky dlužníka, peníze budou odečteny, pokud dlužník dal předem souhlas k inkasu ve své bance (Dvořák, 2005). Příkaz k inkasu se využívá u pravidelných plateb, které nemají každý měsíc stejnou výši, například u plateb mobilnímu operátorovi (mobilní operátor každý měsíc strhne dlužnou částku za telefon z účtu dlužníka). U povolení k inkasu se zadává maximální limit, který si smí druhá strana odečíst, tento limit lze kdykoliv měnit (Financnivzdelavani.cz, cit. online 28.7.2023).

3.7 Představení vybraných bankovních subjektů

V této kapitole budou představeny vybrané banky na českém trhu, které jsou nejvyužívanější, a mají tudíž i největší klientelu. Mezi tyto banky patří Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka, Raiffeisenbank, Moneta a mBank.

3.7.1 Česká spořitelna (ČS)

Historie České spořitelny sahá dle její oficiální webové stránky (Csas.cz, cit. online 19. 6. 2023) až do roku 1825, což z ní dělá nejstarší banku na českém trhu. Nápad založit první spořitelnu na českém území se objevil už v roce 1823. V roce 1948 byl přijat zákon č. 181, který nařizoval sloučení všech peněžních ústavů. Právě tímto zestátněním se změnila hlavní funkce z poskytování úvěrů na získávání aktiv pro využití v plánované ekonomice státu. K další velké změně došlo roku 1967, kdy byla státní spořitelna rozdělena na Českou státní spořitelnu a Slovenskou státní spořitelnu. Roku 1992 změnila Česká státní spořitelna svou právní formu na akciovou společnost, stát si ponechal rozhodující podíl akcií (40 %), v roce 2000 vlastnila 52 % akcií rakouská společnost Erste, která následně v roce 2002 svůj vlastnický podíl navýšila na 98 %, Česká spořitelna se stala součástí společnosti Erste a všechny akcie byly v roce 2018 převedeny na společnost Erste.

Podle oficiálního webu České spořitelny (Cas.cz, cit. online 19.6.2023) má tato finanční instituce 4,5 mil. klientů a vydala více než 3,4 mil. platebních karet. K České spořitelně patří také Stavební spořitelna ČS, Leasing ČS, Dostupné bydlení ČS a mnoho dalších. Nabídku produktů tvoří osobní účty, účty v cizí měně, municipální účty, podnikatelské účty, spořicí účty, termínované vklady, kontokorenty, hypotéky, kreditní karty a také spotřebitelské úvěry.

3.7.2 ČSOB

Dle dostupných informací z oficiálních webových stránek ČSOB (Csob.cz, cit. online 19. 6. 2023) byla společnost založena roku 1964. Od roku 1999, kdy došlo k privatizaci, se jejím hlavním vlastníkem stává společnost KBC Bank, od roku 2007 se stává jejím jediným vlastníkem. Její působení současně na českém a slovenském trhu bylo ukončeno a došlo k vytvoření samostatných právnických osob. Pod ČSOB také spadá Českomoravská stavební spořitelna, ČSOB Penzijní společnost a další. Počet klientů momentálně přesahuje

4,3 mil. Nabídku produktů tvoří osobní účty, účty v cizí měně, podnikatelské účty, spořicí účty, termínované vklady, kontokorenty, hypotéky, kreditní karty a spotřebitelské úvěry.

3.7.3 Komerční banka (KB)

Podle oficiálních webových stránek Komerční banky (Kb.cz, cit. online 19. 6. 2023) je její vznik datován do roku 1990, o 2 roky později změnila svou právní formu na akciovou společnost. Roku 2001 se KB stává součástí Sociétés Générale, která v současné době vlastní 60,4 % akcií. Počet klientů momentálně činí více než 2,4 mil. Skupinu KB rozšiřuje také KB Penzijní společnost a také Modrá pyramida.

3.7.4 Raiffeisenbank (RB)

Dle internetových stránek Raiffeisenbank (Rb.cz, cit. online 19.6.2023) se její založení datuje do roku 1993, její nabídka se specializuje na soukromé a firemní subjekty, nabízí osobní účty, podnikatelské účty, úvěrové a spořicí účty. Počet klientů banky a stavební spořitelny, která je součástí skupiny RB, se pohybuje momentálně okolo 1,8 mil. Ze 75 % je vlastněna skupinou Raiffeisen Bank International a zbylých 25 % připadá Raiffeisenlandesbank Oberösterreich.

3.7.5 Moneta

Dle dostupných informací z oficiálních webových stránek Moneta (Moneta.cz, cit. online 19. 6. 2023) se společnost založila v roce 1990 pod původním názvem Agrobanka, v roce 1997 se stala součástí skupiny General Electric Company a provádí úplnou změnu vizualizace značky na GE Money Bank. V roce 2016 se prodaly veškeré finanční divize společnosti GE a nová Moneta Money Bank vstupuje na burzu jako ryze česká banka. Počet klientů banky a spořitelny, která je také součástí skupiny Moneta, přesahuje 1,5 mil.

3.7.6 mBank

Podle internetových stránek mBank (Mbank.cz, cit. online 19.6.2023) vstoupila banka na trh v roce 2007 pouze jako organizační složka BRE Bank, a ne jako samostatná společnost, a jako první banka představila samoobslužný model, při kterém se veškeré operace na běžném účtu obstarávají přes internet a telefonické služby, přičemž pobočky slouží hlavně pro poskytování poradenství a sjednávání hypoték. Společnost mBank

obsluhuje přes 750 tis. klientů. 70% podíl má Commerzbank. Svým čistě internetovým zázemím se snaží zapůsobit hlavně na mladší klientelu.

3.7.7 Základní srovnání běžných účtů

Výběr banky může být ovlivněn několika zásadními kritérii, mezi nejčastější se řadí například poplatky za vedení účtu nebo za výběr z bankomatů. Bohužel poplatky za výběr z bankomatů se liší podle toho, zda se jedná o výběr z bankomatu vlastní, nebo cizí banky. V případě sdílených bankomatů tento problém mizí, jelikož ze sítě sdílených bankomatů (do které se zapojila Komerční banky, MONETA Money Bank, Air Bank a UniCredit Bank) mohou klienti zapojených bank vybírat hotovost za stejných podmínek jako z bankomatů vlastní banky (Sdilenybankomat.cz, cit. online 19.2.2024). Dalším kritériem při rozhodování o založení běžného účtu je dostupnost bankovních služeb. Mimo větší města může být obtížnější najít pobočky, proto se banky snaží rozmístit bankomaty po celém území. Tyto bankomaty nabízejí základní funkce poboček, jako jsou výběry a vklady peněz, stejně jako kontrolu stavu účtu. V následující tabulce 3 byly porovnány nejzákladnější varianty běžných účtů od výše zmiňovaných bank.

Podle internetové stránky Peníze.cz (cit. online 19. 2. 2024) banky ruší své pobočky z důvodu digitalizace a dlouhodobě nízké denní návštěvnosti poboček. Z tabulky 3 je zřejmé, že nejvíce poboček ubylo v síti České spořitelny. Na místech zrušených poboček se však ponechává bankomat, který umožňuje i vklad v hotovosti a možnost využití některých služeb, např. zadání trvalého příkazu, zadání jednorázového příkazu, platba složenek a dobítí kreditu na mobilním telefonu. Významný pokles poboček lze vidět také u banky Moneta. V případě Komerční banky je patrné, že k poklesu počtu poboček nedošlo.

Internetový portál Peníze.cz (cit. online 19.2.2024) dále uvádí, že klesá také počet přepážek určených pro příjem a výdej hotovosti. Místo těchto přepážek jsou nově instalovány vkladové bankomaty. Hotovostní operace v dnešní době tvoří pouze zlomek z požadavků, kvůli kterým lidé navštěvují pobočky bank. Lze tedy předpokládat, že se počet pokladních míst bude i nadále snižovat. V tabulce 3 lze vidět, že banka Moneta nabízí na každé ze svých poboček pokladní služby. Banka mBank je čistě bezhotovostní bankou, tudíž pobočky s pokladnami nemá.

Tabulka 3 Porovnání základních běžných účtů vybraných bank k 19. 6. 2023

	ČS – standard účet	ČSOB – základní účet	KB – start	RB – chytrý účet	Moneta	mBank – mKonto
Poplatek za vedení úctu	0 Kč	25 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Výběry z vlastních bankomatů	zdarma	5 Kč	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Výběry z cizích bankomatů	40	40	39	zdarma	zdarma	zdarma
Počet bankomatů	1738	1022	850 *	167	543 *	0
Počet poboček 2023	396	194	210	119	140	31
Z toho pobočky s pokladnou	144	71	116	48	140	0
Počet poboček 2022	416	198	216	106	154	31
Sjednání online	ano	ne	ano	ano	ano	ano

Zdroj: vlastní zpracování dle informací z jednotlivých bank, 2023; vlastní zpracování dle Peníze.cz, 2023.

*další sdílené bankomaty společností: Komerční banka, MONETA Money Bank, Air Bank a UniCredit Bank.

4 Vlastní práce

Praktická část bakalářské práce vychází z dotazníkového šetření, na jehož podkladě je následně provedena analýza a jsou formulována doporučení pro zkvalitnění povědomí o bankovních službách.

4.1 Dotazníkové šetření

Sběr informací pro zpracování praktické části probíhal za pomoci dotazníkového šetření. Dotazník byl sestaven pomocí webové aplikace Google forms. Otázky byly sestaveny tak, aby byly lehce srozumitelné pro respondenty všech věkových kategorií a ze všech statusových kategorií. Finální verze dotazníku byla poté zveřejněna po dobu dvou týdnů ve facebookových a instagramových skupinách. Jelikož se dotazník týká i starší věkové kategorie, která nemusí mít přístup k internetu a zároveň je důležitá pro náš výzkum, tak byl dotazník těmto respondentům doručen osobně. Osobní dotazování proběhlo u 30 osob. Dále byl dotazník osobně rozdán patnácti starším lidem z blízké rodiny autorky a známým pobývajícím v městské oblasti. Dotazníkové šetření proběhlo v období od 22. 8. 2023 do 5. 9. 2023. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 250 respondentů, z toho 205 respondentů odpovídalo online přes internetový odkaz. Respondenti byli rozříděni hned u první otázky na základě toho, zda bydlí v obci s více než 3000 obyvateli, která je klasifikována jako město, anebo v obci s méně než 3000 obyvateli. K větvení otázek dochází u druhé otázky, která zjišťuje, zda respondenti mají založený běžný bankovní účet, či nikoliv. Respondenti, kteří bankovní účet mají, odpovídali tedy na rozdílné otázky než respondenti bez bankovního účtu. Další větvení nastává u respondentů, kteří v otázce č. 8 odpověděli, že mají založený bankovní účet. Tato otázka větví respondenty na ty, kteří mají sjednané další služby a ty kteří využívají čistě jen bankovní účet. Obě skupiny mají opět rozdílné otázky.

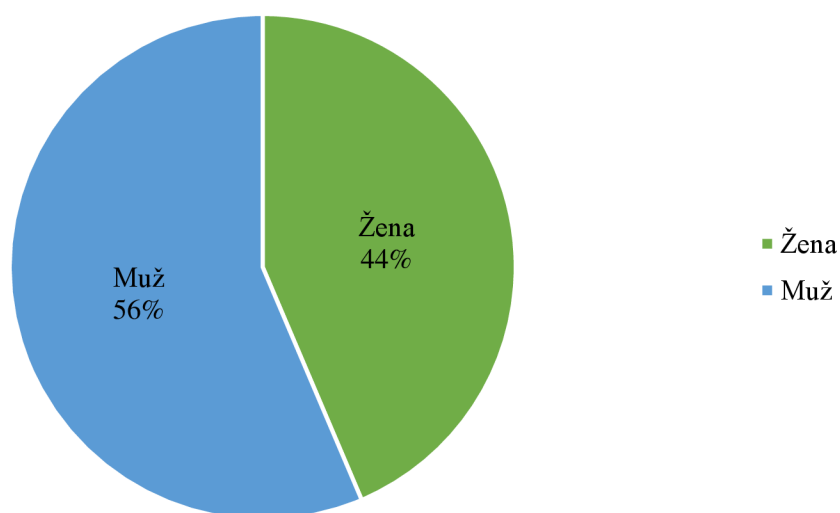
Dotazník obsahoval uzavřené a polouzavřené otázky. U uzavřených otázek bylo možné označit jednu odpověď nebo více odpovědí. Podle Sociologické encyklopedie (Encyklopedie.soc.cas.cz, cit. online 11.3.2024) uzavřené otázky neumožňují respondentům odpovědět písemným popisem. Jejich výhodou je snadnost a rychlost vyplnění, avšak tento druh otázek může ovlivnit odpověď respondenta, jelikož si respondent musí vybrat jednu nebo více z předpřipravených odpovědí. Polouzavřené otázky umožňují respondentovi vepsat konkrétní písemnou odpověď, kterou respondenti vybírají, pokud si nevybrali

z nabídky předpřipravených odpovědí (Survio.cz, cit. online 11.3.2024). Polouzavřené otázky v dotazníku umožňovali respondentovi zvolit jednu nebo více odpovědí a možnost vepsat svou odpověď.

4.2 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo sestaveno tak, aby analyzovalo strukturu respondentů ve zkoumaných oblastech. Zjišťovalo se, kolik mužů a žen využívá další bankovní služby a kolik jich bankovní účet nemá, přičemž struktura respondentů byla zkoumána odděleně pro město a vesnici. Graf 1 níže prezentuje součet všech těchto skupin, aby byla zřetelná celková struktura účastníků šetření. Z výsledků je patrné, že muži se tohoto šetření zúčastnili častěji než ženy, a to téměř o 12 %, s přesným poměrem 141 mužů k 109 ženám.

Graf 1 Grafický souhrn respondentů z dotazníkového šetření

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

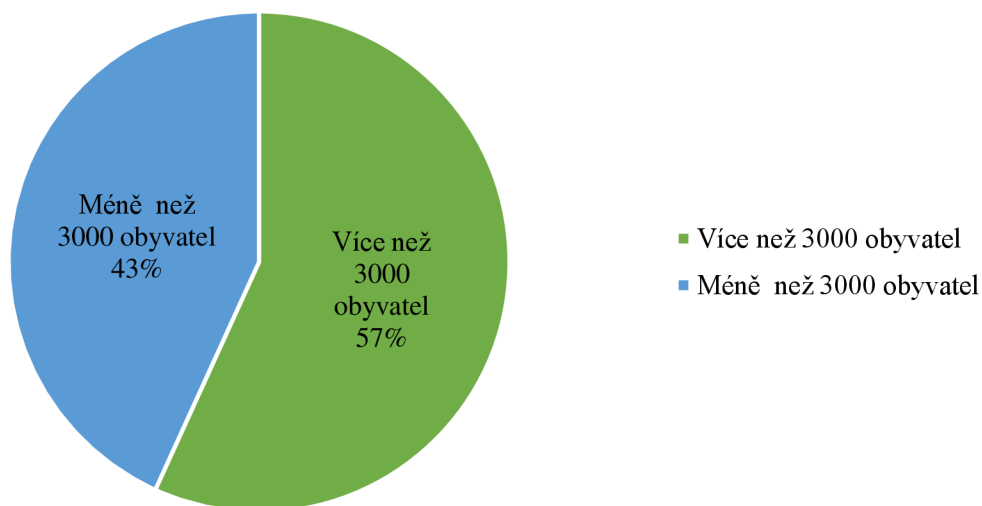
Otázka č. 1: Bydlíte v obci, která má více nebo méně než 3000 obyvatel?

První otázka dotazníku (viz příloha 1) kategorizovala respondenty do dvou skupin na základě velikosti obce, kde žijí, přičemž rozlišovala mezi obcemi s více než 3000 obyvateli, které jsou považovány za města, a obcemi s méně než 3000 obyvateli. Cílem bylo dosáhnout vyváženého zastoupení respondentů z obou typů oblastí, aby žádná z nich nepřevažovala.

Graf 2 znázorňuje poměr respondentů z oblastí s více než 3000 obyvateli (56,8 %, což představuje 142 respondentů) a s méně než 3000 obyvateli (43,2 %, což představuje 108 respondentů). Z dat je zřejmé, že respondentů z městských oblastí je nepatrně více, což může

být zapříčiněno vyšší hustotou obyvatelstva ve městech, lepší dostupností informací a přístupu k internetu.

Graf 2 Poměr respondentů z menších a z větších obcí

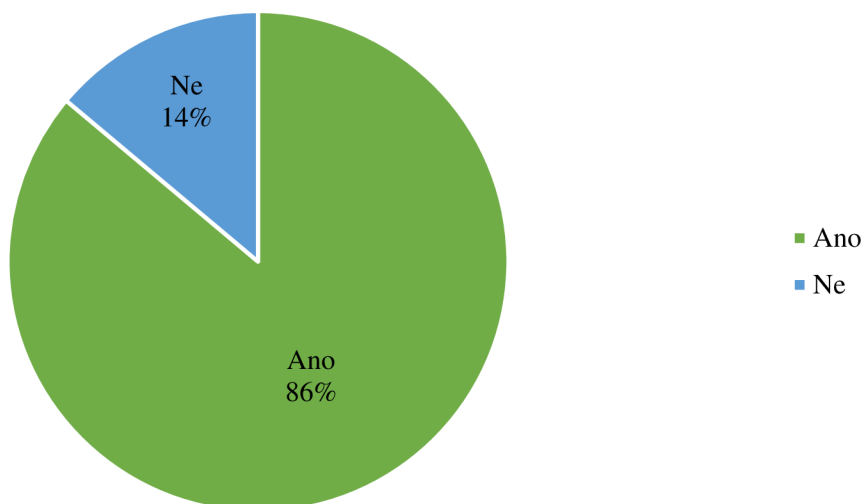
Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Otázka č. 2: Máte sjednaný běžný bankovní účet?

• V obci s méně než 3000 obyvateli:

Respondenti, kteří uvedli, že žijí v obci s méně než 3000 obyvateli, konkrétně 108 (43,2 %) z celkového počtu 250, byli následně rozděleni do skupin podle toho, zda mají zřízený bankovní účet, či nikoliv (viz graf 3). Bankovní účet má 86,1 % dotazovaných, což v současnosti není nic neobvyklého, naopak se nejedná zase o tak vysoké číslo. Vzhledem k obtížnosti obejít se dnes bez bankovního účtu byla větší pozornost zaměřena na ty, kteří uvedli, že bankovní účet nemají, tedy na 13,9 % respondentů. Ukázalo se, že jde o lidi ve věkových kategoriích 65 a více let (80 %), 55–64 let (13,3 %) a 15–24 let (6,7 %). Mladší věková skupina může být tvořena studenty, kteří často nedisponují bankovním účtem, ale zřejmě si jej založí, jak naznačuje graf 37. U starší věkové kategorie může hrát roli zvyk spravovat finance tradičními způsoby a preference hotovosti. Nedůvěra v banky z důvodu minulých krizí a strach ze ztráty úspor, nedostatek informací a nižší vzdělanost v oblasti bankovníctví mohou být důvody nedůvěry v bankovní systém. Pro starší obyvatelstvo může být rozhodování o založení účtu obtížnější bez dostatečných informací a podpory. Nedostupnost poboček a bankomatů v menších obcích a náročné dojíždění do měst může pro starší lidi představovat další překážku.

Graf 3 Poměr sjednaných běžných účtů v obcích s méně než 3000 obyvateli

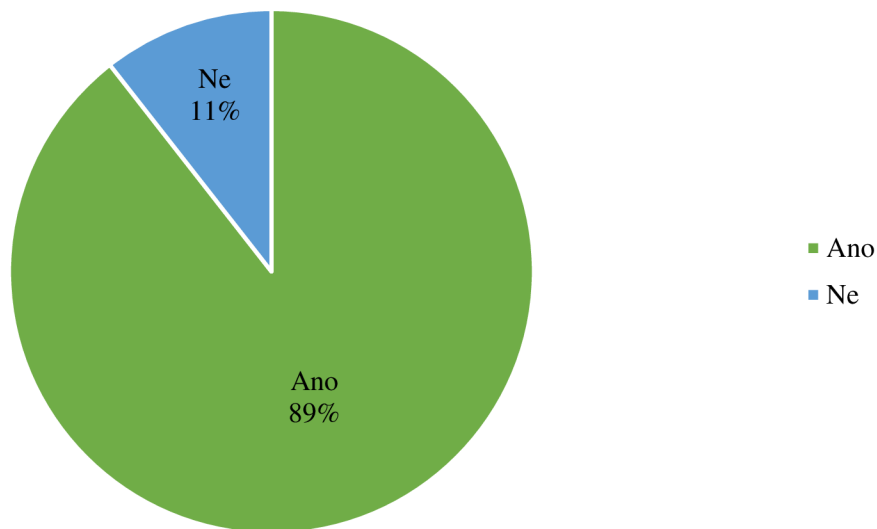

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Na grafu 4 lze vidět, že počet sjednaných bankovních účtů v obcích s více než 3000 obyvateli se výrazně neliší od obcí s méně než 3000 obyvateli (viz graf 3). V obcích s více než 3000 obyvateli je procento založených bankovních účtů vyšší než v obcích s menším počtem obyvatel. Avšak podle grafu 8 je struktura respondentů, kteří uvedli, že nemají založený bankovní účet, ve věkových skupinách 65+ a 15–24 let. Konkrétně 86,7 % respondentů bez bankovního účtu patří do věkové skupiny 65+, zatímco zbylých 13,3 % je ve věku 15–24 let. Zástupci mladší věkové kategorie mohou být ovlivněni, stejně jako v předchozím případě, nízkým věkem, a tudíž nemají potřebu využívat bankovních služeb. Podobně jako v obcích s méně než 3000 obyvateli může být starší věková kategorie ovlivněna svými zvyklostmi v oblasti správy svých financí, svým zdravotním stavem a dosavadními zkušenostmi s bankami a jejich službami z minulých let. Ve větších obcích se problém s obtížnou dostupností bankovních poboček a potřebou dojíždět do větších měst snižuje, protože zde banky běžně zřizují své pobočky, případně umísťují alespoň bankomaty.

Graf 4 Poměr sjednaných běžných účtů v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

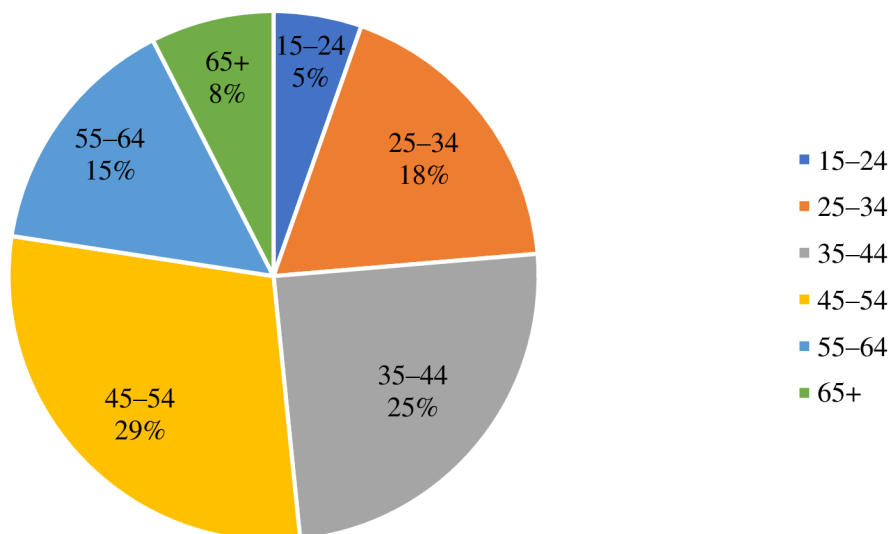
Otázka č. 3: Kolik je Vám let?

Respondenti, kteří v otázce č. 2 uvedli, že mají založený bankovní účet.

- V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Graf 5 vyobrazuje strukturu respondentů kteří uvedli, že mají založený bankovní účet a žijí v obci s méně než 3000 obyvateli. Na první pohled je patrné, že takto ponejvíce odpovídali respondenti ve věkových kategoriích 35–44 let a 45–54 let.

Graf 5 Věk respondentů s bankovním účtem v obcích s méně než 3000 obyvateli

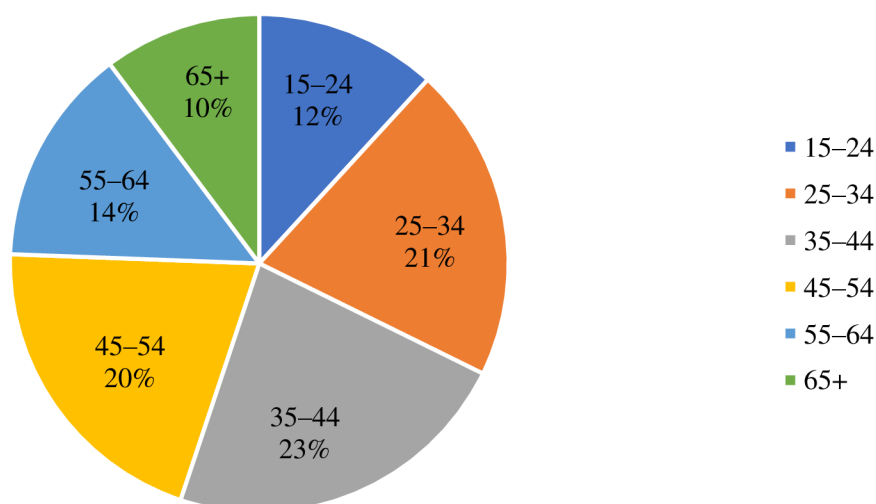

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Respondenti, kteří uvedli že pobývají v obci s více než 3000 obyvateli a mají založený bankovní účet, patří nejčastěji do věkové kategorie 35–44 let a 25–34 let (viz graf 6). Nejstarší věková kategorie 65+ se oproti grafu 5 navýšila téměř o 3 %. Lze tedy usuzovat, že v městské oblasti mají lidé v důchodovém věku častěji založený bankovní účet než ti, kteří žijí v menší obci. Může to být ovlivněno právě větší dostupností poboček, širší sítí veřejné dopravy, anebo pouhou vzdělaností a rozdílnou mentalitou obyvatel městských oblastí, kde je naprosto běžné užívat bankovní účet. Ve venkovských oblastech stále přetrvává preference plateb v hotovosti.

Graf 6 Věk respondentů s bankovním účtem v obcích s více než 3000 obyvateli

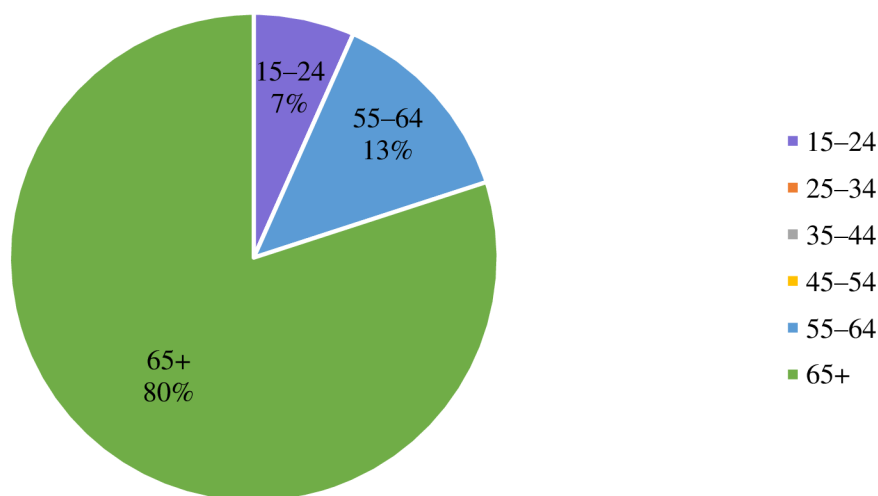
Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: NE, nemám založený bankovní účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Věk respondentů ve menších obcích, kteří odpověděli, že nemají založený bankovní účet, lze vidět na grafu 7. Skládá se z 80 % lidí ve věkové kategorii 65+. Další nejpočetnější skupina je ve věku 55–64 let, což může být způsobeno opět dostupností poboček nebo pouhou nepotřebností bankovního účtu. Další skupina pochází z řad mladší generace ve věku 15–24 let.

Graf 7 Věková struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

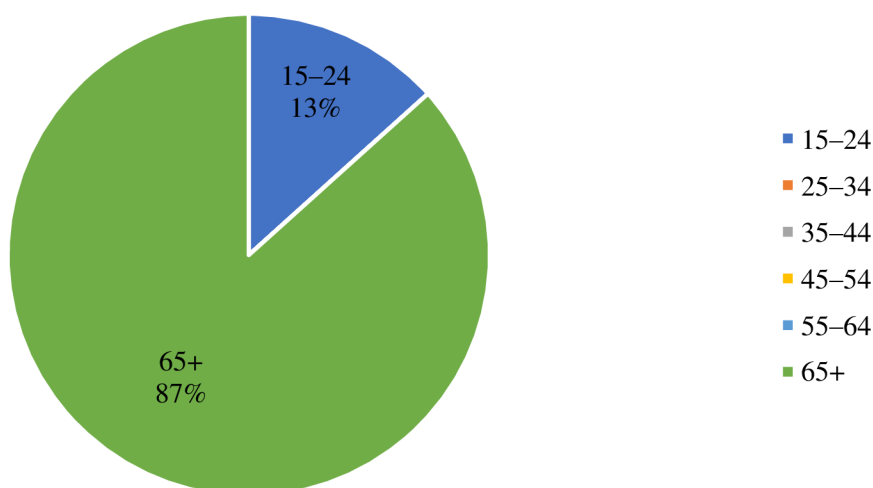

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Věková struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet (viz graf 8), se podobá grafu 7. Je zřejmé, že lidé, kteří nemají založený bankovní účet, jsou z více než z 80 % v důchodovém věku, a to v obou posuzovaných oblastech, tudíž velikost obce není rozhodující pro založení bankovního účtu.

Graf 8 Věková struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

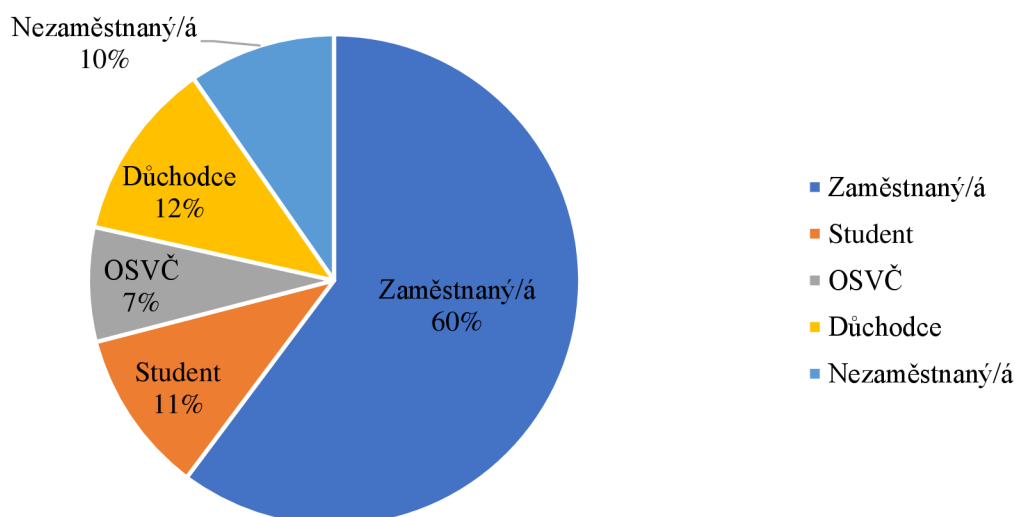
Otázka č. 4: Jaký je Váš status?

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: ANO, mám sjednaný běžný bankovní účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Další otázka z dotazníkového šetření (viz Příloha 1) se týká statusu respondentů v oblastech s méně než 3000 obyvateli, kteří uvedli, že mají založený bankovní účet. Z Grafu 9 lze pozorovat, že více než 60 % zaměstnaných respondentů a 7,5 % osob samostatně výdělečně činných, což koresponduje s věkovou strukturou, kdy více než 60 % respondentů uvedlo, že jsou v aktivním věku. Dvanáct procent respondentů se řadí mezi důchodce, což opět koresponduje s věkovou strukturou z Grafu 5, kde 10 % uvedlo, že jsou ve věku 65 a více let. Chybějící 2 % lze vysvětlit odchodem respondentů do předčasného důchodu. Bohužel malé obce čelí problémům se zaměstnaností, kdy ty s méně obyvateli nemají dostatek pracovních míst, a lidé musí často dojíždět za prací do větších měst. Z toho plyne 10 % nezaměstnaných ze všech respondentů z obcí s méně než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet. Bohužel zde nelze blíže zjistit, o jaký typ nezaměstnanosti se jedná – jestli jde o studenty, kteří právě dokončili studium a hledají si práci, nebo zda se jedná o osoby s nižším vzděláním, a tudíž nejsou dostatečně kvalifikovaní pro určité pozice na trhu práce.

Graf 9 Sociální struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet

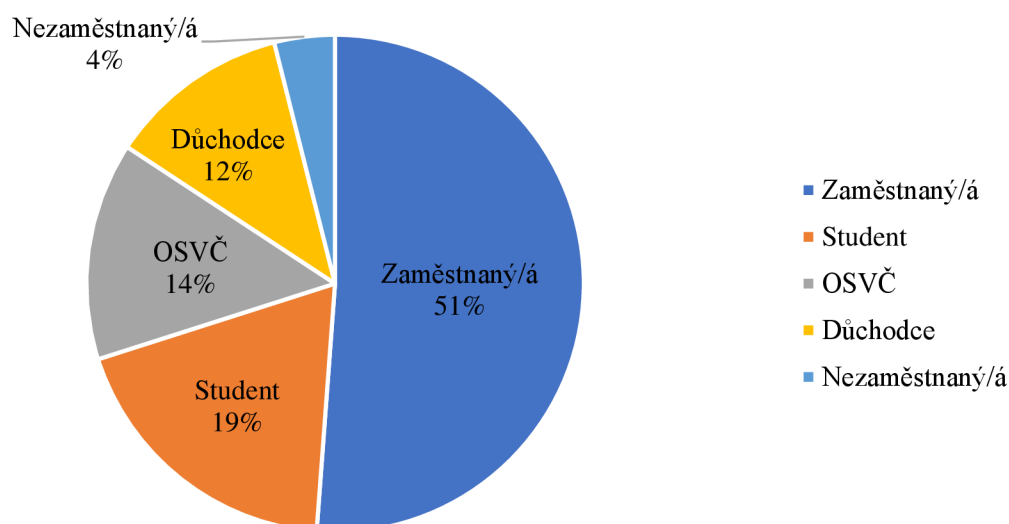

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Z grafu 10 je patrné, že podíl zaměstnaných osob klesl o 10 % oproti obcím s méně než 3000 obyvateli, ale na druhou stranu počet OSVČ se dvakrát navýšil oproti již zmíněnému grafu 9, tudíž počet aktivních osob je v obou oblastech srovnatelný. Podíl aktivních osob se opět shoduje s věkovou strukturou obyvatelstva (viz graf 6). Počet studentů představuje 19 % všech respondentů, kteří odpověděli že pobývají v oblasti s více než 3000 obyvateli a mají založený bankovní účet. Počet studentů se oproti druhé oblasti zvedl téměř o 8 %, což může být způsobeno právě větší koncentrací školských zařízení, vzdělávacích center a univerzit ve městech. Nezaměstnanost v obcích s více než 3000 obyvateli je více než o polovinu menší než v menších obcích. Větší profesní rozmanitost a koncentrace pracovních míst může právě tento podíl nezaměstnaných osob ovlivňovat. Nezaměstnanost může být také ovlivněna vzdělanostní strukturou, která se oproti druhé porovnávané oblasti liší vyšším podílem lidí s vysokoškolským vzděláním a výrazně nižší koncentrací lidí s výučním listem (viz graf 14).

Graf 10 Sociální struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet

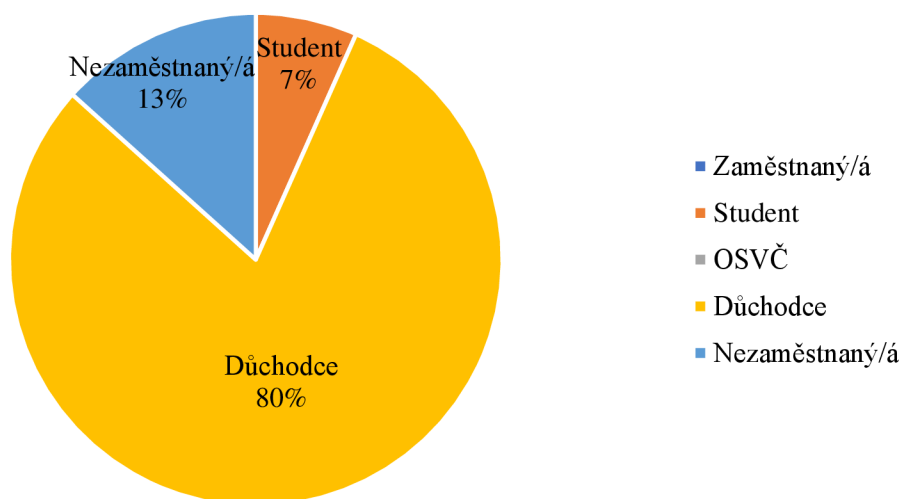
Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: NE, nemám sjednaný běžný bankovní účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Struktura respondentů, kteří odpověděli že nemají bankovní účet založen a pobývají v obci s méně než 3000 obyvateli, se shoduje s grafem 7. Z grafu 11 vyplývá že více než 80 % respondentů, kteří nemají bankovní účet, jsou důchodci. 13 % nezaměstnaných respondentů může být ovlivněno vyšším věkem (viz graf 7), kdy kvůli možné ztrátě zaměstnání ve vyšším věku je obtížné sehnat pozici, na kterou by je mohl zaměstnavatel obsadit. Protože se jedné o obci s méně než 3000 obyvateli, může být pro starší lidi obtížné dojíždět za prací do měst, ať už ze zdravotních důvodů nebo horší dopravní dostupnosti.

Graf 11 Sociální struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

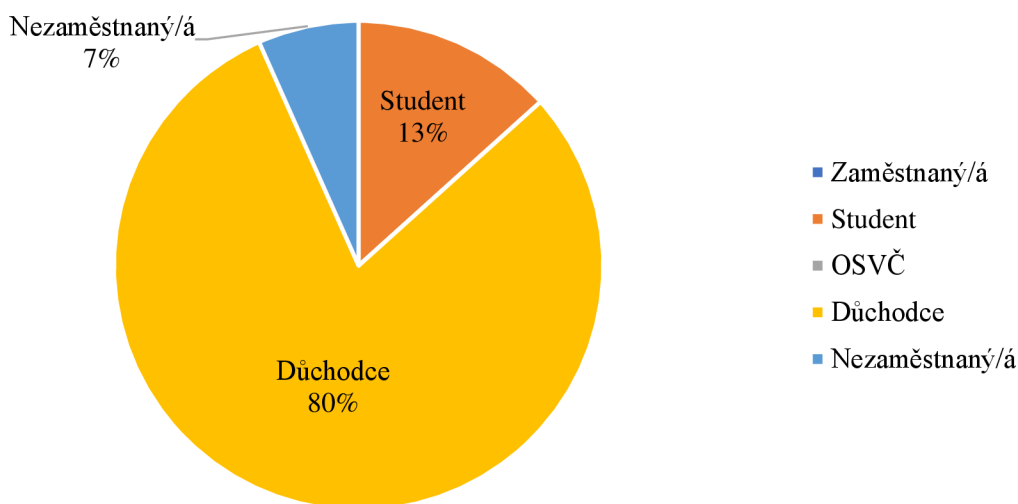

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 12 obsahuje strukturu respondentů, kteří nemají založený bankovní účet a žijí v obci s více než 3000 obyvateli. Hodnoty se výrazně neliší od obcí s méně než 3000 obyvateli (viz graf 11). Vyšší počet studentů koresponduje s věkovou strukturou ukázanou v grafu 8. Nezaměstnanost může být způsobena právě absolventy škol, jak ukazuje graf 16, kde je možné, že po dokončení střední školy někteří nejdou dále na vysokou školu, nebo že absolventi základní školy nepokračují ve studiu na střední škole. Kategorie respondentů, kteří uvedli že jsou nezaměstnaní, může také zahrnovat již zmíněné starší lidi, kteří přišli o zaměstnání a kteří a kvůli svému pokročilému věku nemohou nalézt odpovídající pracovní pozici, na kterou by byli přijati a zvládli ji.

Graf 12 Sociální struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

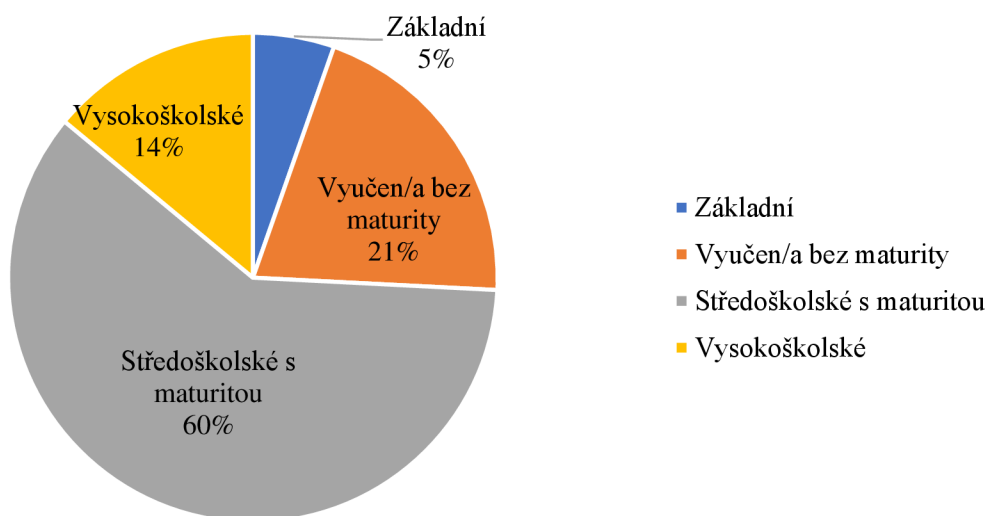
Otázka č. 5: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: ANO, mám sjednaný běžný bankovní účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

V grafu 13 lze vidět, že vzdělanostní struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvatel, kteří mají založený bankovní účet je tvořena z více než 60 % respondenty se středoškolským vzděláním s maturitou. Vysoký podíl respondentů, kteří jsou vyučení, může ovlivňovat nezaměstnanost z grafu 9. Podíl této vzdělanostní skupiny je téměř dvakrát větší než u respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli (viz graf 14). U respondentů, kteří uvedli že mají pouze základní vzdělání, proběhla podrobnější manuální analýza, na jejímž základě bylo zjištěno, že téměř všichni respondenti, kteří uvedli pouze základní vzdělání, pochází z věkové skupiny 15–24 let. V menších obcích je podíl osob s vysokoškolským vzděláním výrazně nižší než ve větších městech. To lze přičíst omezené dostupnosti univerzit, které se nacházejí ve více urbanizovaných oblastech. Pro obyvatele menších obcí může být dojíždění na univerzitu komplikované. Vzdělání může mít vliv na počet založených běžných účtů. Informovaný jedinec umí vyhodnotit, jak s penězi naložit a vyhledat si informace o bankovních službách. Vyšší vzdělanost může vést i k větší nedůvěře vůči bankám. Tu může způsobit i negativní zkušenost, po níž více vzdělaní lidé začnou vidět nedostatky bankovního systému a následně pochybovat o tom, že jsou jejich peníze v bance v bezpečí.

Graf 13 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet

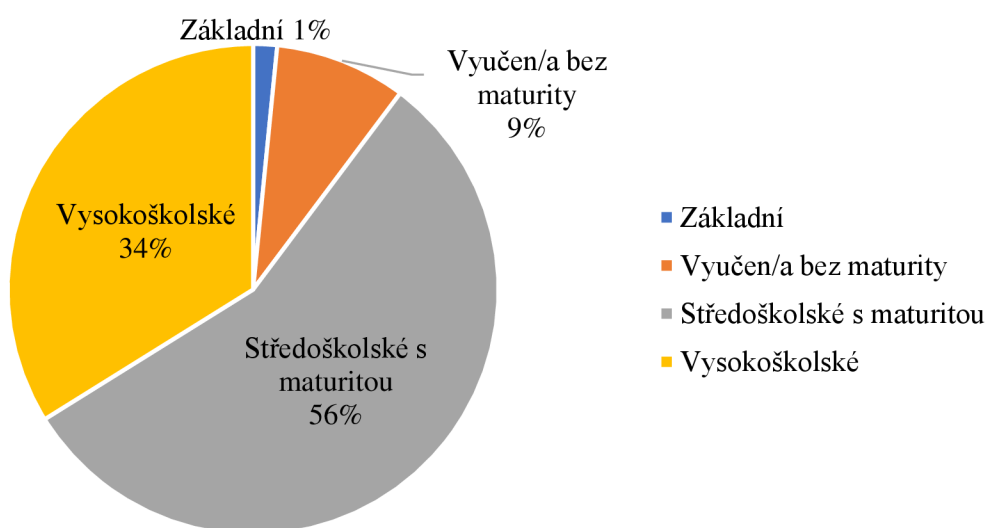

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 14 ukazuje pokles respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou a 50% nárůst těch s vysokoškolským vzděláním ve větších obcích oproti menším. To naznačuje, že ve větších obcích lidé častěji pokračují na vysokou školu. Pokles popularity učilišť ve větších obcích oproti jejich tradiční popularitě a poptávce v menších oblastech může být důvodem polovičního poklesu absolventů těchto škol.

Graf 14 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet

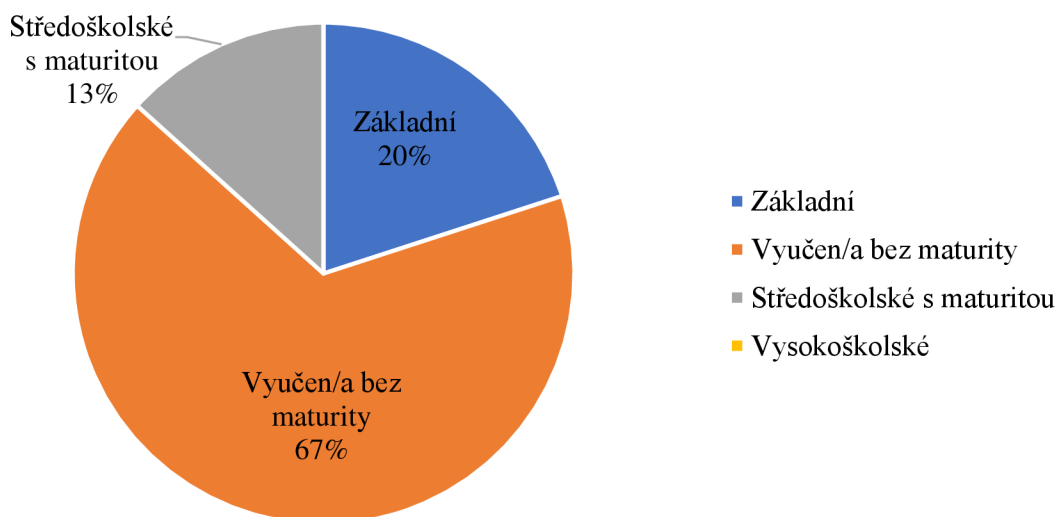
Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: NE, nemám sjednaný běžný bankovní účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Vzdělanostní struktura obyvatel obcí s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají zřízený bankovní účet (viz graf 15), zahrnuje ze 67 % respondenty s výučním listem. Tento typ vzdělání byl v minulosti velmi běžný a rozšířený, což koresponduje s věkovou strukturou staršího obyvatelstva, jak je patrné z grafu 7. Základní vzdělání uvedlo 20 % respondentů. Tuto skupinu může ovlivňovat mladší věková kategorie 15–24 let (viz graf 7), kteří nemají založený bankovní účet, a u této kategorie lze předpokládat, že se jedná o žáky a studenty.

Graf 15 Vzđelanostní struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

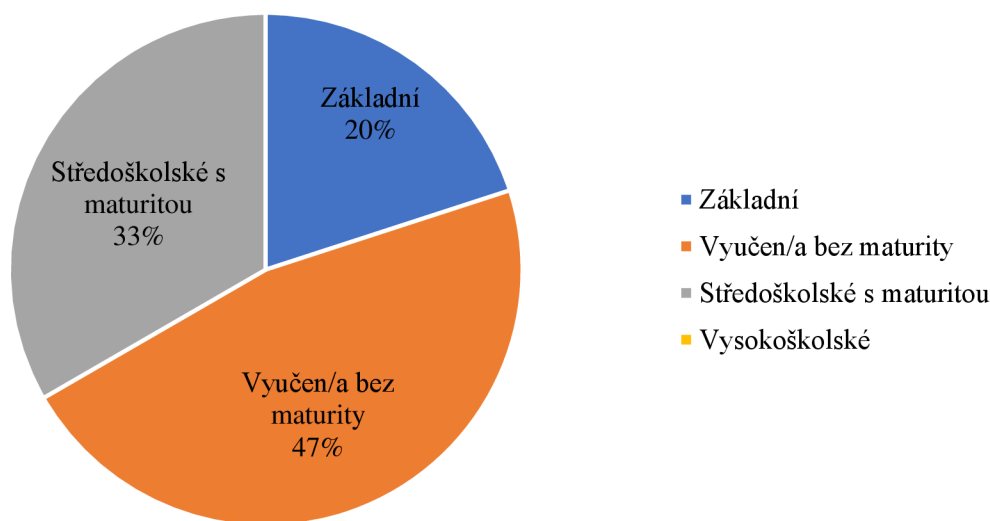

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 16 zobrazuje strukturu vzdělanosti respondentů, kteří pobývají v obci s více než 3000 obyvateli a nemají sjednaný bankovní účet. Patrný je pokles lidí s výučním listem a nárůst lidí s maturitní zkouškou. Může to být opět ovlivněno počtem studentů a absolventů z věkové kategorie 15–24 let a také městskou kulturou, kdy se obecně ve městech koncentrují lidé s vyšším vzděláním, kdy se tehdy ještě mladí zástupci současné věkové kategorie 65+ po absolvování maturitní zkoušky vystěhovali za lepší práci do tehdy nově budovaných velkoměst.

Graf 16 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

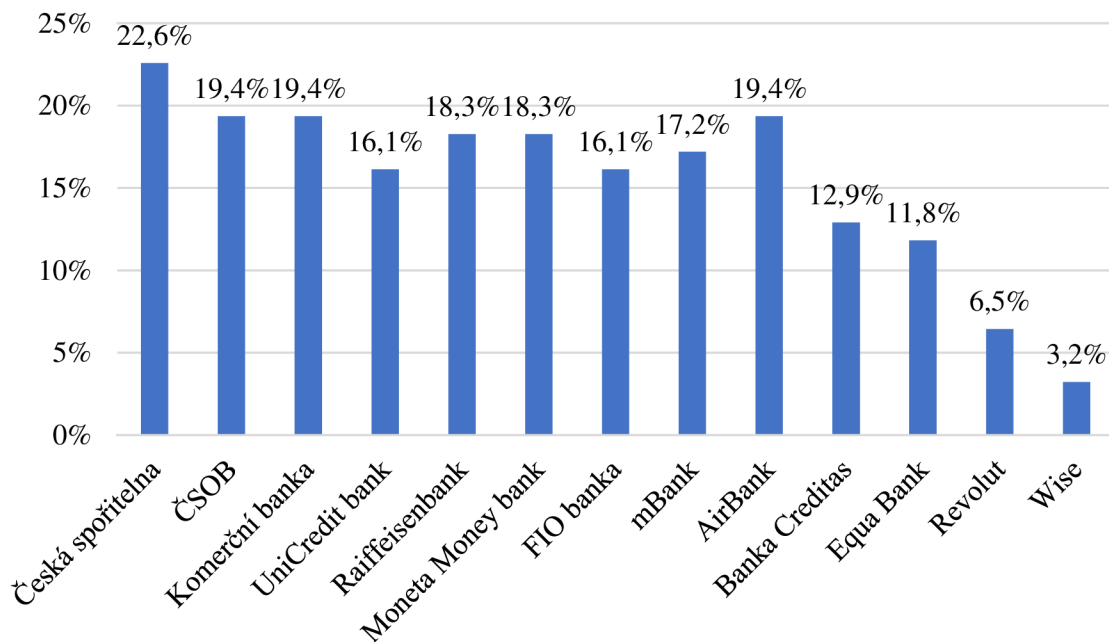
Otázka č. 6: S jakou bankou máte uzavřenou smlouvu na Váš bankovní účet, popřípadě jinou nabízenou službu?

Respondenti, kteří v otázce č. 2 odpověděli: ANO, mám sjednaný běžný účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Graf 17 poukazuje na zajímavý jev v oblasti preference bank u respondentů z obcí s méně než 3000 obyvateli. Projevuje se zde trend menších bank, kdy menší a novější banky mají téměř stejně stejnou popularitu jako ty nejstarší banky v České republice, oproti větším obcím, kde je tomu právě naopak. Mezi nejčastěji zmiňované banky patří Česká spořitelna, která je jednou z největších a nejdéle fungujících bankovních společností u nás. Mezi další nejvíce zmiňované banky, se kterými lidé uzavřeli smlouvu, patří ČSOB, KB a AirBank. Že se mezi odpověďmi hojně objevuje i AirBank je velmi překvapivé, důvodem může být masivní marketingová kampaň v televizi, která je dle grafu 23 klíčovým zdrojem informací o činnostech bank. Mezi podobné případy se řadí Moneta, která též svou kampaň provozuje prostřednictvím televizních reklam. Obecně lze pozorovat zajímavý trend, kdy ne tak velké populární banky vyvstanou do popředí díky svým masivním reklamním kampaním. Lze tedy konstatovat, že obyvatelstvo menších obcí preferuje banky, se kterými se často setkává v různých reklamních kampaních. Dle grafu 23 je pro respondenty také velmi důležitá reference od příbuzných a přátel.

Graf 17 Preference bankovních institucí v obcích s méně než 3000 obyvateli

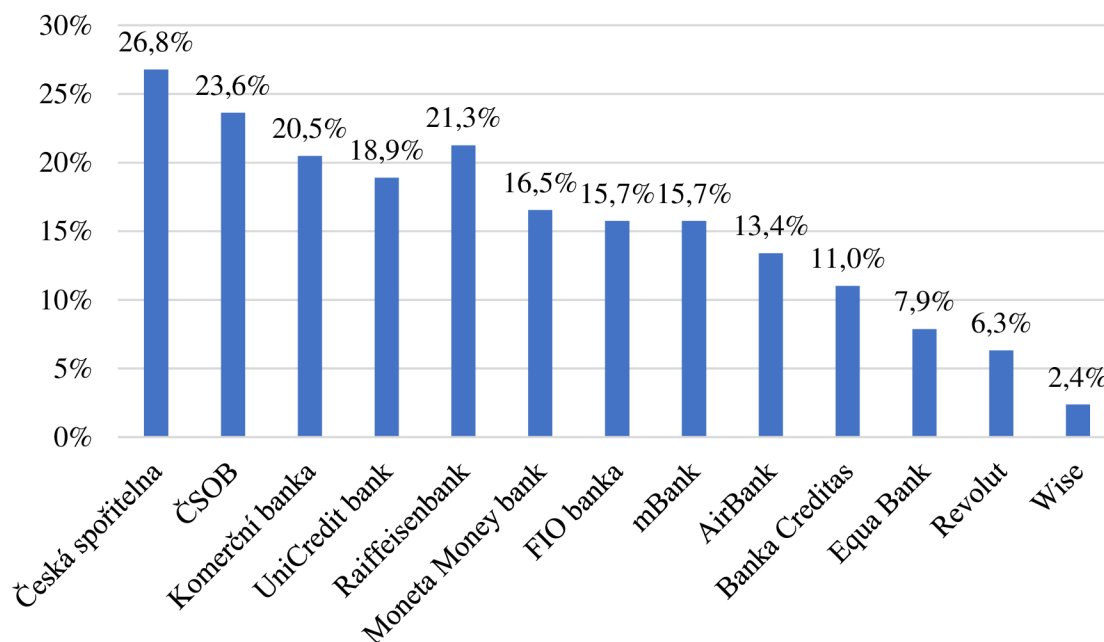

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 18 ukazuje preference respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli při volbě banky pro uzavření smlouvy. Preference banky jsou úzce spojeny s její dostupností, historickým významem a klientelou. Nejčastější volbou byla Česká spořitelna, kde 26,8 % respondentů uvedlo, že s ní mají uzavřenou smlouvu. Na druhém místě je ČSOB s 23,6 %, následovaná Raiffeisenbank a Komerční bankou. Je důležité poznamenat, že respondenti měli možnost označit více bank, což odráží současný trend držení účtů u různých bank pro různé finanční produkty, jako jsou běžné účty a hypotéky. To ukazuje, že ve větších městských oblastech lidé dávají přednost bankám s dlouholetou tradicí a rozsáhlou klientelou. Popularitu těchto bank může také výrazně ovlivnit jejich reklamní a propagační aktivity. Podle grafu 24 se zdá, že v reklamních kampaních ve větších obcích hrají důležitou roli plakáty, billboardy, brožury a reklamy na zastávkách, jakož i televizní reklamy a online propagace.

Graf 18 Preference bankovních institucí v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

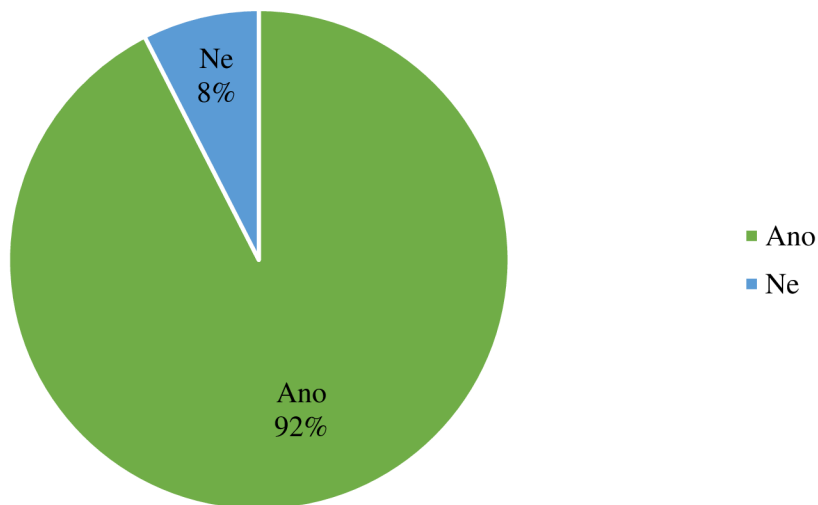
Otázka č. 7 Využíváte internetové bankovníctví?

Respondenti, kteří odpověděli v otázce č. 2 ANO, mám sjednaný běžný účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Další otázka se zaměřovala na využívání internetového bankovníctví. V dnešní době se jen těžko obejdeme bez internetového bankovníctví a jsme téměř nuceni jej používat, například ke schválení internetových plateb. Nicméně graf 19 ukazuje, že pouze 92,5 % respondentů aktivně využívá internetové bankovníctví, zatímco zbylých 7,5 % jej nevyužívá. Po podrobnějším prozkoumání jednotlivých odpovědí respondentů, kteří uvedli že internetové bankovníctví nevyužívají, vyplynulo že se jedná výhradně o lidi starší věkové kategorie 65+. Pro starší lidi je využívání moderních technologií často obtížné, a přestože mají zřízený bankovní účet, bez internetového bankovníctví se obejdou, protože například nenakupují na internetu. Platba kartou v obchodech je možná i bez internetového bankovníctví, přeposílání peněz je proveditelné poštovní poukázkou a stav účtu lze kontrolovat prostřednictvím bankomatu. Nutno dodat, že síť bankomatů není tak široká a mnohdy je nutné k bankomatu dojet ze vzdálenějších míst.

Graf 19 Využívání internetového bankovníctví v obcích s méně než 3000 obyvateli

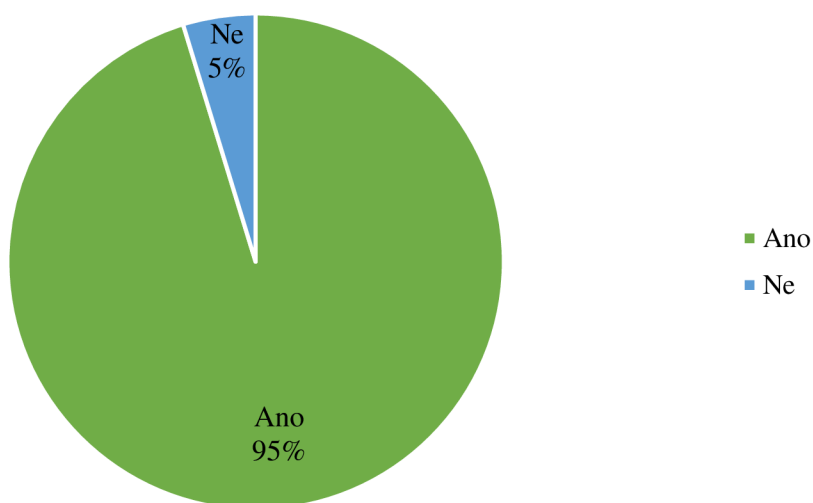

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

V případě obcí s více než 3000 obyvateli je tomu obdobně jako v předchozím případě u respondentů z menších obcí (viz graf 19). V obcích s více než 3000 obyvateli uvedlo 95,3 % respondentů, že internetové bankovníctví využívají, oproti tomu 4,7 % dotazovaných jej nevyužívá (viz graf 20). Téměř všichni respondenti, kteří uvedli že nevyužívají internetové bankovníctví, jsou již v důchodovém věku.

Graf 20 Využívání internetového bankovníctví v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

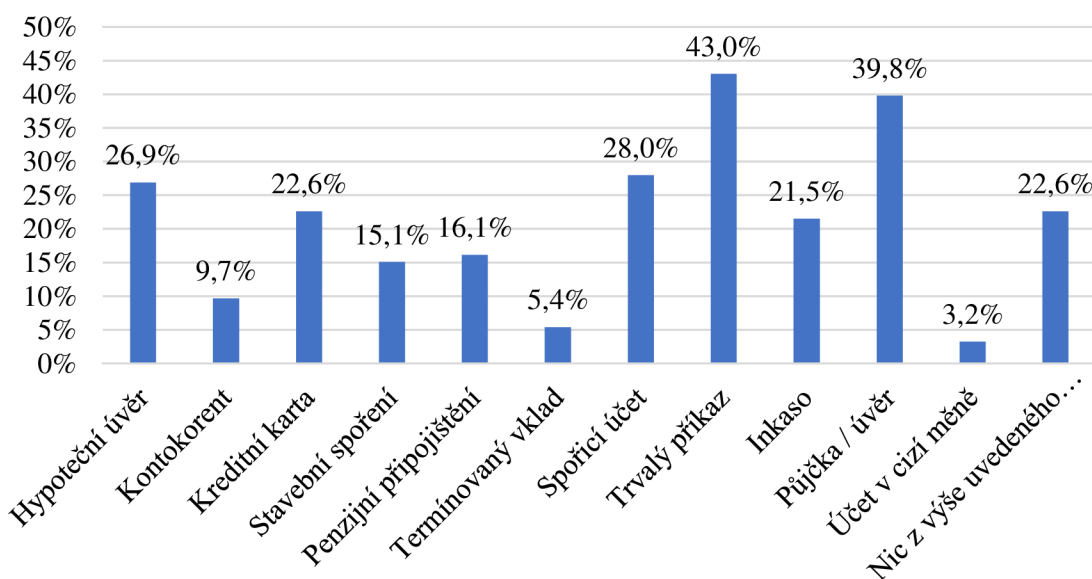
Otázka č. 8 Jakou další službu bank využíváte?

Respondenti, kteří odpověděli v otázce č. 2: ANO, mám sjednaný běžný účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Další otázka (viz příloha 1) se týkala četnosti využívání dalších bankovních služeb, které si klient může dodatečně sjednat, anebo jsou přímo službou zahrnutou v rámci běžného účtu, a to v případě trvalého příkazu. Dle grafu 21 v obcích s méně než 3000 obyvateli respondenti se sjednaným bankovním účtem uváděli, že jimi nejčastěji využívanou službou je trvalý příkaz, oproti tomu inkaso bylo zmíněno pouze ve 21,5 % případů. Dále 39,8 % respondentů uvedlo, že mají sjednanou půjčku nebo jinou formu spotřebitelského úvěru, hypoteční úvěr je v menších obcích tedy méně využíván. Naopak v obcích s více než 3000 obyvateli dominuje hypoteční úvěr před spotřebitelským. Zajímavé zjištění je, že spořicí účet má zřízeno pouze 28 % respondentů. penzijní připojištění pouze 16 % respondentů a stavební spoření využívá 15,1 % dotazovaných. Investice formou termínovaných vkladů využívá pouze 5,4 % respondentů. Je důležité zmínit, že v této otázce mohli respondenti vybírat z více odpovědí a rovněž dopsat další služby, které vy výčtu nebyly. Mezi často zmiňované služby patří devizový účet neboli účet vedený v cizí měně, jenž vlastní 3,2 % respondentů. Celkem 22,6 % respondentů uvedlo, že nic z uvedené sjednáno nemá. Takto odpovídali především lidé ve studentském a důchodovém věku.

Graf 21 Četnost využívání dalších služeb v obcích s méně než 3000 obyvateli

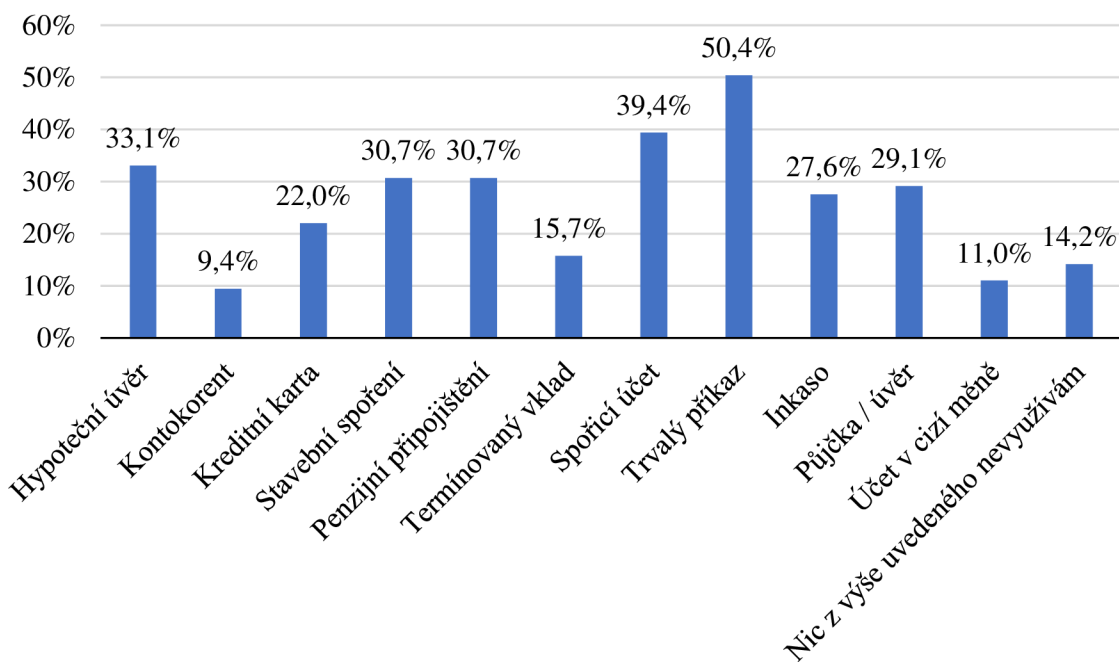

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 22 zobrazuje využívání finančních služeb lidmi s bankovním účtem v obcích s více než 3000 obyvateli. Stejně jako v předchozím případě (viz grafu 2) je tomu obdobně i zde (viz graf 22). Respondenti nejvíce využívají trvalý příkaz (více než 50 %). Inkaso je opět mírně méně využíváno, s téměř 30 %, což představuje oproti menším obcím nárůst o 10 %. Markantní rozdíl je v případě spořicího účtu, který je ve větších obcích druhou nejčastěji zmiňovanou službou, a to s téměř 40 %. Oproti tomu v menších obcích, ho uvedlo pouze 28 % respondentů. Větší nárůst lze sledovat u penzijního připojištění, kdy 30,7 % respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli uvedlo, že ho mají zřízený (v menších obcích je tento podíl pouze 16,1 %), stejně je tomu u stavebního spoření, které ve větších obcích využívá 30,7 % respondentů a v menších oblastech pouze 15,1 %. Dalším rozdílem je preference hypotečních úvěrů před spotřebitelskými úvěry, kdy ve větších obcích 33,1 % respondentů uvádí, že mají hypoteční úvěr, zatímco úvěr nebo jinou formu půjčky má 29,1 % respondentů. Je tedy zajímavé, že respondenti z větších obcí častěji uzavírají hypoteční úvěry než respondenti v menších obcích. Tento jev může být způsoben odlišným typem bydlení, kdy ve větších obcích převládají panelové domy, jejichž cena roste s velikostí obce. V menších obcích se setkáváme s bydlením ve formě rodinných domů, ve kterých často žije více generací. Termínované vklady uvedlo 15,7 % respondentů. Stejně jako v předchozím případě měli respondenti možnost uvést vlastní odpověď, přičemž nejčastěji zmiňovanou službou byly účty v cizí měně, a to konkrétně v 11 % případů. Respondentů, kteří nevyužívají ani jednu službu z výše uvedených, oproti respondentům z menším obcím výrazně ubylo. Ve větších obcí je pouze 14,2 % respondentů, kteří nevyužívají dalších služeb. Stejně jako v předchozím případě se jedná převážně o jedince ve studentském věku, zatímco zbytek tvoří starší generace v důchodovém věku.

Graf 22 Četnost využívání dalších služeb v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Otázka č. 9 Jakým způsobem jste se dozvěděli o možnosti sjednat si dodatečné bankovní služby?

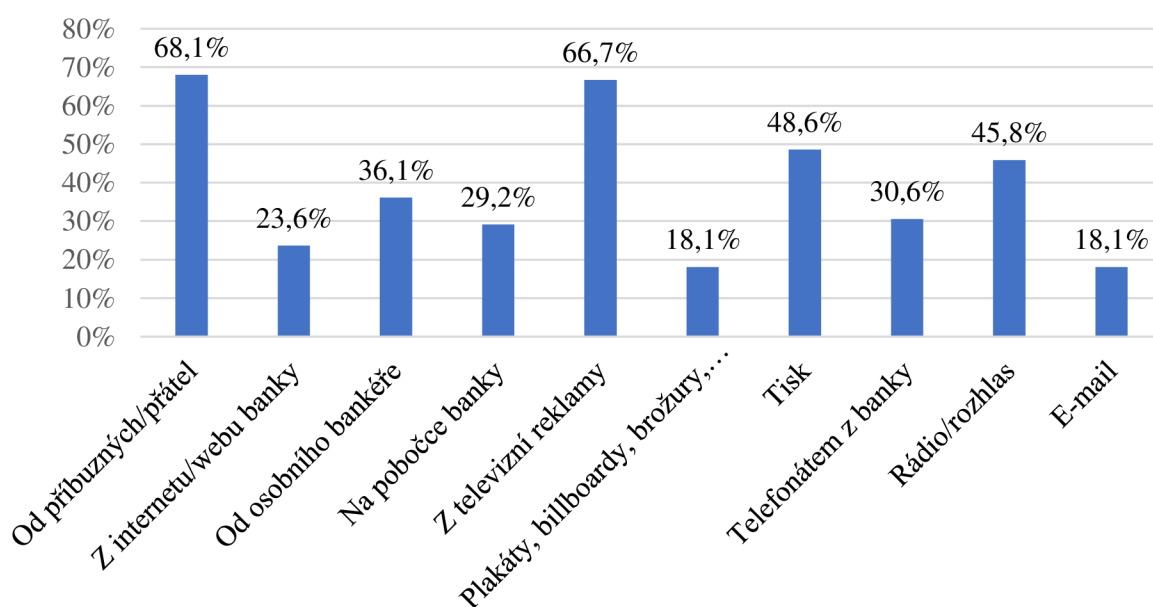
Pro respondenty, kteří na otázku č. 8 odpověděli, že mají sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Respondenti, kteří v předchozí otázce uvedli, že mají sjednané další služby, byli dotázáni, jak se o těchto službách dozvěděli, popřípadě od koho. Z grafu 23 je patrné, že dominuje možnost „od příbuzných / přátel“, a to s 68,1 %. Vypovídá to o bližších mezilidských vztazích v menších obcích, kde je rodina velmi důležitým prvkem a kladná reference od známých nebo přátel má velký význam. Druhou nejčastější odpovědí, s 66,7 %, je „z televizní reklamy“. Banky na sebe často upozorňují právě televizními reklamami, kde své služby představují. Televizi využívají mladí i starší lidé jako formu odpočinku. Tento graf opět odpovídá výsledkům z grafu 17, kde je jasně viditelná oblíbenost mladších bank, které využívají masivní televizní reklamu. Možnost „z internetu a webových stránek“ zvolilo pouze 23,6 % respondentů, což je na dnešní dobu poměrně nízký počet. Nicméně obce se stále potýkají s omezenou možností připojení k internetu, důvodem je jejich geografická lokace a nízká hustota vysílacích věží operátorů znemožňujících řádné připojení k internetové síti. Mezi další často uváděné odpovědi patří tisk (48,6 %) a rozhlas (45,8 %).

Denní tisk je pro mnohé lidi na vesnici stále pravidelným zdrojem informací. Další často uváděnou odpovědí byly rozhlas nebo rádio. Je zřejmé, že lidé v menších obcích častěji (36,1 %) důvěřují svým osobním bankéřům než lidé ve větších obcích. Velmi nízké procento odpovědí, konkrétně 18,1 %, zaznamenaly možnosti „plakáty, billboardy, brožury, reklamy na zastávkách“. Důvodem může být, že zastávky v menších obcích nejsou tak časté a neobsahují plochy pro reklamní sdělení, jaké známe z měst, navíc billboardy v malých obcích vůbec nejsou přítomny. Lidé se s nimi mohou setkat například při cestě do zaměstnání, kam musí dojíždět.

Graf 23 Zdroje informací o nabízených bankovních službách v obcích s méně než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

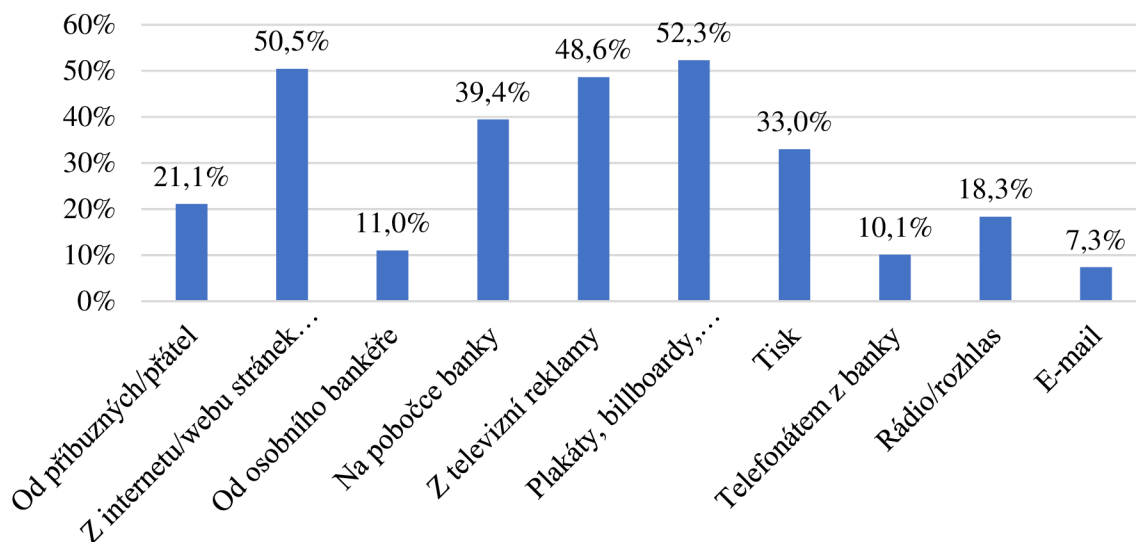
- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 24 oproti předchozímu grafu 23 ukazuje, že ve větších obcích 50,5 % respondentů uvádí internet jako zdroj informací o dalších službách, naproti tomu pouze 21,1 % získává informace od příbuzných nebo přátel. Televizní reklama si udržuje vysoký význam, což poukazuje na její silný vliv na společnost. Informace získané na pobočce banky jsou ve větších obcích častější (39,4 %) ve srovnání s menšími obcemi (29,2 %), což může souviset s lepší dostupností bankovních poboček v městských oblastech. Reklamy na zastávkách a billboardy preferuje 52,3 % respondentů ve větších obcích, oproti 18,1 % v menších, což odlišuje městské a venkovské prostředí. Ve větších obcích jsou reklamy viditelné téměř všude, včetně panelových domů, což je v kontrastu s menšími obcemi.

Tisk a rozhlas zaznamenaly pokles využívání, přičemž tisk klesl o téměř 10 % a rozhlas o více než 20 %. Využití osobního bankéře také výrazně pokleslo, což naznačuje, že lidé preferují hledat informace sami doma, bez potřeby kontaktovat banku nebo využívat její přímé služby. Od osobního bankéře se o službách dozvědělo 11 % respondentů ve větších obcích, oproti 36,1 % v menších.

Propagace služeb bankou prostřednictvím e-mailů není častá, což může být z důvodu obav z phishingu. V menších obcích uvedlo možnost e-mailu 18,1 % respondentů, zatímco ve městských oblastech pouze 7,3 %. Důležité je šířit povědomí o phishingových útocích, kdy útočníci se snaží získat citlivé údaje pod záminkou banky. Komunikace s bankou nebo bankéři může být bezpečná, pokud je založena na důvěryhodných způsobech komunikace. Telefonáty z banky nejsou běžnou praxí, což odráží opatrnost bank v přímém kontaktu s klienty, mohou však být nabídnuty služby v rámci řešení dotazů nebo požadavků klientů.

Graf 24 Zdroje informací o nabízených bankovních službách v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

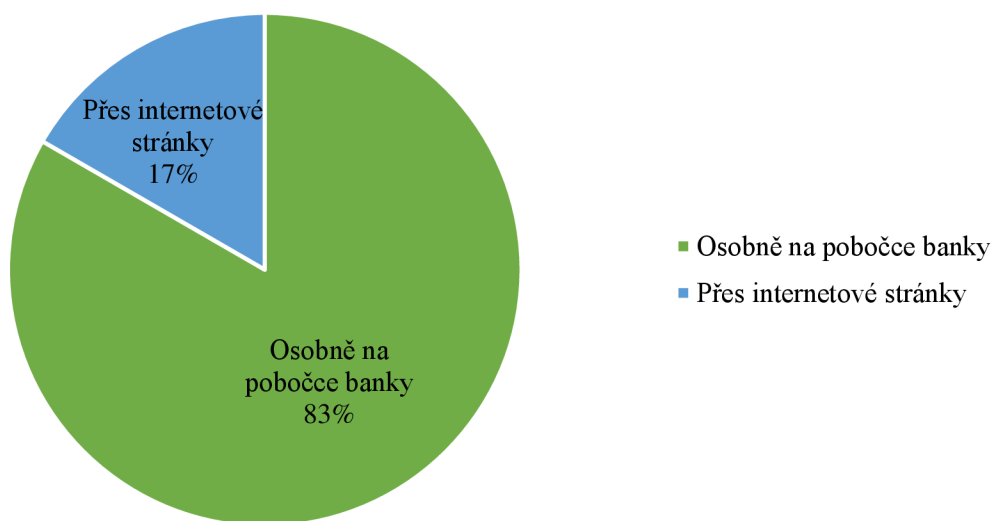
Otázka č. 10: Jakým způsobem jste sjednali Vaše aditivní služby?

Respondenti, kteří na otázku č. 8 odpověděli, že mají sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Dnešní doba umožňuje sjednat si mnohé služby online s využitím webových aplikací. Pro lidi v menších obcích, pro které může být doprava na pobočky bank obtížná a zdlouhavá, mohou být tyto online služby velmi vítaným zjednodušením. Z důvodu, že ne všechny služby se dají sjednat online, je z grafu 25 patrné, že 83 % respondentů preferuje návštěvu pobočky. Respondenti, kteří si službu sjednali online (17 %), většinou uváděli spořicí účet, trvalé platby nebo další služby, které se v dnešní době obejdou bez osobní přítomnosti na pobočce. Banky nabízejí možnost sjednat si hypotéku online, kdy vyplníte formulář a po telefonickém potvrzení s bankéřem a elektronickém podepsání smlouvy je úvěr poskytnut.

Graf 25 Způsob sjednání dalších bankovních služeb respondentů z obcí s méně než 3000 obyvateli

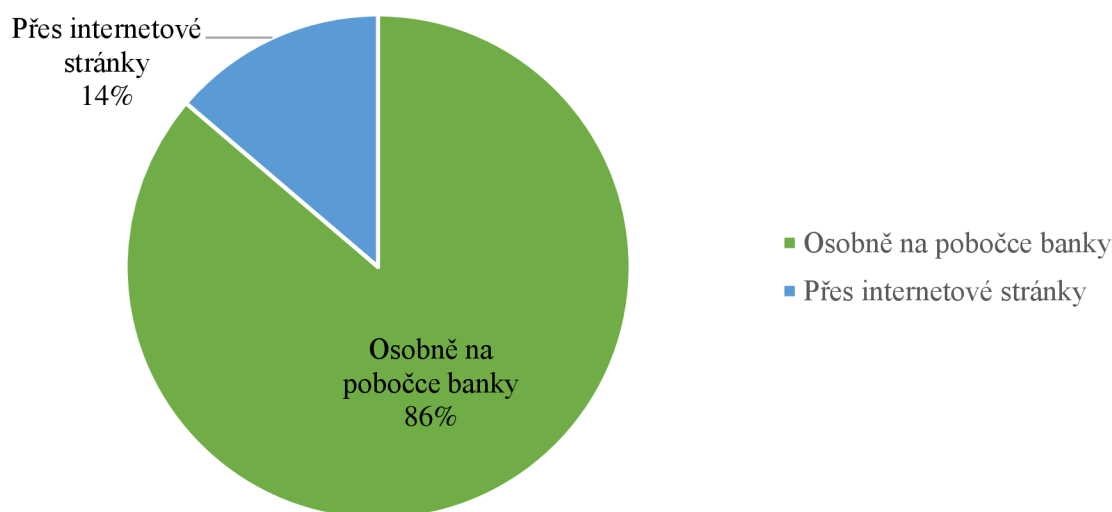

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Obdobná situace nastává i v obcích s více než 3000 obyvateli (viz graf 26). Možnost „přes internetové stránky“ častěji volili respondenti z menších obcí. Může to být opět ovlivněno horší dostupností poboček. Toto zjištění je zajímavé, protože by se dalo předpokládat, že obyvatelé měst využívají internet častěji než lidé z menších obcí, pro respondenty z větších obcí internet představuje pohodlnější a rychlejší způsob, který lépe vyhovuje jejich rychlému městskému životnímu stylu.

Graf 26 Způsob sjednání dalších bankovních služeb v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

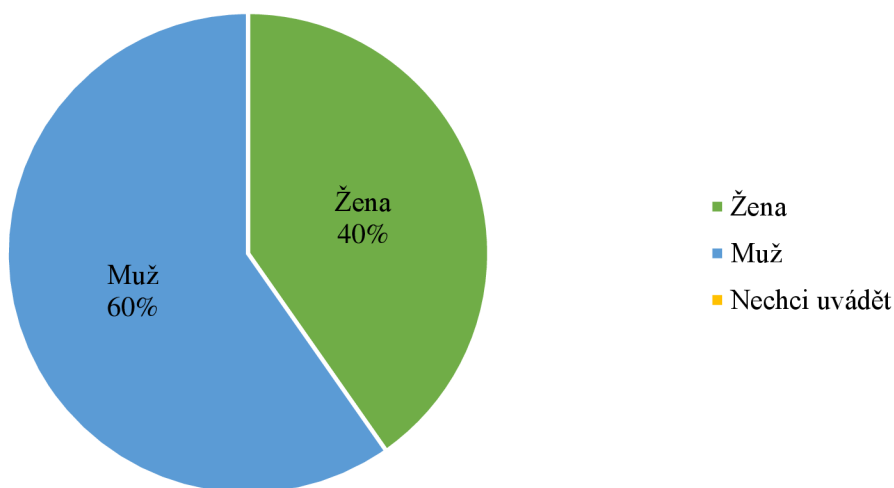
Otázka č. 11: Jaké je Vaše pohlaví?

Respondenti, kteří v otázce č. 8 odpověděli: ANO, mám sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Graf 27 zobrazuje strukturu respondentů žijících v obci s méně než 3000 obyvateli, mají sjednaný bankovní účet a využívají služeb, které banky nabízejí. Z dotazníku je zřejmé, že dodatečné služby mají častěji sjednané muži než ženy, a to v poměru 60 % ku 40 %. Důvodem této disproporce může být skutečnost, že muži jsou považováni za živitele rodiny a ve většině tradičních rodin jsou i hlavním zdrojem příjmů, tudíž si na své jméno častěji sjednávají hypotéky nebo jiné úvěry.

Graf 27 Struktura respondentů z obcí do 3000 obyvatel se sjednanými službami

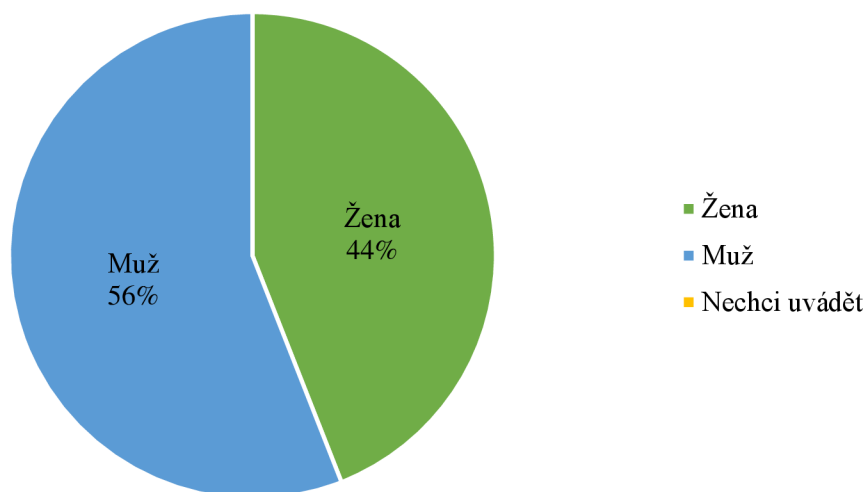

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Obdobně je tomu v druhé oblasti s více než 3000 obyvateli (viz graf 28), kde je poměr odpovědí stejný jako v předchozím případě. Opět to může být ze stejných důvodů, muži na sebou častěji berou riziko a tíži splácení.

Graf 28 Struktura respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli se sjednanými službami

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

Otázka č. 9: Jaký je Váš důvod pro nevyužívání dalších nabízených služeb?

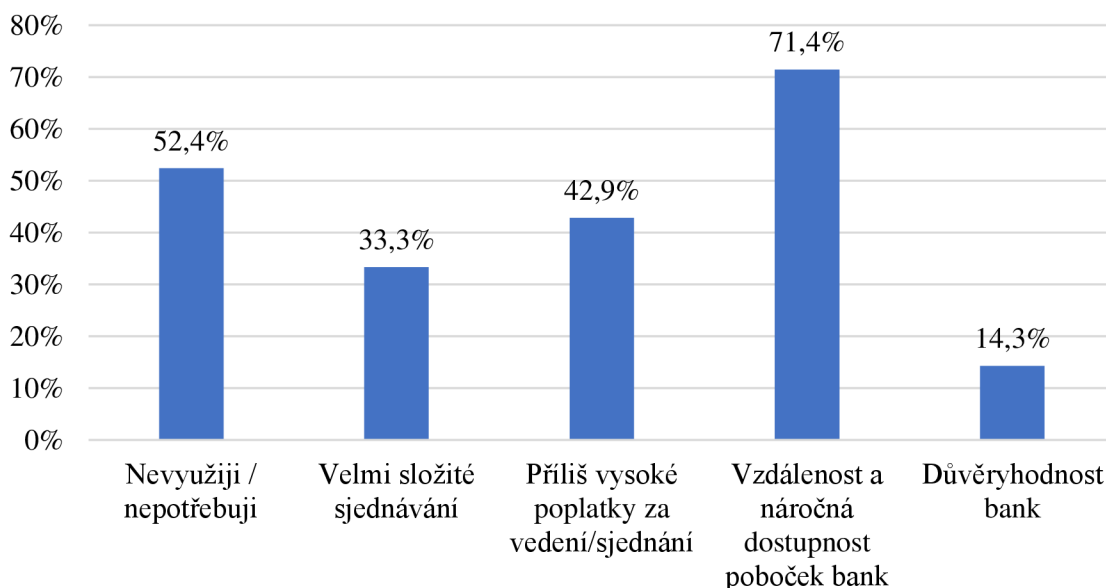
Pro respondenty, kteří na otázku č. 8 odpověděli: NE, nemám sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Respondenti, kteří uvedli že nemají sjednané další služby, mají dotazníkem vygenerované jiné otázky. Respondentům tedy byla položena otázka, z jakého důvodu nevyužívají dalších nabízených služeb (viz graf 29). 71,4 % respondentů z menších obcí uvedlo, že mezi hlavní důvody patří právě vzdálenost a náročná dostupnost poboček, toto vysoké procento je překvapující z důvodu že mnoho služeb lze dnes sjednat online nebo telefonicky s bankéřem. Avšak respondenti, kteří uvedli že nemají sjednané další služby jsou většinou lidé v důchodovém věku a studenti, tudíž je zde pravděpodobné že starší lidé považovali za hlavní problém vzdálenost a domnění že těchto služeb již nevyužijí, s čímž se pojí druhá nejčastější odpověď, která je že další služby nepotřebují nebo nevyužijí (52,4 %), respondent si tedy vystačí pouze s bankovním účtem. Velmi složité sjednávání a vysoké poplatky za vedení souvisí s vyhledáváním informací a vědomostmi, kdy mnohé služby v dnešní době mají nízké poplatky a sjednány jsou velmi rychle a bez obtíží, klidně i přes

internet. Jelikož většina respondentů z této skupiny je důchodového věku, je za potřebí jim s těmito informacemi pomoci a objasnit sjednávání, funkce a za co vlastně platí v rámci poplatků. Nedůvěru v banky uvedlo pouze 14,3 % respondentů, toto procento je nízké, jelikož se předpokládá, že se založeným bankovním účtem lidé již svěřili své peníze bance, a tudíž ji i důvěřují.

Graf 29 Důvody nevyužívání dalších služeb banky v obcích s méně než 3000 obyvateli

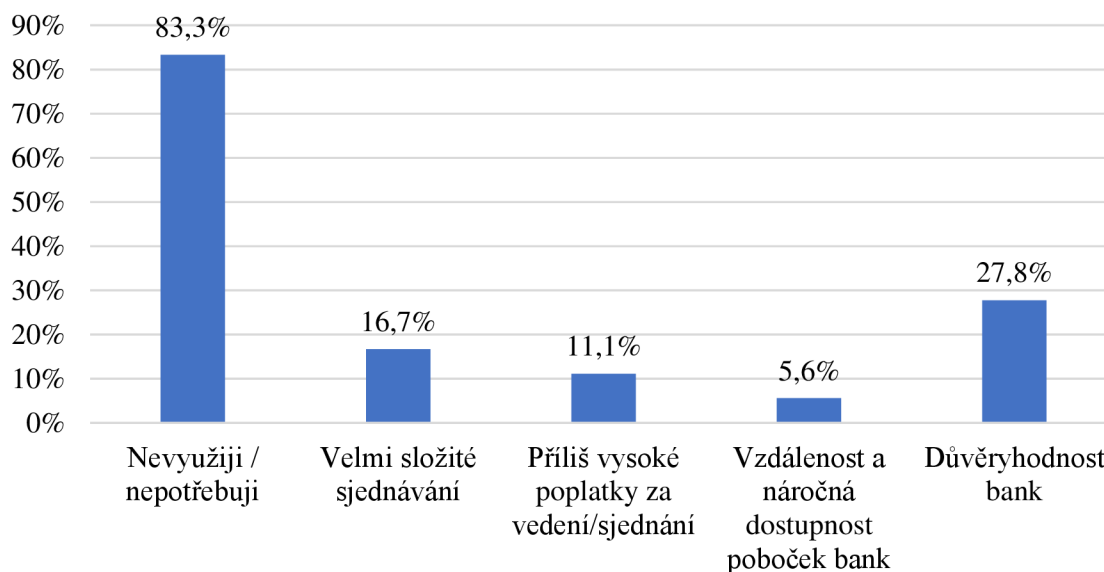

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Stejná otázka byla položena i respondentům z větších obcí. Z grafu 30 je patrné, že téměř úplně vymizela varianta vzdálenosti a náročnosti dostupnosti poboček. Lze tedy usuzovat, že lidé ve větších obcích si nezřídili další služby z jiného důvodu, než je vzdálenost pobočky. Nejčastěji respondenti nechtějí další bankovní služby z důvodu jejich nedostatečného využití (83,3 %). To je dáno strukturou respondentů, kde dominuje nejmladší generace studentů ve věku 15–24 let, kteří pravděpodobně nechtějí tyto služby využívat tak brzy. Naopak menší část respondentů tvoří osoby důchodového věku, kteří ve svém věku tyto služby již nevyužijí. Ve srovnání s menšími obcemi také výrazně klesl argument ohledně obtížnosti sjednávání dalších služeb (16,7 %), což naznačuje lepší informovanost a porozumění. Na druhou stranu se zvýšila nedůvěra v banky (27,8 %).

Graf 30 Důvody nevyužívání dalších služeb banky v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

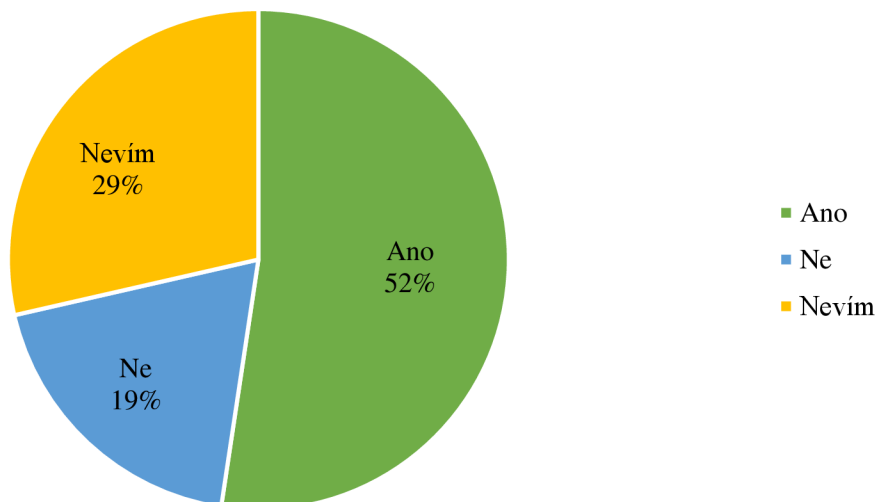
Otázka č. 10: Uvažujete v budoucnu o sjednání nějaké z dalších služeb?

Pro respondenty, kteří na otázku č. 8: NE, nemám sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Další otázkou v dotazníku (příloha 1) byla, zda respondenti plánují sjednat si v budoucnu další služby nabízené bankou, viz graf 31. Jelikož struktura respondentů byla tvořena z velké části kategorií 15–24 let, byla možnost „ano“ (52,4 %) nejčastější volbou. Může to být z části způsobeno, protože si zrovna čerstvě založili bankovní účet a s možnostmi se teprve seznamují, nebo je například jednoduše v mladém věku nevyužijí, ale do budoucna plánují si například vzít hypoteční úvěr. Možnost „ne“ po podrobném zkoumání volili nejčastěji lidé ve věku 65+. Poté možnost „nevím“ (28,6 %) která byla z větší části tvořena mladší věkovou skupinou, může být způsobena právě seznamováním se s prostředím bankovního účtu a objevováním funkcí a možností, a následnou nejistotou, zda tyto služby v budoucnu vážně využijí.

Graf 31 Zájem o budoucí sjednání služeb banky v obcích s méně než 3000 obyvateli

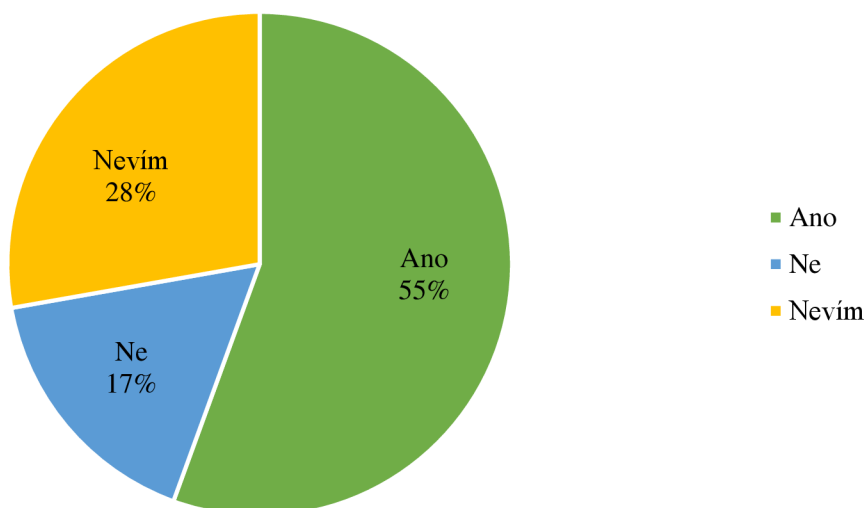

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 32 téměř kopíruje strukturu odpovědí z předchozího grafu 31, jelikož se zde jedná o podobnou věkovou strukturu respondentů, není to nijak překvapivé. Opět možnost „ano“ byla převážně volena věkovou kategorií 15–24 let, spolu s možností „nevím“. Varianta „ne“ byla převážně tvořena věkovou kategorií 65+.

Graf 32 Zájem o budoucí sjednání služeb banky v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

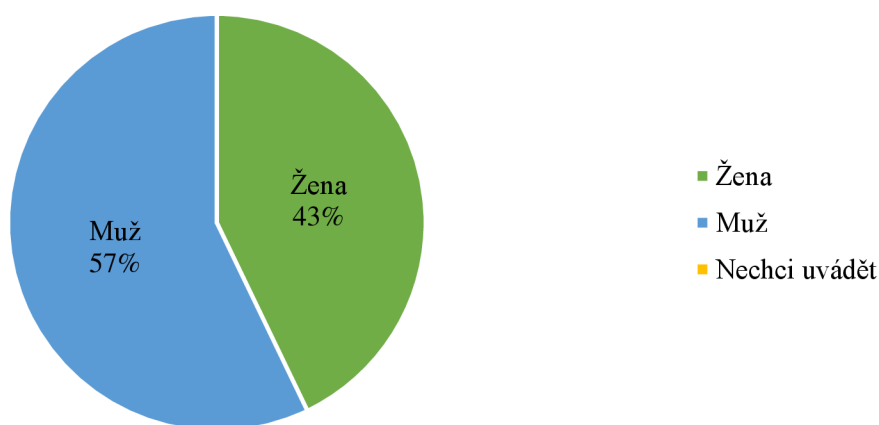
Otázka č. 11: Jakého jste pohlaví?

Respondenti, kteří na otázku č. 8 odpověděli: NE, nemám sjednané další služby.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Sjednané další služby nemá 57 % mužů a 43 % žen (viz graf 33).

Graf 33 Struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednané další bankovní služby

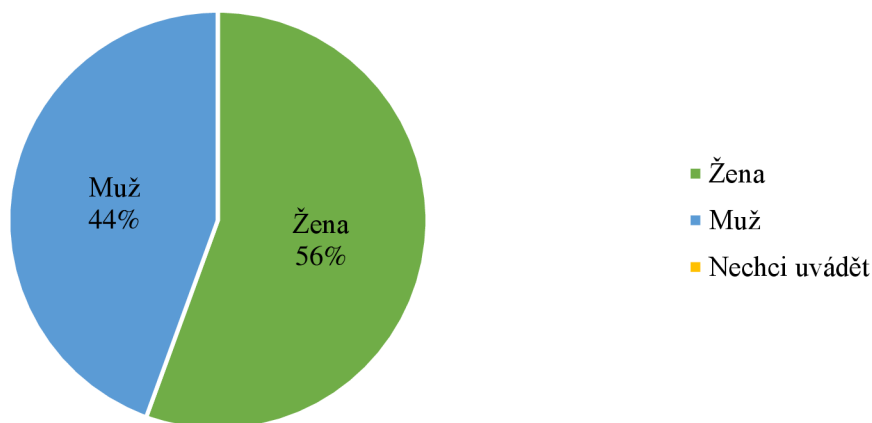

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Ve větších obcích, jak lze vidět v grafu 34, se poměr otočil a mezi respondenty převažují právě ženy, v předchozím grafu převažovali muži. Ve větších obcích je struktura respondentů, kteří nemají sjednané další služby bank v poměru 44 % mužů a 56 % žen.

Graf 34 Struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednané další bankovní služby

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

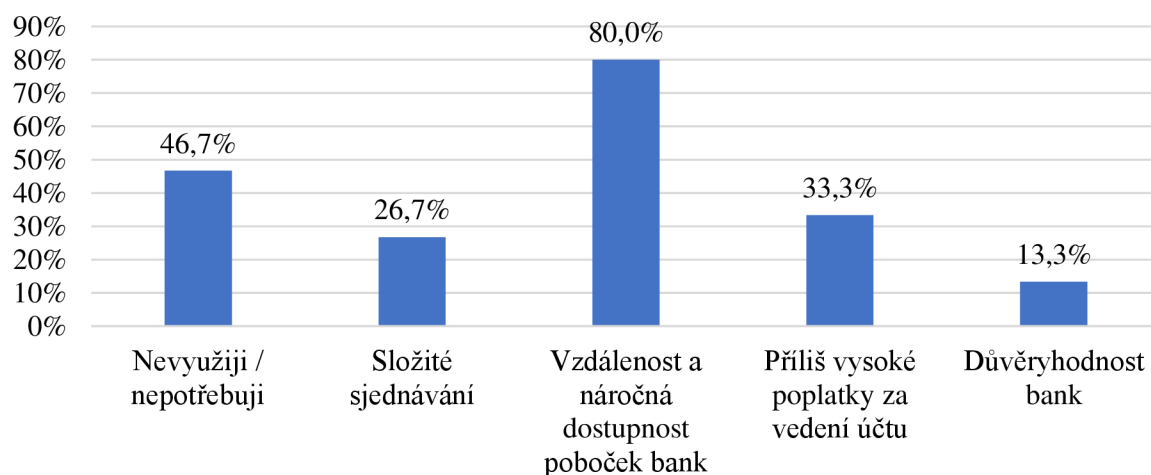
Otázka č. 6: Proč nemáte sjednaný běžný účet u banky?

Respondenti, kteří na otázku č. 2 odpověděli: NE, nemám sjednaný běžný účet.

• V obci s méně než 3000 obyvateli:

Respondenti nevlastnící běžný účet (viz otázka 2) uváděli důvod, proč tento účet nemají. Jak je patrné z grafu 35, tak nejčastějšími důvody jsou vzdálenost a náročnější dostupnost (81 %). Z grafu 7 vyplývá, že 80 % respondentů bez běžného účtu patří do věkové skupiny 65 let a více. Může pro ně být tedy komplikované dostat se na bankovní pobočky ve městě. Také jim může dělat problémy práce s novými technologiemi. Skoro polovina (46,7 %) z nich nevidí pro bankovní účet využití a považují jeho používání za zbytečnou zátěž v podobě učení se novým věcem. Předání jejich financí do rukou banky, jim navíc bere pocit jistoty z držení fyzických peněz. Nízká důvěra v banky je hlavním důvodem, proč se 13,3 % respondentů rozhodlo běžný účet vůbec nezřizovat. Zvolená odpověď „složitá sjednávání“ (26,7 %) svědčí o nedostatku informací o chodu bank a zakládání běžného účtu. Účet si lze založit online, což starší generace často odmítá. Ovšem problémem pro ni může být i doprava do města na pobočku banky. Možnost „vysoké poplatky za vedení účtu“ uvedlo 33,3 % respondentů. To svědčí o jejich nízké informovanosti, protože většina bank nabízí vedení běžného účtu zdarma. Zpoplatněno bývá vedení prémiových nebo plus účtů, které však nabízí služby, jež běžná fyzická osoba nevyužije. Zpoplatněny, ač symbolicky, jsou výběry z bankomatů cizích bank nebo zahraniční transakce.

Graf 35 Důvody nevyužívání bankovního účtu v obcích s méně než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

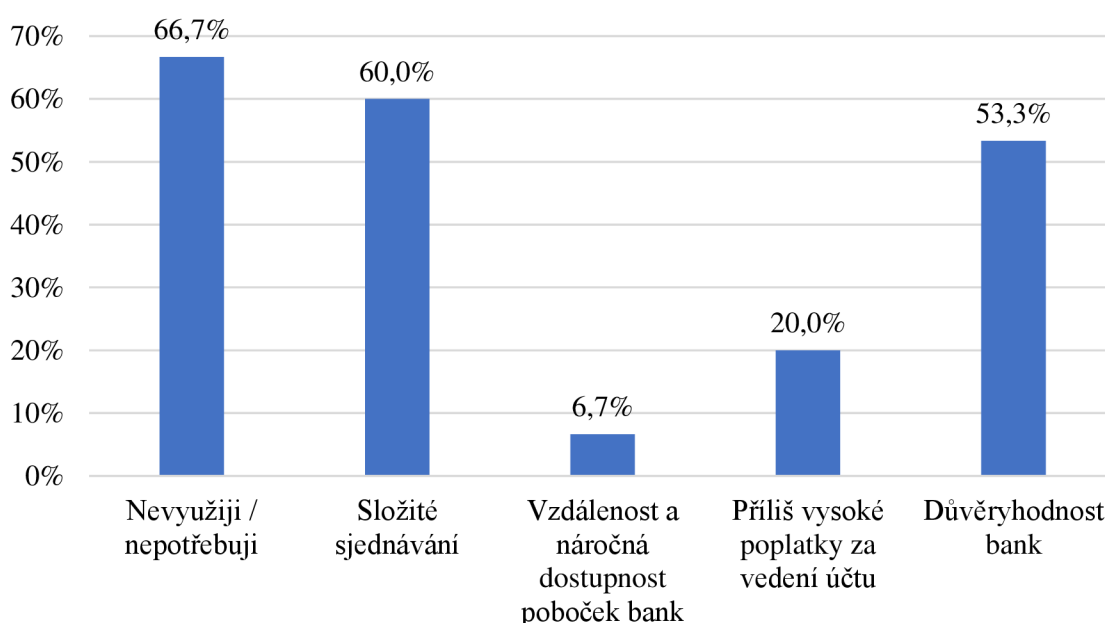
- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Velmi zajímavým jevem, který lze sledovat na grafu 36, je, že v případě obcí s více než 3000 obyvateli se nedůvěra v banky zvýšila téměř o 30 %, a to konkrétně na 53,3 %. Lidé ve větších obcích mají v banky nižší důvěru, což může to být dáno jejich nízkou finanční gramotností a znalostí o bankách, případně negativními zkušenostmi z minulosti. Těmto lidem také může chybět osobní kontakt s institucí, které svěřují své úspory, odosobněný přístup banky u nich může vyvolat pocit, že mezi nimi a jejich bankéřem není osobní vztah, což dokládají i grafy 23 a 24.

Dle zjištění 60 % respondentů uvedlo jako důvod nevyužívání bankovního účtu „složitá sjednávání“. Důvodem může být jejich nízká informovanost, ale i negativní zkušenost, např. s čekáním ve frontě před přepážkou či neefektivní obsluhou. Každopádně v bankovním segmentu lze dnes téměř cokoliv vyřídit online, a to včetně uzavření smlouvy. Podíl odpovědí „vzdálenost a dostupnost poboček“ klesla na 6,7 %, což oproti grafu 34 znamená snížení o téměř 70 %. Z tohoto lze soudit, že otázka dostupnosti poboček je pro lidi z menších obcí zcela zásadní. Odpověď „nevyužiji / nepotřebuji“ zvolilo 66,7 % respondentů.

Z grafu 8 lze soudit že odpovídali respondenti z kategorií 65+ a 15–24 let, tedy lidé v důchodovém věku, kteří preferují tradiční postupy a důvěřují více fyzické hotovosti, případně studenti, kteří bankovní účet teprve plánují založit a momentálně jej nepotřebují.

Graf 36 Důvody nevyužívání bankovního účtu v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

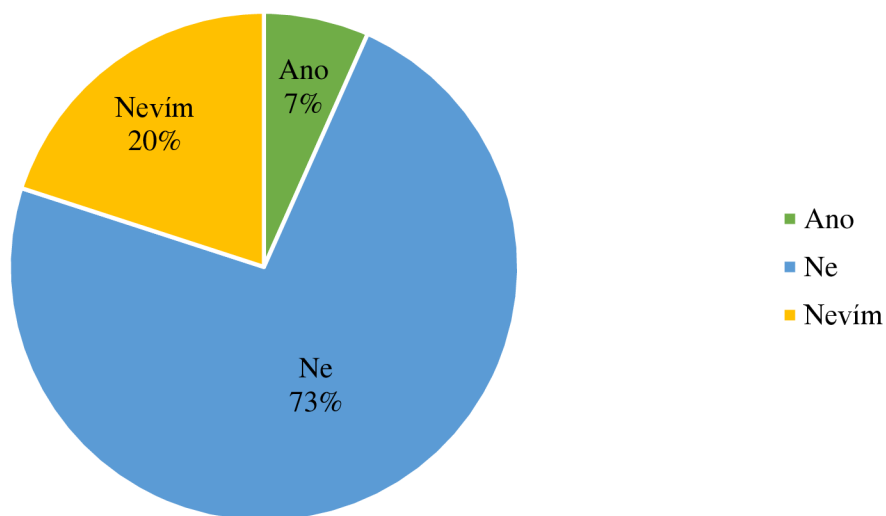
Otázka č. 7: Zvažujete v budoucnu sjednat si běžný účet?

Respondenti, kteří na otázku č. 2 odpověděli: NE, nemám sjednaný běžný účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Další otázka zkoumala, zda si respondenti, kteří uvedli že běžný účet nemají, chystají v budoucnu založit běžný účet. Z grafu 37 lze vidět že 7 % respondentů uvedlo že si běžný účet chystají založit, 73 % respondentů odpovědělo že si účet neplánují založit a 20 % respondentů uvedlo že neví, zda si ho založí. Toto rozložení odpovědí v grafu 37 odpovídá grafu 7, který zkoumá věkovou strukturu respondentů, kteří nemají založený bankovní účet, v grafu 7 je vidět že 80 % respondentů uvedlo věk 65+ a tito lidé následovně odpověděli, po podrobném prozkoumání odpovědí, že si bankovní účet nezaloží, nebo že neví, zda si ho založí. V grafu 7 je také možno vidět, že 7 % respondentů odpověděli že jsou ve věku 15–24 let, tito lidé po podrobném prozkoumání jednotlivých odpovědí, odpovídali že si bankovní účet založí.

Graf 37 Zájem o budoucí sjednání bankovního účtu v obcích s méně než 3000 obyvateli

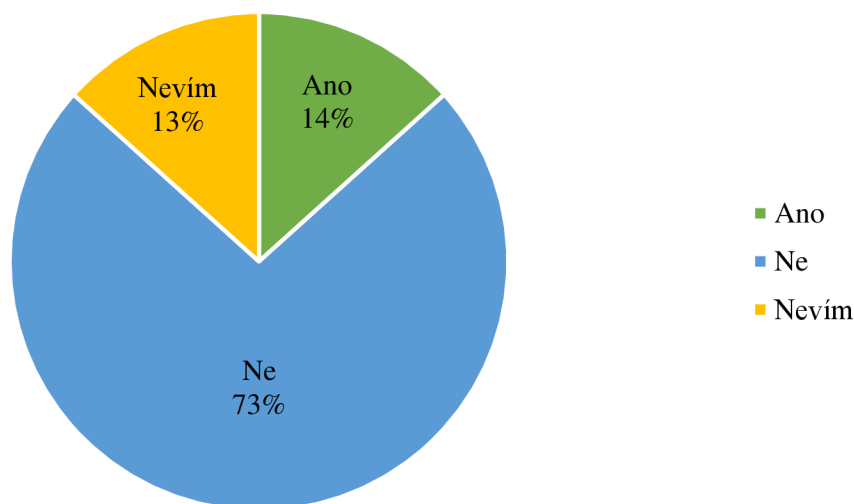

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 38 zkoumá ochotu založit si bankovní účet v obcích s více než 3000 obyvateli a ukazuje podobné rozložení odpovědí jako graf 37, s výjimkou zvýšení počtu kladných odpovědí. Tento nárůst lze připsat vyššímu zastoupení studentů a mladých lidí ve věku 15–24 let, jak ukazuje graf 8, kde 13 % respondentů patří do této věkové skupiny a plánují založení bankovního účtu, možná čekají na vydání občanského průkazu nebo v současné době účet nepotřebují. Naopak, graf 8 také ukazuje, že 87 % respondentů spadá do věkové skupiny 65+, a právě tito lidé nejčastěji uváděli, že si bankovní účet plánují založit v menší míře (73 %) nebo si nejsou jisti (13 %).

Graf 38 Zájem o budoucí sjednání bankovního účtu v obcích s více než 3000 obyvateli

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

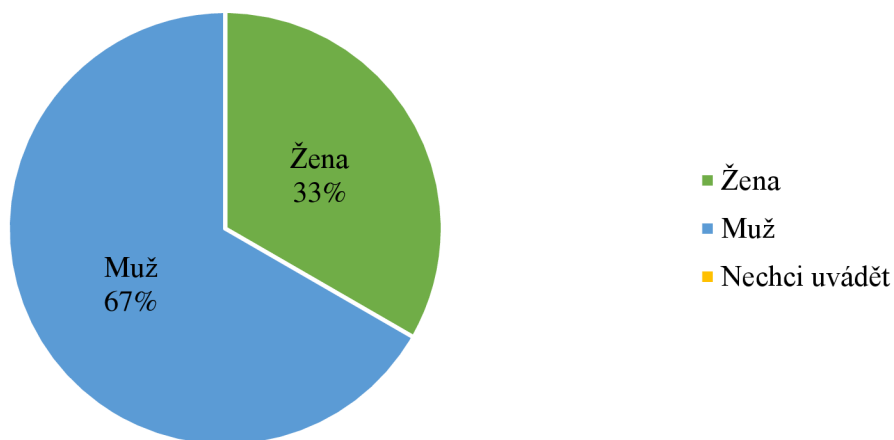
Otázka č. 8: Jakého jste pohlaví?

Respondenti, kteří na otázku č. 2 odpověděli: NE, nemám sjednaný běžný účet.

- **V obci s méně než 3000 obyvateli:**

Respondenti byli dále dotázáni na jejich pohlaví. Z grafu 39 plyne, že v obcích s méně než 3000 má sjednaný běžný účet 67 % mužů a 33 % žen.

Graf 39 Struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednaný bankovní účet

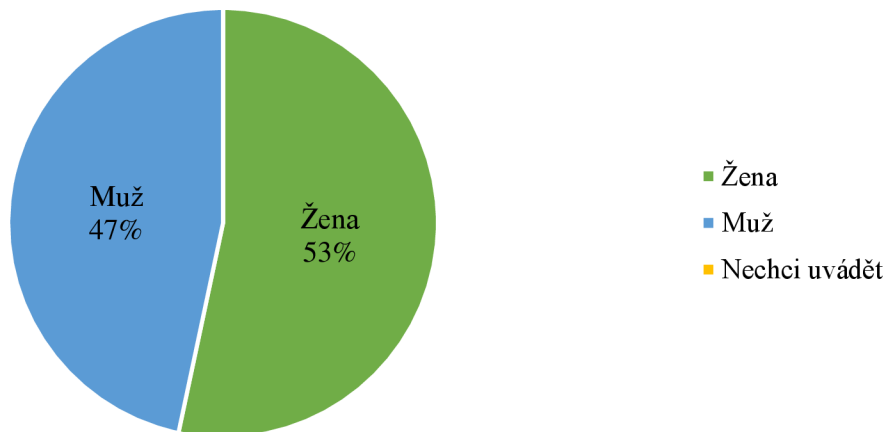

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

- **V obci s více než 3000 obyvateli:**

Graf 40 ukazuje rozdělení respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený běžný účet.

Graf 40 Struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednaný bankovní účet

Zdroj: vlastní zpracování, dotazníkové šetření, 2023

5 Zhodnocení a doporučení

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření vyplývá, že zájem o bankovní účet je v menších obcích s méně než 3000 obyvateli srovnatelný s obcemi s více než 3000 obyvateli. Výrazný rozdíl však nastává v preferenci bankovní společnosti, kdy obyvatelé menších oblastí preferují banky, o nichž často slychávají v médiích, protože mají výrazné marketingové kampaně. Banky s delší tradicí a historií se setkávají se stejnou popularitou jako banky nové a velmi mediálně výrazné, mezi takové patří například AirBank, mBank, Moneta Money bank.

Toto zjištění dokládá také otázka z dotazníku (viz příloha 1), kde respondenti měli uvést, jakým způsobem se dozvěděli o dodatečných službách banky. Z výsledků dotazníku vyplývá, že obyvatelé obcí s počtem obyvatel nižším než 3000 se o službách bank nejčastěji dozvídali prostřednictvím televizních reklam, tisku, rozhlasu, nebo díky doporučení od přátel a příbuzných. Naopak, využití služeb osobního bankéře bylo v menších oblastech zmiňováno podstatně častěji než ve městských oblastech, kde tuto možnost zvolilo jen minimum respondentů. Tento trend odráží větší anonymitu městského prostředí a ukazuje, že v menších obcích panuje mezi obyvateli a jejich bankéři užší a osobnější vztah, což svědčí o vyšší míře důvěry k těmto finančním poradcům.

Další rozdíl preferencí respondentů z menších obcí nastává v případě využívání služeb k bankovnímu účtu či dalších dodatečných služeb bank. Respondenti z menších obcí často preferují například využívání spotřebitelských úvěrů a jiných půjček peněz před hypotečními úvěry, které jsou v městských oblastech velmi populární. Dále v menších obcích chybí zájem o stavební spoření a penzijní připojištění. Důvodem může být, že tyto možnosti nejsou v těchto oblastech tolik známy, tudíž nejsou ani využívány, nebo také chabá ekonomická gramotnost obyvatel. Naopak velmi často byla respondenty z menších oblastí zmiňována kreditní karta a s ní související trvalý příkaz, jímž lze tuto kartu splácet.

Nejčastějším důvodem nevyužívání bankovního účtu nebo dalších bankovních služeb v obcích s méně než 3000 obyvateli byl velká vzdálenost pobočky a s tím související nutnost dojíždění do měst. Obyvatelé větších obcí tento problém řešili minimálně. Finanční gramotnost hraje klíčovou roli i při překonávání bariér spojených se zřizováním bankovních účtů nebo dalších služeb, přičemž jednou z často zmiňovaných překážek je vnímaná složitost procesu sjednávání. V éře digitalizace, kdy je možné řešit mnohé záležitosti online, může být nedostatek znalostí o těchto možnostech limitujícím faktorem. Kromě toho se jako další

bariéra často uvádějí vysoké poplatky za zřízení nebo vedení účtu a dalších služeb. Ačkoliv je vedení bankovního účtu v mnoha případech bezplatné, při využívání dalších služeb se klienti mohou setkat s různými poplatky a úroky, což zdůrazňuje význam finančního vzdělávání pro informované finanční rozhodování.

5.2 Doporučení

Tato kapitola vychází z předchozího vyhodnocení dotazníkového šetření, které zvýraznilo a identifikovalo potřeby obyvatel z venkovských oblastí, jejich preference a zásadní odlišnosti od městské oblasti. Na základě této analýzy bude uděleno doporučení pro zkvalitnění dostupnosti služeb, zvýšení povědomí o dostupných službách, zvýšení povědomí o možném využívání služeb, a také pro zvýšení jejich kvality. Tato doporučení by měly banky, regulační orgány a jiní relevantní aktéři brát v úvahu.

Jedním z hlavních doporučení je rozšíření bankovní sítě pomocí zvětšení hustoty sítě bankomatů v menších oblastech. Například prostřednictvím sdílených bankomatů, které umožňují vyvírat hotovost za stejných podmínek jako z bankomatů své banky. Z důvodu rušení poboček bank v důsledku digitalizace není vhodné doporučovat otevírat nové pobočky. Avšak otevíráním nových poboček mohou být do menších obcí přineseny pracovní příležitosti což může snížit nezaměstnanost v těchto malých oblastech. Hlavním důvodem rušení poboček bank je pokles jejich návštěvnosti, řešením je tedy výstavba nových bankomatů a navázání spolupráce v rámci sdílených bankomatů.

Spolupráce bank by byla vhodná také navázat v lokální sféře, kdy lepší komunikace a spolupráce s místními skupinami, komunitami a organizacemi přinese lepší porozumění potřebám a preferencím obyvatel menších obcí, například pomocí zapojování se do místních akcí a událostí. Taková spolupráce může přinést efektivnější nabídku služeb, které odpovídají místním potřebám.

Dotazník také poukázal na fakt, že obyvatelé menších obcí jsou více ve spojení se svým osobním bankéřem, proto by bylo dobré nadále rozvíjet tyto osobní vztahy a budování důvěry a za pomoci tohoto spojení nabízet osobní poradenství a podpory, která je stavěna přímo na individuálních potřebách klienta. Jelikož jsou menší obce velmi komunitní a není zde vysoká anonymita, tak každá dobrá zkušenost a doporučení, které tyto osobní vztahy s bankéři mohou přinést, podpoří komunikaci mezi občany v dané obci a jejich vzájemné sdílení zkušeností a doporučení.

Dalším nástrojem pro zlepšení povědomí o službách banky je marketingová komunikace, kdy z dotazníků je patrné že mediální kanály byly pro většinu respondentů hlavním zdrojem informací. Mezi časté a oblíbené banky v obcích s méně než 3000 obyvateli se řadí také mladší banky s masivní televizní kampaní. Menší banky se tedy setkávají s podobnou, ne-li stejně velkou popularitou a rozšířeností, jako banky s dlouhou historií a tradicí. Marketingová komunikace přinese větší povědomí o nabízených službách a produktech.

Prostřednictvím kampaní, ať už televizních, novinových, rozhlasových a dalších médií která jsou v těchto oblastech neúčinnější, by bylo také vhodné populaci vzdělávat a předávat jí užitečnější informace a mít snahu o zvýšení finanční gramotnosti a šířit povědomí o potřebných krocích pro sjednání služeb. Další možností můžou být různé formy workshopů nebo jiných reklamních aktivit v menších obcích, které zvýší povědomí o bance, a bude se tudíž jednat i o formu marketingové komunikace. Workshopy a vzdělávací programy mohou výrazně zvýšit finanční gramotnost a pomoci objevit potenciální klienty.

Reklamní kampaň má možnost se v menších obcích rozšířit také o letáky a reklamní sdělení na ulicích, jelikož tato forma v menších obcích není tak často využívána a má svůj potenciál pro rozšíření povědomí o bankách a jejich službách. Reklamní sdělení mohou být vyvěšena v hromadné dopravě nebo na zastávkách, které v menších oblastech jsou ve velmi malém a omezeném množství, odpovídající orgány by tedy měli zvážit možnost rozšíření hromadné dopravy, například za pomoci smluv s krajským městem nebo s jinou obcí, a investovat do renovace zastávek a využívat reklamních ploch, které si mohou pronajmout banky a tím zároveň přinést peníze do místního rozpočtu obce.

Často zmiňovanou překážkou bylo také obtížné sjednávání služeb, banky by měli tedy zvážit zjednodušení procesu. Zavedení možnosti sjednat si službu online a snížení administrativy bude vítanou změnou a lidé tak budou schopni překonat obavy z obtížnosti sjednání a překážek s dopravní obsluhností v menších obcích. Zavádění online služeb souvisí s inovací a trendem tohoto století, kdy je na mnohé instituce, i banky, vyvíjen tlak na možnost využití digitálních technologií, kdy dnešní generace tuto digitální formu upřednostní před osobní formou komunikace například kvůli úspoře času. Je tedy za potřebí držet krok s dobou a snažit se přizpůsobit trendům tohoto století a umožnit je lidem, kteří je vyžadují, využívat. V rámci digitalizace je vhodné také posílit vzdálenou obsluhu klientů, a to například pomocí video-bankéřů. Bohužel digitální technologie s sebou přináší i mnohé problémy, a tudíž je za potřebí udržet vysokou bezpečnost, kvalitu a předejít finančním

podvodům. Pro starší generaci, pro kterou může být obtížné využívat tyto technologie, ale zároveň již nejsou schopni dojíždět na pobočky bank, ať už ze zdravotních problémů nebo kvůli omezené dopravní dostupnosti v obci, by bylo vhodné doporučit možnosti služeb osobního bankéře, který by jim mohl v takových případech pomoci sjednat službu nebo ukázat postup v internetovém rozhraní nebo v mobilní aplikaci.

Dále je důležité seznámit obyvatele se zdroji a možnostmi kde je možno vyhledat si informace o službách, jejich ceny a poplatky. Tato nevědomost podrobností může být překážkou v zakládání a sjednávání dalších služeb.

6 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá preferencemi venkovského obyvatelstva v oblasti využívání bankovních služeb. V teoretické části byly objasněny pojmy týkající se venkova a byla vymezena hranice v počtu obyvatel (3000 obyvatel) mezi městem a venkovem pro potřeby této práce, dále byly popsány jednotlivé bankovní služby, které jsou v dnešní době nejvíce využívány.

Hlavním cílem bylo zmapování současného stavu využívání bankovních služeb v menších obcích. Za pomoci dotazníkového šetření a následného vyhodnocení byl tento cíl naplněn v praktické části. Výsledek poukazoval na skutečnost, že respondenti z menších obcí mají sjednaný bankovní účet ve stejném poměru jako respondenti z větších obcí, taktéž je tomu u využívání internetového bankovníctví. Avšak s rozdílnou preferencí bankovních společností, u kterých si účet, popřípadě jinou službu, sjednali.

V obcích s více než 3000 obyvateli odpovídala preference bankovní společnosti její velikosti, rozšířenosti, stáří a tradici, kdy právě tyto banky měly nejvyšší oblíbenost, naopak v obcích s méně než 3000 obyvateli bylo patrné, že menší a mladší banky se těší stejné oblibě jako banky tradiční. Tato skutečnost otevírá otázku, z jakých zdrojů se respondenti o bankách a jejich službách dozvěděli. Respondenti z menších obcí velmi často uváděli, že se o službách dozvěděli od přátel a rodinných příslušníků. Dále zmiňovali televizní reklamu, noviny a rozhlas, což poukazuje na důležitost těchto tradičních médií v menších oblastech. Fakt, že respondenti v těchto oblastech preferují banky s výraznou mediální marketingovou kampaní, je podobný situaci velkých tradičních bank, které se nevyznačují výraznými marketingovými sděleními. Ve větších obcích také dominovala televizní reklama a k tomuto zdroji se přidal i internet a různá reklamní sdělení na ulicích, zastávkách apod.

Rozdíly mezi porovnávanými oblastmi se také nachází u dodatečně sjednatelných služeb, které banky nabízejí. Identifikace těchto rozdílů, která je dílčím cílem práce, opět proběhla pomocí dotazníkového šetření, který poukázal na preferenci určitých služeb v jednotlivých oblastech. Z dotazníku je patrné, že hypoteční úvěry jsou preferovány respondenty z větších obcí, v menších obcích naopak dominuje spotřebitelský úvěr. Dále byl zjištěn patrný rozdíl v počtu sjednaných spořicíh účtů, kdy respondenti z menších obcí neuváděli tento produkt tak často jako respondenti z větších obcí, dále je tomu tak i u stavebního spoření a penzijního připojištění.

Na základě těchto analýz proběhlo doporučení, které by mohlo přispět ke zlepšení služeb, jejich dostupnosti a povědomí obyvatel o jejím možném sjednání a následném využití. Bankovní společnosti by určitě měly dbát na dostupnost a šíření informací v menších obcích, zkoušet přizpůsobovat své služby potřebám obyvatel a pracovat na rozvoji komunit. Určitě by bylo nadále vhodné pokračovat v mediálních kampaních v médiích, která jsou v těchto oblastech oblíbená, dále bylo doporučeno rozšířit síť bankomatů nebo navázat spolupráci v rámci sítě sdílených bankomatů. Bylo také doporučeno více se podílet na místních aktivitách a událostech, kde je možné pořádat vlastní workshopy a tím šířit povědomí o bance, jejích službách a rozšiřovat tak finanční gramotnost. Vzdělávání a šíření finanční gramotnosti by bylo vhodné zahrnout i do dalších mediálních kampaní a tím snížit obavy z neznámého.

Nadále byla doporučena neustálá inovace a sledování moderních trendů. S tím je spojeno přenášení služeb do digitálního prostředí, které usnadní sjednávání, administrativu, čas a problémy s dojížděním. V rámci digitalizace bylo také navrženo posílit vzdálenou obsluhu klientů, a to například pomocí video-bankéřů. Uživatelům s nižší digitální gramotností může být poskytnuta služba osobního bankéře. Tato služba je ve venkovských a menších oblastech velmi oblíbená, protože bankéř může docházet přímo do domácností klientů a pomoci jim lépe se orientovat ve světě digitálních bankovních služeb. Tímto může banka nadále budovat svou důvěru a zvyšovat pravděpodobnost, že klienti jejich služby doporučí ve své komunitě, kde je právě jejich reference velmi vážená a důležitá, jak bylo zmíněno výše.

Autorka věří, že uvedená doporučení mohou pomoci při rozvíjení dalších služeb a zkvalitňování služeb stávajících. Tato práce může být příspěvkem v rozvoji finanční gramotnosti a v tvorbě uživatelsky přívětivého bankovního prostředí pro všechny obyvatele napříč Českou republikou.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

BINEK, J. a kol., 2009. *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP Publishing. 98 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2005. Praha: Linde. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.

KALABIS, Z. 2005. *Bankovní služby v praxi*. Brno: Computer Press. 148 s. ISBN 80-251-0882-1.

KALABIS, Z. 2012. *Základy bankovníctví: bankovní obchody, služby, operace a rizika*. Brno: BizBooks. 168 s. ISBN 978-80-265-0001-8.

LOCHMANOVÁ, A. 2018. *Bankovníctví: Základy bankovníctví*. 1. vyd. Prostějov: Computer Media s.r.o. 108 s. ISBN: 978-80-7402-305-7.

MAJEROVÁ A., V., HEROVÁ, I. 2009. *Český venkov 2008: proměny venkova*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. 187 s. ISBN 978-80-213-1911-0.

MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., LINHART, J. 1996 *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. 747 s. ISBN 80-7184-310-5.

MELUZÍN, T., ZEMAN, V. 2018. *Bankovní produkty a služby*. 2. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM s. r. o., 206 s. ISBN: 978-80-214-5678-5.

PÁSKOVÁ, M; ZELENKA, J. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

PFEIFEROVÁ, D., ULRICH, M. 2015. *Obchodní bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita. 159 s. ISBN: 978-80-213-2585-2.

PRČÍK, T. 2002. *Stavební spoření v kostce*. Brno: ERA group. 124 s. ISBN 80-86517-29-2.

PŮLPÁNOVÁ, S. 2007. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.

REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA J., MUSÍLEK, P., DVOŘÁK, P., BRADA, J. 1996. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press. 613 s. ISBN 80-85943-06-9.

SVOBODOVÁ, H., KONEČNÝ, O., BINEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., HYNEK, A. 2011. *Synergie ve venkovském prostoru*. Vyd. 1. Brno: GaREP, spol. s r.o. 114 s. ISBN 978-80-904308-8-4.

SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. 2010. *Podniková ekonomika*. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck. 498 s. ISBN 978-80-7400-336-3.

SYROVÝ, P., TYL, T. 2014. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada. 220 s. ISBN 978-80-247-4832-0.

7.2 Internetové zdroje

BANKY.CZ – ČNB deaktivovala DTI, už druhé z původních tří omezení pro hypotéky - [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z WWW: <https://www.banky.cz/clanky/cnb-deaktivovala-dti-uz-druhe-z-puvodnich-tri-omezeni-pro-hypoteky/>

BANKY.CZ – Hypoteční úvěr - [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW: <https://www.banky.cz/slovník/hypotecni-uver/>

CNB.CZ – Stanovení horní hranice úvěrových ukazatelů LTV, DSTI a DTI - [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/financi-stabilita/makrobezretnostni-politika/stanoveni-horni-hranice-uverovych-ukazatelu/>

CSAS.CZ – Kdo jsme - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

CSOB.CZ – O ČSOB a skupině - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.csob.cz/portal/csob/o-csob-a-skupine>

CSPS.CZ – Pro klienty - [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.csps.cz/cs/pro-klienty>

CZSO.CZ – *Malý lexikon obcí 2002* - [online]. [cit. 2023-12-22]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/13-4111-03--metodicke_vysvetlivky

CZSO.CZ – *Sčítání lidu, domů a bytů*. - [online] [cit. 2024-02-04]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/scitani-lidu-domu-a-bytu>

DVS.CZ – *Malé obce a výkon přenesené působnosti* - [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z WWW: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6316968>

ENCYKLOPEDIIE.SOC.CAS.CZ – *Šetření dotazníkové* - [online]. [cit. 2024-03-11]. Dostupné z WWW: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/%C5%A0et%C5%99en%C3%AD_dotazn%C3%ADkov%C3%A9

FINANCE.CZ – *Co to je kontokorentní úvěr?* - [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW: <https://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/kontokorentni-uvery-a-debety/abeceda-kontokorentnich-uveru/co-je-to/>

FINANCE.CZ – *Státní příspěvek penzijního spoření*- [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/penzijni-pripojisteni/abeceda-penzijniho-pripojisteni/statni-prispevek-penzijniho-pripojisteni/>

FINANCNIVZDELAVANI.CZ – *BRKI a NRKI* - [online]. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z WWW: https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/uverove-registry2/brki_a_nrki

FINANCNIVZDELAVANI.CZ – *Co je to bankovní systém* - [online]. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z WWW: <https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/bankovnictvi/co-je-to-bankovni-system>

FINANCNIVZDELAVANI.CZ – *Příkaz k inkasu* - [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z WWW: <https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/platebni-sluzby/bezhotovostni-placeni/prikazy-k-inkasu>

KB.CZ – *Eskontní úvěr* - [online]. [cit. 2023-03-30]. Dostupné z WWW: <https://www.kb.cz/cs/korporace-a-institute/uvery-a-financovani/provozni-financovani/eskontni-uver>

KB.CZ – *Vše o KB* - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.kb.cz/cs/o-bance>

MATOUŠKOVÁ, CSC., Ing. arch. Kamila. Nová typologie městských a venkovských regionů NUTS 3 podle Evropské komise. In: Deník veřejné správy [online]. 27. 4. 2011 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z WWW: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>

MBANK.CZ – *O bance* - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.mbank.cz/o-nas/o-bance/>

MESEC.CZ – *Kreditní karta* - [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW: <https://www.Mesec.cz/financni-portal/ucty/kreditni-karta/>

MESEC.CZ – *Tři stavební spořitelny chrání před snížením státní podpory. Které to jsou?* - [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z WWW: <https://www.Mesec.cz/clanky/tri-stavebni-sporitelny-chrani-pred-snizenim-statni-podpory-ktere-to-jsou/>

MMR.GOV.CZ – *(2019) Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* - [online]. [cit. 2023-12-22]. Dostupné z WWW: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

MONETA.CZ – *Co je bonita* - [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/co-je-bonita>

MONETA.CZ – *Co je RPSN* - [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/caste-dotazy/odpoved/co-je-rpsn->

MONETA.CZ – *Co je termínovaný vklad* - [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/co-je-terminovany-vklad>

MONETA.CZ – *Co je úvěrová karta* - [online]. [cit. 2023-04-01]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/co-je-uverova-karta>

MONETA.CZ – *Jak funguje stavební spoření* - [online]. [cit. 2023-3-31]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/caste-dotazy/odpoved/jak-funguje-stavebni-sporeni->

MONETA.CZ – *O nás* - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.moneta.cz/o-nas>

PENIZE.CZ – *Banky zrušily stovku poboček za rok. Končí i pokladny* - [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/osobni-ucty/438398-banky-zrusily-stovku-pobocek-za-rok-konci-i-pokladny>

PENIZE.CZ – *Jak výhodné bude stavební spoření po snížení státní podpory?* - [online]. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/tiskove-zpravy/447116-jak-vyhodne-bude-stavebni-sporeni-po-snizeni-statni-podpory>

PENIZE.CZ – *Podpora stavebního spoření snížení, zrušení nebo účelové omezení* - [online]. [cit. 2023-3-31]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/stavebni-sporeni/439952-podpora-stavebniho-sporeni-snizeni-zruseni-nebo-ucelove-omezeni>

PENIZE.CZ – *Stát zdaní podporu stavebního spoření. Co přinese výjimka z výjimky?* - [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/stavebni-sporeni/438484-stat-zdani-podporu-stavebniho-sporeni-co-prinese-vyjimka-z-vyjimky>

PENIZE.CZ – *Státní příspěvek klesne i pro starší smlouvy* - [online]. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/stavebni-sporeni/442215-statni-prispevek-na-stavebni-sporeni-klesne-i-pro-starsi-smlouvy>

PENIZE.CZ – *Úvěry ze stavebního spoření* - [online]. [cit. 2023-3-31]. Dostupné z WWW: <https://www.penize.cz/uvery-ze-stavebniho-sporeni>

Perlín, R. (2009). *Vymezení venkovských obcí v Česku*. Deník veřejné správy. Praha. *působnosti* - [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>

RB.CZ – *O společnosti* - [online]. [cit. 2023-06-19]. Dostupné z WWW: <https://www.rb.cz/o-nas/kdo-jsme>

STAVEBKY.CZ – *Jak se od roku 2024 změní stavební spoření?* - [online]. [cit. 2023-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.stavebky.cz/jak-se-od-roku-2024-zmeni-stavebni-sporeni/>

SURVIO.CZ – *Typy otázek v dotazníku*. - [online]. [cit. 2024-03-11]. Dostupné z WWW: <https://blog-cz.survio.com/typy-otazek/typy-otazek-v-dotazniku/>

SVOBODOVÁ, H., VĚŽNÍK, A. 2011. *Impacts of the common agricultural policy of the european union in the vysočina region (czech republic) by the view of the farmers*. Journal of Central European Agriculture [online]. 12(4), 726-736 [cit. 2023-11-03]. ISSN: 1332-9049. Dostupné z WWW: <http://jcea.agr.hr/volumes.php?lang=en&search=Article%3A982>.
[doi:10.5513/JCEA01/12.4.982](https://doi.org/10.5513/JCEA01/12.4.982)

ŠIMON, M., OUŘEDNÍČEK, M. 2010: *Migrace na venkov a kontraurbanizace-- Přehled konceptů a diskuze jejich relevance pro výzkum v Česku*. In: Geografie pro život ve 21. století: Sborník příspěvků z XXII. sjezdu České geografické společnosti pořádaného Ostravskou univerzitou v Ostravě 31. 8 – 3.9.2010. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, s. 738-743. Dostupné z: [https://konference.osu.cz/cgsostrava2010/dok/Sbornik_CGS/Ruralni_geografie/Migrace_n a_venkov_a_kontraurbanizace.pdf](https://konference.osu.cz/cgsostrava2010/dok/Sbornik_CGS/Ruralni_geografie/Migrace_na_venkov_a_kontraurbanizace.pdf)

USETRENO.CZ – *Spotřebitelský úvěr* - [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.Usetreno.cz/pujcky/spotrebitelsky-uver/>

USETRENO.CZ – *Terminované vklady* - [online]. [cit. 2023-03-31]. Dostupné z WWW: <https://www.Usetreno.cz/terminovane-vklady/>

ZAKONYPROLIDI.CZ – *Zákon č. 128/2000 Sb.* - [online] [cit. 2023-02-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

ZLATAKORUNKA.CZ – *Co byste měli vědět o elektronickém bankovníctví* - [online]. [cit. 2023-3-31]. Dostupné z WWW: <http://www.zlatakoruna.info/zpravy/e-bankovnictvi/co-byste-meli-vedet-o-elektronickem-bankovnictvi>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 Změny počtu obyvatel dle velikostních kategorií v obci v období 2001–2021 ..	15
Tabulka 2 Rozsah venkova v období 2001–2021	15
Tabulka 3 Porovnání základních běžných účtů vybraných bank k 19. 6. 2023	36

8.2 Seznam grafů

Graf 1 Grafický souhrn respondentů z dotazníkového šetření	38
Graf 2 Poměr respondentů z menších a z větších obcí	39
Graf 3 Poměr sjednaných běžných účtů v obcích s méně než 3000 obyvateli	40
Graf 4 Poměr sjednaných běžných účtů v obcích s více než 3000 obyvateli	41
Graf 5 Věk respondentů s bankovním účtem v obcích s méně než 3000 obyvateli	41
Graf 6 Věk respondentů s bankovním účtem v obcích s více než 3000 obyvateli	42
Graf 7 Věková struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet	43
Graf 8 Věková struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet	43
Graf 9 Sociální struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet	44
Graf 10 Sociální struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet	45
Graf 11 Sociální struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet	46
Graf 12 Sociální struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet	47
Graf 13 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet	48
Graf 14 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří mají založený bankovní účet	48
Graf 15 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet	49

Graf 16 Vzdělanostní struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají založený bankovní účet.....	50
Graf 17 Preference bankovních institucí v obcích s méně než 3000 obyvateli	51
Graf 18 Preference bankovních institucí v obcích s více než 3000 obyvateli	52
Graf 19 Využívání internetového bankovníctví v obcích s méně než 3000 obyvateli	53
Graf 20 Využívání internetového bankovníctví v obcích s více než 3000 obyvateli	53
Graf 21 Četnost využívání dalších služeb v obcích s méně než 3000 obyvateli	54
Graf 22 Četnost využívání dalších služeb v obcích s více než 3000 obyvateli	56
Graf 23 Zdroje informací o nabízených bankovních službách v obcích s méně než 3000 obyvateli.....	57
Graf 24 Zdroje informací o nabízených bankovních službách v obcích s více než 3000 obyvateli.....	59
Graf 25 Způsob sjednání dalších bankovních služeb respondentů z obcí s méně než 3000 obyvateli.....	60
Graf 26 Způsob sjednání dalších bankovních služeb v obcích s více než 3000 obyvateli ..	60
Graf 27 Struktura respondentů z obcí do 3000 obyvatel se sjednanými službami	61
Graf 28 Struktura respondentů z obcí s více než 3000 obyvateli se sjednanými službami ..	62
Graf 29 Důvody nevyužívání dalších služeb banky v obcích s méně než 3000 obyvateli ..	63
Graf 30 Důvody nevyužívání dalších služeb banky v obcích s více než 3000 obyvateli	64
Graf 31 Zájem o budoucí sjednání služeb banky v obcích s méně než 3000 obyvateli	65
Graf 32 Zájem o budoucí sjednání služeb banky v obcích s více než 3000 obyvateli	65
Graf 33 Struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednané další bankovní služby.....	66
Graf 34 Struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednané další bankovní služby.....	66
Graf 35 Důvody nevyužívání bankovního účtu v obcích s méně než 3000 obyvateli.....	67
Graf 36 Důvody nevyužívání bankovního účtu v obcích s více než 3000 obyvateli.....	68
Graf 37 Zájem o budoucí sjednání bankovního účtu v obcích s méně než 3000 obyvateli.	69
Graf 38 Zájem o budoucí sjednání bankovního účtu v obcích s více než 3000 obyvateli...	70
Graf 39 Struktura respondentů v obcích s méně než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednaný bankovní účet.....	71
Graf 40 Struktura respondentů v obcích s více než 3000 obyvateli, kteří nemají sjednaný bankovní účet.....	71

8.3 Seznam použitých zkratk

SRR ČR 2021+	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
LAU 2	Obce (Local Administrative Units)
NUTS 3	Kraj (Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques)
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
Kč	Koruna česká
Sb.	Sbírka zákonů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
BRKI	Bankovní registr klientských informací
NRKI	Nebankovní registr klientských informací
SOLUS	Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům
LIBOR	London Inter Bank Offered Rate (londýnská mezibankovní úroková sazba)
PRIBOR	Prague InterBank Offered Rate (pražská mezibankovní úroková sazba)
FIBOR	Frankfurt/M. InterBank Offered Rate (frankfurtská mezibankovní úroková sazba)
RPSN	Roční procentní sazba nákladů
p.a.	per anum (roční úrok)
IBAN	International Bank Account Number (mezinárodní číslo účtu)
ČSOB	Československá obchodní banka
ČS	Česká spořitelna
KB	Komerční banka
RB	Raiffeisenbank

Přílohy

Příloha 1: Dotazníkové šetření

1. **Bydlíte v obci, která má více nebo méně než 3000 obyvatel?**
 - Více než 3000 obyvatel (přeskočte na otázku 21)
 - Méně než 3000 obyvatel (přeskočte na otázku 2)
2. **Máte sjednaný běžný bankovní účet?**
 - Ano (přeskočte na otázku 3)
 - Ne (přeskočte na otázku 15)
3. **Kolik je vám let?**
 - 15–24
 - 25–34
 - 35–44
 - 45–54
 - 55–64
 - 65+
4. **Jaký je váš status?**
 - Zaměstnaný/á
 - Student
 - OSVČ
 - Důchodce
 - Nezaměstnaný/á
5. **Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**
 - Základní
 - Vyučen/a bez maturity
 - Středoškolské s maturitou
 - Vysokoškolské

Jiné (uveďte):
6. **S jakou bankou máte uzavřenou smlouvu na váš bankovní účet, popřípadě jinou nabízenou službu?**
 - Česká spořitelna
 - ČSOB
 - Komerční banka (KB)

- Unicredit bank
- Raiffeisenbank
- Moneta money bank
- Fio banka
- MBank
- AirBank
- Jiné (uved'te):

7. Využíváte internetové bankovníctví?

- Ano
- Ne

8. Jakou další službu bank využíváte?

- Hypoteční úvěr
- Kontokorent
- Kreditní karta
- Stavební spoření
- Penzijní připojištění
- Termínované vklady
- Spořicí účet
- Trvalý příkaz
- Inkaso
- Půjčka / úvěr
- Nic z výše uvedeného nevyužívám (Přeskočte na otázku 12)
- Jiné (uved'te):

9. Jakým způsobem jste se dozvěděli o možnosti sjednat si dodatečné bankovní služby?

- Od příbuzných / přátel
- Z internetu / webových stránek banky
- Od osobního bankéře
- Na pobočce banky
- Z televizní reklamy
- Plakáty, billboardy, brožury, reklamy na zastávkách apod.
- Tisk
- Telefonátem z banky

- Rozhlas
- E-mail

10. Jakým způsobem jste sjednali vaše aditivní bankovní služby?

- Osobně na pobočce banky
- Přes internetové stránky

11. Jaké je vaše pohlaví?

- Žena
- Muž
- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):

12. Jaký je váš důvod pro nevyužívání dalších nabízených služeb?

- Nevyužiji / nepotřebuji
- Velmi složité sjednávání
- Příliš vysoké poplatky za vedení / sjednání
- Vzdálenost a náročná dostupnost poboček bank
- Důvěryhodnost bank
- Jiné (uveďte):

13. Uvažujete v budoucnu o sjednání nějaké z dalších služeb?

- Ano
- Ne
- Nevím

14. Jakého jste pohlaví?

- Žena
- Muž
- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):

15. Kolik je vám let?

- 15–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55–64
- 65+

16. Jaký je váš status?

- Zaměstnaný/á
- Student
- OSVČ
- Důchodce
- Nezaměstnaný/á

17. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Vyučen/a bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské
- Jiné (uveďte):

18. Proč nemáte sjednaný běžný účet u banky?

- Nevyužiji / nepotřebuji
- Složitá sjednávání
- Vzdálenost a náročná dostupnost poboček bank
- Příliš vysoké poplatky za vedení účtu
- Důvěryhodnost bank
- Jiné (uveďte):

19. Zvažujete v budoucnu sjednat si běžný účet?

- Ano
- Ne
- Nevím
- Jiné (uveďte):

20. Jakého jste pohlaví?

- Žena
- Muž
- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):

21. Máte zřízený běžný bankovní účet?

- Ano (přeskočte na otázku 28)
- Ne (přeskočte na otázku 22)

22. Kolik je vám let?

- 15–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55–64
- 65+

23. Jaký je váš status?

- Zaměstnaný/á
- Student
- OSVČ
- Důchodce
- Nezaměstnaný/á

24. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Vyučen/a bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské
- Jiné (uveďte):

25. Proč nemáte sjednaný běžný účet u banky?

- Nevyužiji / nepotřebuji
- Složitá sjednávání
- Vzdálenost a náročná dostupnost poboček bank
- Příliš vysoké poplatky za vedení účtu
- Důvěryhodnost bank
- Jiné (uveďte):

26. Zvažujete v budoucnu sjednat si běžný účet?

- Ano
- Ne
- Nevím
- Jiné (uveďte):

27. Jakého jste pohlaví?

- Žena
- Muž

- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):

28. Kolik je vám let?

- 15–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55–64
- 65+

29. Jaký je váš status?

- Zaměstnaný/á
- Student
- OSVČ
- Důchodce
- Nezaměstnaný/á

30. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Vyučen/a bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské
- Jiné (uveďte):

31. S jakou bankou máte uzavřenou smlouvu na váš bankovní účet, popřípadě jinou nabízenou službu?

- Česká spořitelna
- ČSOB
- Komerční banka (KB)
- Unicredit bank
- Raiffeisenbank
- Moneta money bank
- Fio banka
- MBank
- AirBank
- Jiné (uveďte):

32. Využíváte internetové bankovníctví?

- Ano
- Ne

33. Jakou další službu bank využíváte?

- Hypoteční úvěr
- Kontokorent
- Kreditní karta
- Stavební spoření
- Penzijní připojištění
- Termínované vklady
- Spořicí účet
- Trvalý příkaz
- Inkaso
- Půjčka / úvěr
- Nic z výše uvedeného nevyužívám (Přeskočte na otázku 37)
- Jiné (uveďte):

34. Jakým způsobem jste sjednali vaše aditivní bankovní služby?

- Osobně na pobočce banky
- Přes internetové stránky

35. Jakým způsobem jste se dozvěděli o možnosti sjednat si dodatečné bankovní služby?

- Od příbuzných / přátel
- Z internetu / webových stránek banky
- Od osobního bankéře
- Na pobočce banky
- Z televizní reklamy
- Plakáty, billboardy, brožury, reklamy na zastávkách apod.
- Tisk
- Telefonátem z banky
- Rozhlas
- E-mail

36. Jakého jste pohlaví?

- Žena

- Muž
- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):

37. Jaký je váš důvod pro nevyužívání dalších nabízených služeb?

- Nevyužiji / nepotřebuji
- Velmi složité sjednávání
- Příliš vysoké poplatky za vedení / sjednání
- Vzdálenost a náročná dostupnost poboček bank
- Důvěryhodnost bank
- Jiné (uveďte):

38. Uvažujete v budoucnu o sjednání nějaké z dalších služeb?

- Ano
- Ne
- Nevím

39. Jakého jste pohlaví?

- Žena
- Muž
- Nechci uvádět
- Jiné (uveďte):